Fegyvernek Város Önkormányzata

FEGYVERNEK VÁROS INTEGRÁLT TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI STRATÉGIÁJA

2023.

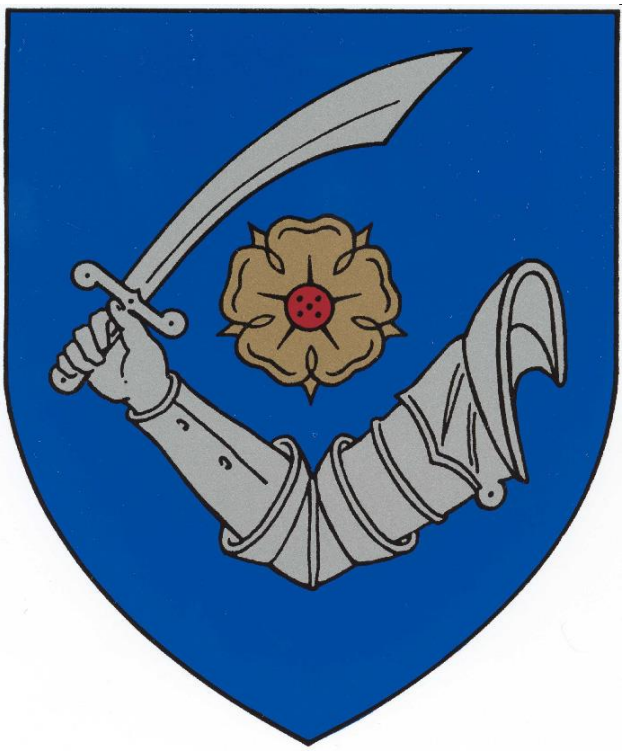

Készítette: Forensys Kft.

Jelen dokumentum a 2017-ben kidolgozott Integrált Településfejlesztési Stratégia felülvizsgálata.

A felülvizsgálat során megtörtént az ITS-ben szereplő adatok és információk aktualizálása, a megváltozott külső feltételekhez való igazítása, valamint a megvalósított fejlesztésekre építve újabb fejlesztési ötletek és területek kijelölése.

Tartalomjegyzék

1 BEVEZETÉS 6

2 HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA 9

2.1 A VÁROSI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA 9
2.2 A VÁROSRÉSZI SZINTŰ HELYZETELEMZÉS ÖSSZEFOGLALÁSA 14

3 KÖZÉPTÁVÚ CÉLOK ÉS AZOK ÖSSZEFÜGGÉSEI 22

3.1 JÖVŐKÉP 22
3.2 A STRATÉGIAI FEJLESZTÉSI CÉLOK MEGHATÁROZÁSA 23
3.2.1 Városi szintű középtávú tematikus célok 24
3.2.2 Városrészi szintű területi célok 28
3.3 A TEMATIKUS ÉS A TERÜLETI CÉLOK KÖZÖTTI ÖSSZEFÜGGÉSEK BEMUTATÁSA 30

4 A MEGVALÓSÍTÁST SZOLGÁLÓ BEAVATKOZÁSOK 33

4.1 AKCIÓTERÜLETEK KIJELÖLÉSE, A KIJELÖLÉS ÉS LEHATÁROLÁS INDOKLÁSA 33
4.2 AZ EGYES AKCIÓTERÜLETEKEN MEGVALÓSÍTANDÓ FEJLESZTÉSEK ÖSSZEFOGLALÓ BEMUTATÁSA 35
4.2.1 Élhető város, mint „városközponti vegyes" funkciójú akcióterület (Önkormányzat) 35
4.2.2 Turisztikai-Rekreációs Zóna, mint turisztikai és rekreációs akcióterület (Önkormányzat – Vállalkozások) 36
4.2.3 Ipari-gazdasági terület, mint gazdasági funkciójú akcióterület (Önkormányzat – Vállalkozások) 37
4.2.4 1. számú leromlott városi akcióterület, mint szociális fejlesztési akcióterület (Önkormányzat) 37
4.2.5 2. számú leromlott városi akcióterület, mint szociális fejlesztési akcióterület (Önkormányzat) 37
4.2.6 3. számú leromlott városi akcióterület, mint szociális fejlesztési akcióterület (Önkormányzat) 38
4.2.7 4. számú leromlott városi akcióterület, mint szociális fejlesztési akcióterület (Önkormányzat) 38
4.2.8 5. számú leromlott városi akcióterület, mint szociális fejlesztési akcióterület (Önkormányzat) 38
4.2.9 6. számú leromlott városi akcióterület, mint szociális fejlesztési akcióterület (Önkormányzat) 39
4.2.10 Barnamezős, mint településközponti vegyes akcióterület (Önkormányzat) 39
4.3 AZ AKCIÓTERÜLETEKEN KÍVÜL VÉGREHAJTANDÓ, A TELEPÜLÉS EGÉSZE SZEMPONTJÁBÓL JELENTŐS FEJLESZTÉSEK 40
4.3.1 Kulcsprojektek 40
4.3.2 Hálózatos projektek 40
4.3.3 Egyéb projektek 41
4.4 A TERVEZETT FEJLESZTÉSEK ILLESZKEDÉSE A STRATÉGIAI CÉLJAIHOZ 42
4.5 A FEJLESZTÉSEK ÜTEMEZÉSE 43
4.6 AZ AKCIÓTERÜLETI FEJLESZTÉSEK ÖSSZEHANGOLT, VÁZLATOS PÉNZÜGYI TERVE 46

5 ANTISZEGREGÁCIÓS PROGRAM 53

5.1 A TELEPÜLÉS SZEGREGÁTUMAINAK ÉS SZEGREGÁCIÓ ÁLTAL VESZÉLYEZTETETT TERÜLETEINEK BEMUTATÁSA 53
5.2 AZ ELMÚLT ÉVEKBEN TERVEZETT, ILLETVE MEGVALÓSÍTOTT, A SZEGREGÁTUMOKAT ÉRINTŐ BEAVATKOZÁSOK 61
5.3 ANTISZEGREGÁCIÓS INTÉZKEDÉSI TERV 63
5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések 63
5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések 73
5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések 73

6 A STRATÉGIA KÜLSŐ ÉS BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEI 75

6.1 KÜLSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK 75
6.1.1 Illeszkedés az EU szakpolitikai célkitűzéseihez 75
6.1.2 Illeszkedés az országos és vármegyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz 76
6.1.3 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat 78
6.2 BELSŐ ÖSSZEFÜGGÉSEK 82
6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata 82
6.2.2 A célok logikai összefüggései 84
6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága 86
6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása 86

7 A STRATÉGIA MEGVALÓSÍTHATÓSÁGÁNAK FŐBB KOCKÁZATAI 88

8 A MEGVALÓSÍTÁS ESZKÖZEI ÉS NYOMON KÖVETÉSE 92

8.1 A CÉLOK ELÉRÉSÉT SZOLGÁLÓ FEJLESZTÉSI ÉS NEM BERUHÁZÁSI JELLEGŰ ÖNKORMÁNYZATI TEVÉKENYSÉGEK 92

8.2 AZ ITS MEGVALÓSÍTÁSÁNAK SZERVEZETI KERETEI ... 93
8.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere ... 93
8.2.2 Az ITS megvalósításának intézményi háttere ... 95
8.3 A TELEPÜLÉSKÖZI KOORDINÁCIÓ MECHANIZMUSAI, EGYÜTTMŰKÖDÉSI JAVASLATOK ... 96
8.4 A PARTNERSÉG BIZTOSÍTÁSA AZ ITS KÉSZÍTÉSE ÉS MEGVALÓSÍTÁSA SORÁN ... 96
8.5 MONITORING RENDSZER KIALAKÍTÁSA ... 97
8.5.1 Az ITS intézkedéseihez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása ... 98
8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása ... 105

RÖVIDÍTÉSJEGYZÉK ... 107

MELLÉKLETEK ... 108

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Gazdasági aktivitás Fegyvernek egyes városrészeiben, % ... 15
2. táblázat: Városmag SWOT elemzése ... 17
3. táblázat: Szapárfalu városrész SWOT elemzése ... 19
4. táblázat: Ipari-gazdasági terület SWOT elemzése ... 20
5. táblázat: Városrészek funkciói ... 21
3. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése ... 32
6. táblázat: Stratégiai célok és projekttípusok kapcsolata ... 42
7. táblázat: A tervezett önkormányzati fejlesztések indikatív ütemezése 2022-2030 ... 43
8. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve ... 49
9. táblázat: A szegregátumok és veszélyeztetett területek összehasonlítása Fegyverneken ... 60
10. táblázat: Az antiszegregációs terv 2017-ben megfogalmazott horizontális céljai és alcéljai, az azóta elért eredmények ... 62
11. táblázat: Az antiszegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban ... 64
12. táblázat: Az antiszegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései ... 67
13. táblázat: Az antiszegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései ... 70
14. táblázat: Az antiszegregációs terv intézkedéseinek ütemezése ... 71
15. táblázat: A potenciálisan szegregációs hatást gerjesztő fejlesztések és hatások kivédésére teendő intézkedések ... 73
16. táblázat: Tervezett fejlesztések, amelyek eredményeként javulhatnak a szegregációs mutatók ... 73
17. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz ... 75
18. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodásban kiválasztott szakpolitikai célkitűzésekhez ... 78
19. táblázat A célok és a helyzetértékelésben beazonosított legfontosabb problémák és adottságok kapcsolata 82
20. táblázat: A települési célok logikai összefüggései ... 85
21. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai ... 89
22. táblázat Tematikus célok eredményindikátorai ... 99
23. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai ... 100
24. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai ... 100

Ábrajegyzék

1. ábra: Fegyvernek problématérképe ... 13
2. ábra: Fegyvernek értéktérképe ... 13
3. ábra: A lakónépesség korcsoportos megoszlása Fegyvernek városrészeiben, % ... 15
4. ábra: Fegyvernek fejlesztési célrendszere 2022-2030 között ... 31

5. ábra: Célrendszer és tervezett intézkedések 65
6. ábra: A Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia prioritásai 77
7. ábra: Az integrált településfejlesztési stratégia elhelyezkedése a tervdokumentumok hierarchiájában 81
8. ábra: A kockázatok bekövetkezésének valószínűsége és a hatás valószínű mértéke 90
9. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása 105

Térképjegyzék

1. térkép: Fegyvernek városrészei 14
2. táblázat: Turisztikai, rekreációs zóna SWOT elemzése 19
4. térkép: Fegyvernek tervezett akcióterületei 35
5. térkép: Fegyvernek szegregátumokat bemutató térképei 53
6. térkép: 30% feletti szegregációs mutatóval rendelkező területek 54
7. térkép: 35% feletti szegregációs mutatóval rendelkező területek 55
8. térkép: Az 1. számú szegregátum térképe 56
9. térkép: A 2. számú szegregátum térképe 57
10. térkép: A 3. számú szegregátum térképe 58
11. térkép: A 4. számú szegregátum térképe 58
12. térkép: Az 5. számú veszélyeztetett terület térképe 59
13. térkép: Az 6. számú veszélyeztetett terület térképe 60

1 Bevezetés

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (továbbiakban ITS) a város középtávú fejlesztési irányait, célrendszerét és azok elérése érdekében tervezett tevékenységeket határozza meg az önkormányzat által jóváhagyott jövőkép és hosszú távú (15-20 év) átfogó célok alapján.

Az ITS célja, hogy a stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő a következő 7-8 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét.

Fegyvernek Város Önkormányzata 2017-ben dolgozta ki Integrált Városfejlesztési Stratégiáját. Jelen dokumentum a 2017-es Stratégia felülvizsgálata. Az ITS számos **külső tényező** felülvizsgálata alapján készült el.

Külső tényezők változásai:

- A hazai szakpolitikai és jogszabályi környezetben bekövetkezett változások, illetve a 2021-2027-es időszakra vonatkozó országos és vármegyei fejlesztéspolitikai elképzelések megfogalmazása. Különös tekintettel:
  - az Integrált Településfejlesztési Stratégia tartalmi és egyes eljárásrendi elvárásait rögzítő 314/2012. (XI.8) Korm. rendelet megalkotására, melynek értelmében a Stratégia tartalmi követelmény rendszere jogszabályban rögzítésre került, a korábbiakhoz képest bővült, változott.
  - Az országos fejlesztési és rendezési dokumentumok, mint tervezési kereteket meghatározó dokumentumok elfogadására, azokban történt változásokra (így az Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció - 1/2014 (I.3) OGy. határozattal történő elfogadására; valamint az Országos Területrendezési Terv (OTrT) 2019. január 2-től hatályos módosításaira.

    Az OFTK az országos fejlesztéspolitika átfogó célrendszerét és középtávú (2020-ra vonatkozó), valamint hosszútávú (2030-ra vonatkozó) céljait fogalmazza meg, foglalkozik a városhálózat szerkezetének alakulásával, a városfejlesztés nemzeti prioritásainak felvázolásával.

    Az OFTK kiemelten kezeli a vidéki térségek, települések sajátos vidéki értékeit megőrző, azokra építő fejlesztését, felzárkóztatását, beleértve a társadalmi, közösségi, gazdasági és infrastrukturális fejlesztéseket. Kulcsfontosságúnak tartja, hogy a vidéki települések népességmegtartó erejének erősödését, az agrár- és élelmiszergazdaságon túl a vidéki térségek jövője a vidéki foglalkoztatást biztosító további gazdasági ágazatok fejlesztését, a gazdasági diverzifikációt, a helyi gazdaság megerősítését.
  - A Vármegyei területfejlesztési koncepciók és programok 2021-ben történő felülvizsgálatára, megalkotására. Az egymással közel egy időben zajló tervezés eredményeként a korábbiakhoz képest nagyobb lehetőség nyílik a vármegye, a megyei jogú városok, valamint a vármegye többi városát érintő fejlesztések összehangolására, a fejlesztések egymást kiegészítő és egymást erősítő hatásainak kihasználására.
- Megalkotásra és kidolgozásra kerültek az EU 2021-2027 közötti támogatási időszakának új támogatáspolitikai célkitűzései, forráslehetőségei; új eljárásrendjei és az ezekhez kapcsolódó jogszabályok:
  - A 2021-2027 időszakra vonatkozóan a 2021/1060 EU rendeletben 5 szakpolitikai célkitűzést határoztak meg.
    - egy versenyképesebb és intelligensebb Európa megteremtése az innovatív és intelligens gazdasági átalakulás, valamint a regionális IKT-összekapcsoltság előmozdításával;
    - egy zöldebb, alacsony szén-dioxid-kibocsátású átalakulás a nettó nulla szén-dioxid-kibocsátású gazdaság és a reziliens Európa felé a tiszta és tisztességes energetikai átmenet, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozás enyhítése és az ahhoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés, valamint a fenntartható városi mobilitás előmozdításával;

- egy jobban összekapcsolt Európa megteremtése a mobilitás fokozásával;
- egy szociálisabb és befogadóbb Európa megteremtése a szociális jogok európai pillérének végrehajtásával;
- egy polgárokhoz közelebb álló Európa megteremtése minden térségtípus fenntartható és integrált fejlődésének előmozdítása és helyi kezdeményezések révén.

- A fentiekhez igazodóan kidolgozásra és Brüsszel által is elfogadásra került hazánk Partnerségi Megállapodása (2022. december), amelyben Magyarország a 2021-2027 időszakra vonatkozóan azonosította a legfontosabb kihívásokat és kitűzte a fő fejlesztési prioritásokat, melyek alapvetően meghatározzák az Európai Strukturális és Beruházási Alapok forrásainak eredményes és hatékony felhasználásának hazai feltételeit.
- a Partnerségi Megállapodásban foglalt irányok mentén kidolgozásra kerültek és Brüsszel által részben elfogadásra kerültek, illetve elfogadás előtt állnak a következő támogatási időszak Operatív Programjai. Az Operatív Programok közül a városok számára az egyik legjelentősebb forrásokat a Terület és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) tartogat.
- Ehhez kapcsolódóan 2021-ben kidolgozásra kerültek a vármegyei Integrált Területi Programok (ITP).

A jogszabályi előírásokból, de a tervezési logikából is fakadóan az ITS egy **átfogó tervezési rendszer** egyik eleme. A rendszer alapelemeit és azok egymásra épülését az alábbi ábra foglalja össze.

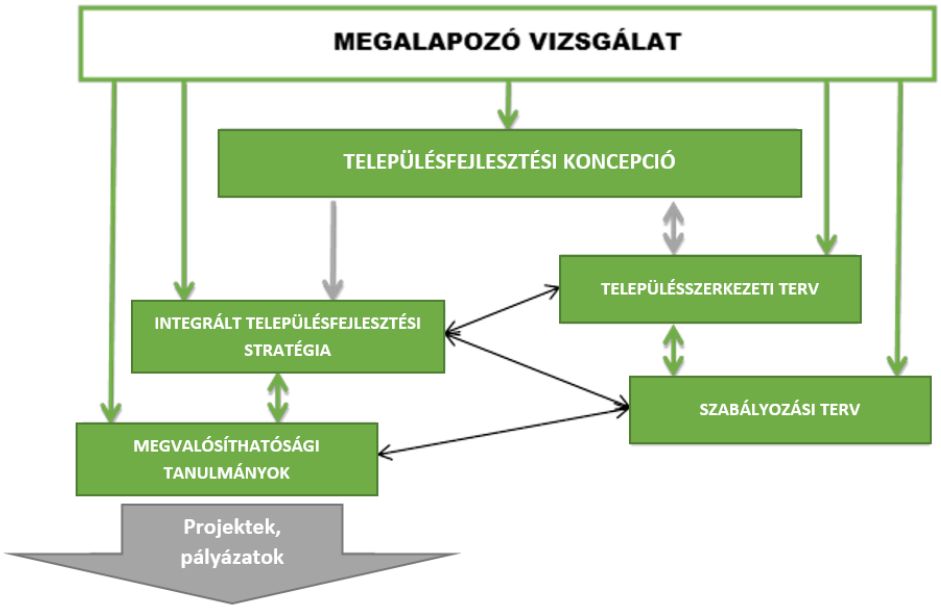

A jelenleg készülő Integrált Településfejlesztési Stratégia szakmai-tartalmi felépítését:

- a 314/2012. (XI.8) Kormány rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről és egyes településrendezési jogintézményekről tartalmi elvárásai;
- a Városfejlesztési Kézikönyv (Második javított kiadás, NFGM 2009. január 28.) tartalmi javaslatai, szakpolitikai iránymutatásai;
- Belügyminisztérium részéről jelen munka támogatására kidolgozott „Útmutató a kis-, és középvárosok és a fővárosi kerületek Integrált Településfejlesztési Stratégiáinak elkészítéséhez 2014-2020” c. módszertani dokumentum segíti.

A Stratégia elkészítését a jogszabályi elvárások szerint részletes helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészekből álló Megalapozó vizsgálat elvégzése, valamint a Településfejlesztési Koncepció hosszú távú célrendszerének felülvizsgálata előzte meg.

A Megalapozó vizsgálat számos tématerületet elemezve, számszerű adatokra, tendenciákra támaszkodva mutatja be a város térségi szerepkörét, társadalmi és gazdasági helyzetét, településrendezési háttérét, a stratégiaalkotás számára meghatározva a város és városrészek legfőbb erősségeit, gyengeségeit, lehetőségeit és veszélyeit.

A megalapozó vizsgálati fázis elemzéseihez a szakértők támaszkodhattak a KSH 2001. és 2011. évi Népszámlálás eredményeire mind a városi, mind a városrészi elemzések során, valamint a Belügyminisztérium részéről a szakértői munkát támogató TEIR ITS modul adatállományára.

A központi elvárásokon, módszertani segédleteken túl az ITS készítői nagymértékben építettek a város önkormányzatának információszolgáltatásra:

- a megalapozó vizsgálat jogszabályi elvárások szerinti kidolgozása érdekében helyi adatokra, ágazati koncepciókra, dokumentumokra;
- a stratégia alkotás fázisában a 2014-2019 közötti időszakra irányuló Gazdasági Ciklusprogramban foglaltakra,
- a hatályos Településszerkezeti Tervre, valamint
- a stratégiai tervezés folyamatát végigkísérő partnerségi lépések (szakmai konzultációk, munkacsoport ülések, workshopok) keretében a helyi társadalom véleményét, elképzeléseit tartalmazó „soft” információkra.

A stratégia akkor válhat eredményessé, ha:

- annak segítségével Fegyvernek városa a tervezett mértékben ki tudja használni fejlődési potenciálját a 2030-ig terjedő időszakban;
- a célok és azok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek (projektek) jelentős része megvalósul;
- az ITS a városfejlesztés különböző szereplői közötti kommunikáció eszközévé válik;
- hozzájárul ahhoz, hogy a városban megvalósuló fejlesztések térben és időben egymással összehangoltan valósuljanak meg;
- az abban foglalt kiszámítható, világos célrendszer révén a közszféra mellett a magánszféra fejlesztéseit is képes ösztönözni.

2 Helyzetelemzés összefoglalása

2.1 A városi szintű helyzetelemzés összefoglalása

Fegyvernek népességszáma az utóbbi évtizedben folyamatosan csökken – melynek elsődleges oka a negatív vándorlás – csak úgy, mint a népsűrűség, ami viszont még így is jóval a vármegyei átlag felett van. A városban a fiatalok száma csökkenő tendenciát mutat ellentétben az idősek arányával, amely viszont – az országos tendenciához hasonlóan – nő.

A lakosság elenyésző részét képező általános iskolai végzettséggel sem rendelkező felnőtt lakosainak száma az országos és vármegyei átlaggal ellentétben nőtt (50%-kal) a két népszámlálás között. A magasabb képzettségi szinttel – minimum érettségi – rendelkezők száma növekedett 2001-hez képest. Ennek ellenére Fegyvernek lakosságának iskolai végzettsége összességében elmarad a vármegyei átlagtól.

A gazdasági aktivitás terén a népszámlálási adatok alapján az inaktív keresők és az eltartottak arányának csökkenése figyelhető meg, amely a foglalkoztatottak és a munkanélküliek számának növekedését indukálta. A munkavállalók közel felét az ipar és építőipar foglalkoztatja (43%). Fegyverneken a munkanélküliek száma 2004 és 2008 között 505 fő alatt ingadozott, de nem történt áttörés, a helyi és környékbeli gazdaság nem képes felszívni a munkanélkülieket. A 2009-es válság hatására 702 főre duzzadt az álláskeresők száma, azóta folyamatosan csökken. 2020-ban 288 fő volt munkanélküli.

Az 2013-ban városi rangot kapó település folyamatosan és stabilan fejlődik az utóbbi évtizedekben. A város kulturálisan fejlett, számos sportegyesület, hagyományőrző csoport és zenekar otthona.

A belváros fejlettsége regionálisan jónak mondható, a településen egészségügyi és szociális ellátás biztosított. A fiatal generáció részéről elvándorlás tapasztalható, mely leginkább a felsőoktatás hiányának tudható be.

A városban számos, túlnyomó részt önálló helyi civil szervezet működik az önkormányzattal egyetértésben. Ezen szervezetek tevékenységükkel az életminőség, a helyi identitás és a település hírnevének öregbítéséhez is aktívan hozzájárulnak.

Fegyvernek Város Önkormányzata a település és a szolgáltatások infrastruktúrájának szinten tartása és javítása érdekében folyamatos fejlesztéseket hajt végre a városban, a pénzügyi finanszírozás korlátozottsága miatt jellemzően Európai Unió-s forrás segítségével. A városban óvoda, bölcsőde, általános iskola és szakiskola is működik, melyekben a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma jelentős mértékű.

A házi, fogorvosi és védőnői szolgálat vehető igénybe a lakosok számára. Fontos szerepe van a településen a szociális közszolgáltatásoknak (pl. házi segítségnyújtás, családsegítő szolgálat).

A helyi kulturális élet „központja” a Fegyverneki Művelődési Ház és Könyvtár, mely a pályázati lehetőségeket kihasználva folyamatos programkínálatot biztosít az érdeklődők részére. A Pantheonban sok mindent megtudhatunk Fegyvernek híres szülötteiről. Többek között a nemrég miniszterséget újra az agykutatással felcserélő Dr. Hámori Józsefről, a 2001-ben Kossuth díjjal jutalmazott Jeney Zoltánról, de a Hollywoodban, a filmekben szereplő oroszlánokat idomító Tóth Györgyről, a holland királynő fősolymászától, Lelovich Györgyről, aki életének egy időszakában kecskebékák és lisztkukacok tenyésztéséből tartotta el magát.

A városban fellelhető vállalkozások 64,5%-a a tercier szektorban – melynek aránya növekedésben van –, 25,5% az ipar és építőipar, és csupán 10% a rendszerváltást követően csökkenő tendenciát mutató mezőgazdaság területén működik. Jelenleg a turisztikai potenciál kihasználatlan.

A gazdaság bármely ágazatának fejlesztése az önkormányzat adóbevételeit növeli, közvetetten pedig hat a helyi gazdaság más szektoraira (pl. kiskereskedelem), illetve a magasabb adóbevételeken, az új munkahelyek megléte miatt nyújtandó kevesebb szociális segély miatt növekedhet az önkormányzat által biztosított közszolgáltatások színvonala.

Az önkormányzat egyik legfontosabb feladata a város stabil pénzügyi pozíciójának megőrzése, a lakosság életszínvonalát javító szolgáltatások bővítése, fejlesztések megvalósítása és megfelelő tartalék képzése. Legnagyobb bevételét a saját folyó bevételek, illetve az állami hozzájárulások és támogatások, míg legnagyobb

kiadásait a működési költségek adják. A 2013-ban változott az állam és az önkormányzat közötti feladatmegosztás, mely révén az önkormányzat elesett a SZJA részesedéstől, az illetékbevételektől, továbbá a gépjárműadó csupán 40%-a maradt a város kasszájában. Az önkormányzat elfogadott gazdasági programmal rendelkezik 2015-2019-ig, mely program számos fejlesztést tartalmaz, mind a városfejlesztés, városüzemeltetés, humán és szociális szolgáltatások, mind pedig a kultúra és sport területén. A városfejlesztéssel kapcsolatos döntéseket – más településekhez hasonlóan – a képviselőtestület hozza meg, a fejlesztések végrehajtása a városfejlesztő társaság feladata.

A város egyik legnagyobb problémáján – a foglalkoztató képességen, foglalkoztatási helyzeten – közfoglalkoztatás keretében próbál segíteni. E mellett lakásfenntartási támogatás is igénybe vehető a városban.

Fegyvernek területe talajtani szempontból meglehetősen változatos, zömmel löszös üledéken képződött. Mezőgazdasági szempontból a réti csernozjom és a mészlepedékes alföldi csernozjomok a meghatározóak. A tudatos tájhasználatnak köszönhetően a lakók termékennyé és lakhatóvá tették a folyók árterét.

Fegyvernek közigazgatási területén országos jelentőségű tájképvédelmi terület a Közép-Tiszai Tájvédelmi Körzet, ami a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság területén található országos jelentőségű védett terület. Natura 2000-es területből több is található a város közelében.

Fegyvernek zöldterületeinek nagy részét természetközeli vegetáció (nádas területek, belterületi telkek gazdasági és kerti növényzete), a településen (kül- és belterületen egyaránt) fellelhető volt anyagnyerő helyek, volt belvízerek, hajdani vízfolyások kiszáradt medreinek ligetes növényzete alkotja. Az elsődlegesen kondicionáló célú, közhasználatú zöldfelületek: az intenzíven fenntartott közparkok, közkertek területe, további közhasználatú zöldfelületi elemek játszóterek, sport- és tornapályák, pihenőhelyek, és a vásártér. A belterületi utakat kísérő széles zöldsáv, a nagy telekméretű ingatlanok kertjei. Sajátos eleme a városi zöldfelületi rendszernek a Fegyverneki Holt-Tisza mentén található, amely a fenntartás intenzitása és növényállománya miatt a belterületi zöldfelületi rendszerhez sorolható összefüggő, jelentős növényzettel borított hajdani ártér.

A városban számos szempontból kiemelt fontossággal rendelkeznek a zöldsávok, fasorok, illetve azok hiánya. Az iskolák, óvodák udvara jellemzően burkolt, zöldfelületi szempontból csekély jelentőséggel rendelkeznek.

Fegyvernek közigazgatási szempontból bel- és külterületre oszlik.

A lakóterületre általánosan jellemző az oldalhatáron álló, földszintes oromfalas nyeregtetős beépítés, a kockaházak és az utcával párhuzamos gerincű házak száma csekély. Az új építésű lakóépületek nagyobb épületszélességgel és bonyolultabb tetőformával, kontyolással rendelkeznek.

Régészeti szempontból fontos és védett területek találhatóak a településen és határán, valamint védettséget élveznek a külterületen található kunhalmok is. A városon belüli védett épületek, műemlékek jellemzően – más településekhez hasonlóan - a városközpontban találhatóak, melyek őrzik a történelmi városképet. A településen nemzeti emlékhely nem található.

A vármegyeszékhelytől 32 km-re elhelyezkedő település a 4-es számú főút mentén helyezkedik el. Közúti szempontból a város minden része jól megközelíthető.

A helyi közlekedésben jelentős szerepe van a kerékpárral közlekedőknek, másik részük személygépkocsival és gyalogosan jár. A közösségi közlekedésnek a városban elhanyagolható a szerepe. Autóbuszos közösségi közlekedés szempontjából a hálózati lefedettség – néhány összekötő út kivételével – lényegében megegyezik a közúthálózattal, fizikailag minden település elérhető.

Az autóbuszos közlekedést kizárólag helyközi járatok látják el a környező nagyvárosok irányába, helyi autóbuszos közlekedés nincs. A település közigazgatási területén nem található vasútállomás, de a városközponttól 8 km-re van a Fegyvernek-Örményes vasútállomás, mely a fővonalnak számító 100. számú Szolnok–Debrecen–Nyíregyháza–Záhony vonalon fekszik, ez a MÁV 100-as számú, kétvágányú, 25 kV 50 Hz-cel villamosított nemzetközi fővonala.

A város parkolóhelyekkel viszonylag jól ellátott, de új létesítmények esetén új parkolóhelyek kialakítására lesz szükség.

A Fegyverneki ivóvíz ellátást – mely jelenleg 100%-os – a 4 db mélyfúrású kútból biztosítja a szolgáltató. Fegyvernek város szennyvízelvezető rendszere kiépítése és műszaki átadása 2015. július hónapban elkészült, a

település 95 %-a került ellátásra, a szennyvíztisztító telep a város külterületén található. Ipari szennyvíz kibocsátás a városban nem történik.

Fegyvernek villamos energia és gáz ellátottsága biztosított. Megújuló energiák alkalmazása a városban még nem elterjedt, de az igény egyre inkább megjelenik rá.

Az elektronikus hírközlés infrastruktúráját tekintve a kábeltelevíziós bekötéssel rendelkező háztartások száma jelenleg 45%, e mellett az ezer lakosra jutó internet előfizetések száma 281 körüli. A nyilvános távbeszélő állomások számának csökkenése az utóbbi időben fordítottan arányos a modern kornak megfelelő mobiltelefonok növekvő használatával.

Fegyvernek felszínét többnyire löszös homok borítja, a mélyedéseket lápi agyagok, a Tisza mentét lösziszap, öntésiszap, öntésagyag fedi. A felszín alatti vizek tekintetében az érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen lévő települések közé tartozik – kivéve a vízbázisok védőterülete, mert azok kiemelt érzékenységűek -, a rétegvíz mennyisége csekély. Fegyvernek környékén az ártézi kutak száma nagy. A település belvízi szempontból közepesen veszélyeztetett, árvízvédelmi szempontból nem veszélyeztetett.

A levegő minőségét leginkább befolyásoló szennyezők a közlekedésből, a lakossági fűtésből és a mezőgazdasági tevékenységekből származnak, a zaj- és rezgésterhelést leginkább a 4-es főúton közlekedő járművek adják.

A városban a közszolgáltató működtet szelektív hulladékgyűjtést, amely a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés keretében valósul meg.

SWOT elemzés

Erősségek	Gyengeségek
■ jó megközelíthetőség, a 4. számú főút közelsége ■ mezőgazdasági termelés természeti adottságai (termőföld) jók ■ kialakult mezőgazdasági termelési hagyományok ■ jelentős arányú öntözhető földterület ■ kertkultúrás növénytermesztési (földieper, dinnye) hagyományok ■ Holt- Tisza, mint gazdasági és turisztikai forrás ■ kiépült települési infrastruktúra ■ jól kiépült, működő egészségügyi alapellátás ■ művészeti hagyományok (zene, tánc) ■ aktív civil szervezetek ■ Szolnok, Törökszentmiklós közelsége ■ működő oktatási intézmények ■ kijelölt ipari zóna ■ magas színvonalú sporttelep ■ térségi szerep: oktatás, igazgatás, sport	■ autópálya közelségének jelenlegi hiánya ■ 4. számú főút kapacitása korlátozott, műszaki állapota gyenge ■ nincs termékfeldolgozás ■ munkanélküliség szintje magas ■ öregedő népesség ■ piacképes képzettségű munkaerő hiánya ■ kihasználatlan turisztikai lehetőségek, az ehhez szükséges infrastruktúra és marketing tevékenység hiánya ■ tőkeszegény vállalkozói réteg ■ közepes és nagy cégek hiánya ■ termelők összefogásának hiánya ■ szétszabdalt oktatási intézményrendszer ■ oktatási intézmények korszerűtlenek ■ magasan képzett fiatal szakemberek elvándorlása ■ kereskedelmi és szolgáltató szektor részleges hiánya ■ alacsony színvonalú kereskedelmi, szolgáltató egységek ■ szabadidő kulturált eltöltése feltételének hiánya ■ a lakosság és a civil szervezetek nehezen mozgósíthatók ■ a lakosság egészségi állapota nem megfelelő

Lehetőségek	Veszélyek
■ M4 gyorsforgalmi út megépítése ■ 4-es számú főút korszerűsítése ■ alközponti (kistérségi) szerep ■ turisztikai célú beruházások megvalósítása ■ M4 gyorsforgalmi úthoz kapcsolódó szolgáltató terület fejlődése (autós, kamionos pihenő szolgáltatásokkal) ■ logisztikai központ fejlesztése ■ állami és EU-s támogatások, magántőke bevonása ■ alap-és középfokú oktatási-, sport és szabadidős infrastruktúra fejlesztése ■ mezőgazdasághoz kapcsolódó termékfeldolgozás élénkítése ■ zöldség és növénytermesztéshez kapcsolódó hűtőház, élelmiszeripari üzem létesítése ■ településkép javítása ■ települési infrastruktúra (kerékpárút, járdák) fejlesztése ■ civilszervezetek erősödése ■ Tisza-tó közelsége ■ horgászturizmus fellendülése ■ betelepülő vállalkozások ösztönzése fejlett ipari zónával ■ aktív turizmus fellendülése ■ magas hozzáadott értékű termékek felértékelődése ■ bérlakások építése ■ hátrányos helyzetűek és tartós munkanélküliek foglalkoztatottságának javítása ■ megújuló energiaforrással a költségek csökkentése ■ többfunkciós közösségi ház építése	■ Az M4 gyorsforgalmi út továbbépítésének elhúzódása ■ A 4. sz főút korszerűsítés elmaradása ■ a mezőgazdaságban a szélsőséges időjárási viszonyok (aszály, belvíz, vihar stb) ■ a támogatási források szűkülése ■ az önkormányzat és intézményei anyagi feltételeinek romlása ■ elöregedés fokozódása ■ elvándorlás kialakulása ■ munkahelyteremtés elmaradása ■ turisztikai beruházások meghiúsulása ■ intézmény korszerűsítés elmaradása ■ tőkeerős cégek hiánya ■ roma probléma fokozódása ■ társadalmi szolidaritás hiánya (egyének és gazdasági élet szereplői között) ■ lakosság egészségi állapotának romlása

1. ábra: Fegyvernek problématérképe

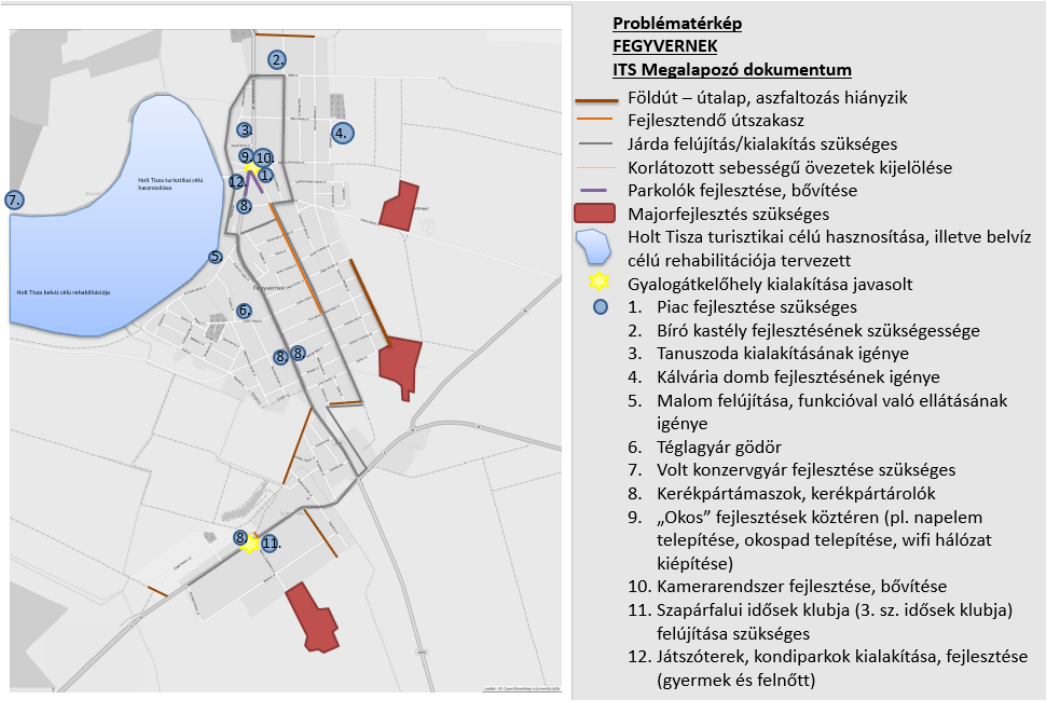

Forrás: Saját szerkesztés

2. ábra: Fegyvernek értéktérképe

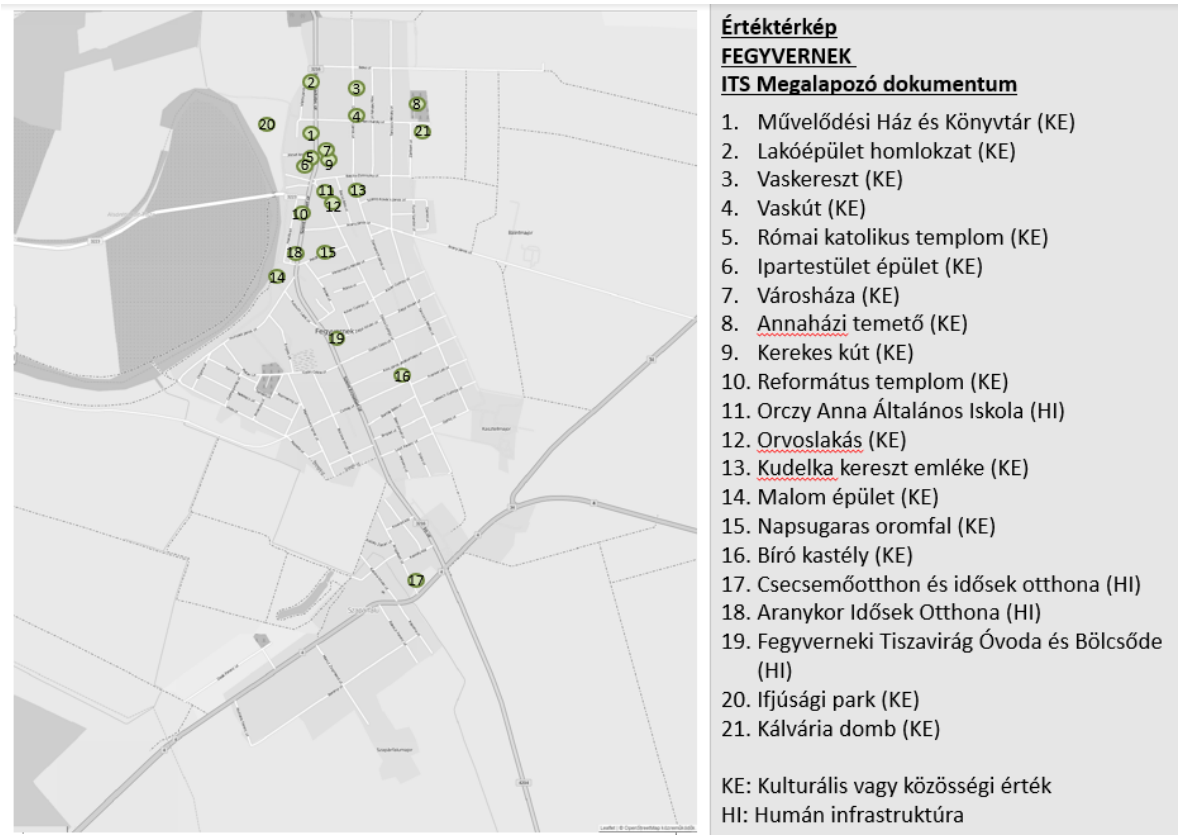

Forrás: Saját szerkesztés

2.2 A városrészi szintű helyzetelemzés összefoglalása

A településrészek (városrészek) kijelölésekor az irányelv az volt, hogy az hézagmentesen fedjék le a város belterületét, átfedések se keletkezzenek, valamint, hogy igazodjanak a város speciális településszerkezeti elrendezéséhez, a térszerkezeti adottságokhoz, tradíciókhoz és jelenlegi funkciókhoz. Fegyverneken öt belterületi településrész határolható le, úgymint:

1. Városmag
2. Szapárfalu
3. Turisztikai, rekreációs zóna I.
4. Turisztikai, rekreációs zóna II.
5. Gazdasági ipari terület

A következő térkép bemutatja a városrészek elhelyezkedését Fegyverneken. A térképen az alábbi színkódolás került alkalmazásra:

1. **Városmag**: Tópart út - Zárkert út - Keleti belterületi határ - Füst Sándor út - Gorkij út - Dózsa György út - 4-es sz. fő út - Katona István út - Nyugati belterületi határ - Tópart út (kék)
2. **Turisztikai, rekreációs zóna I. – II.**: Nyugati belterületi határ - Kocsordos csatorna (nincs lakóingatlan lásd a térképen) (piros)
3. **Gazdasági ipari terület**: Dózsa György út - Gorkij út (nincs lakóingatlan lásd a térképen) (narancssárga)
4. **Szapárfalu**: Tópart út - Zárkert út - Keleti belterületi határ - Füst Sándor út - Gorkij út - Dózsa György út - 4-es sz. fő út - Katona István út - Nyugati belterületi határ - Tópart út (zöld)

A fejezetben használt adatsorokat a KSH a 2011. évi népszámlálás adatai képezik.

1. térkép: Fegyvernek városrészei

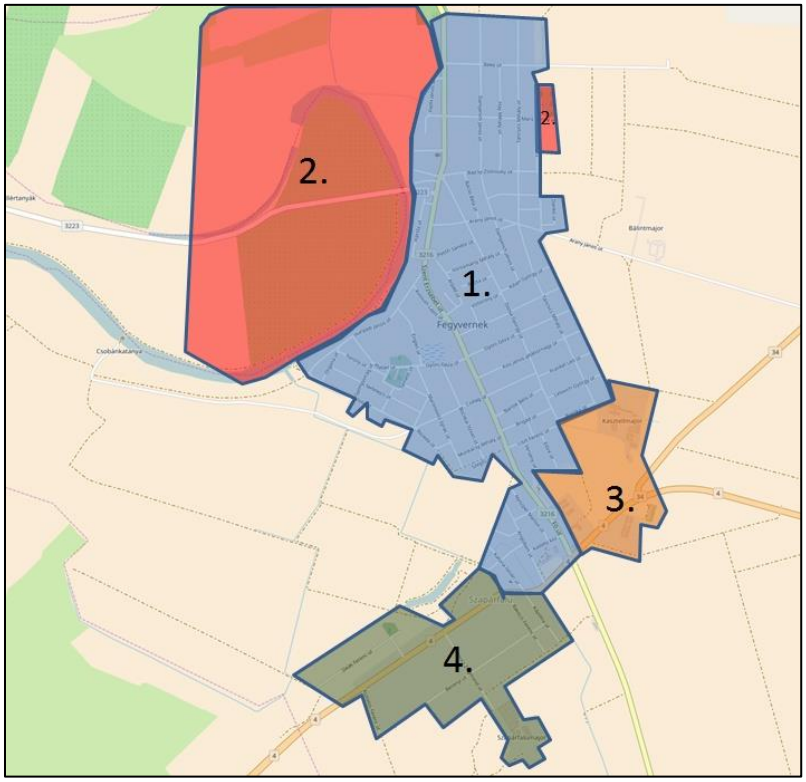

Forrás: Saját szerkesztés

Fegyvernek lakónépessége a 2011. évi népszámlálás idején 6507 fő volt. Az öt városrész közül kettőnek nincs lakónépessége – a Turisztikai, rekreációs, illetve a Gazdasági ipari zónáknak. A legnépesebb városrész a Városmag nevű, ahol a 2011. évi népszámlálás idején 5971 fő lakott. Ez a teljes lakosságszám körülbelül 91,8%-a. A Szapárfalu nevű területen 524 fő, a külterületen pedig 12 fő élt ugyanebben az időben.

A lakosság korosztályonkénti megoszlásának vizsgálata alapján megállapítható, hogy a Városmagban tapasztalt értékek nagyon hasonlóak a Fegyvernek teljes lakosságát figyelembe vevő mutatókéval, mely elsősorban a magas lakosságaránynak köszönhető. Az aktív korúak aránya a Külterületeken a legmagasabb, ahol ezen mutató értéke 66,7%, amely 8 főt jelent ezen a városrészen. Szapárfalu városrészen az aktív korúak aránya 66,4%, míg a Városmagban ez az érték kevesebb (58,7%). A fiatalkorúak aránya a lakónépességen belül szintén a Külterületeken a legmagasabb, amit a Városmag, majd pedig a Szapárfalu követ. Az időskorúak aránya a Városmagban a legmagasabb, arányuk a lakónépességhez viszonyítva 23,4%, a Szapárfalu nevű városrészen 20,6%, míg a Külterületen csupán 8,3% ezen mutató értéke.

3. ábra: A lakónépesség korcsoportos megoszlása Fegyvernek városrészeiben, %

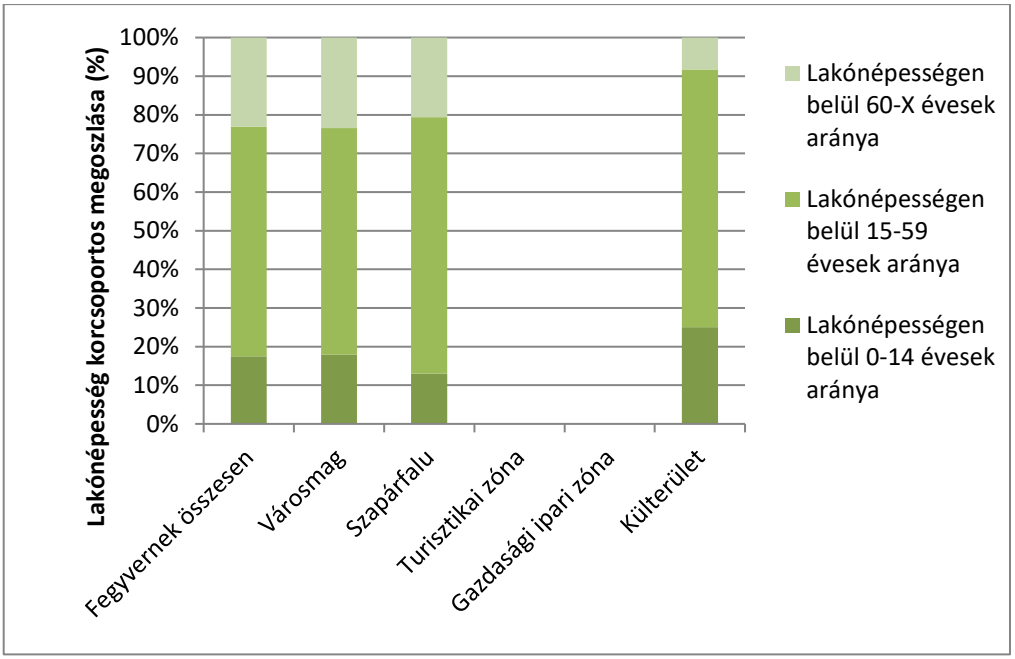

Forrás: KSH Népszámlálás, 2011

1. táblázat: Gazdasági aktivitás Fegyvernek egyes városrészeiben, %

	Fegyvernek összesen	Városmag	Szapárfalu	Turisztikai, rekreációs zóna	Gazdasági ipari zóna	Külterület
Lakónépesség száma	6507	5971	524			12
Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül (%)	25,5	26,1	19,3			37,5
Foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves népességen belül (%)	50,3	49,6	57,9			33,3
A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül (%)	59,8	60,4	52,3			58,3
Munkanélküliek aránya (munkanélküliségi ráta) (%)	17,3	17,6	14,4			40,0

Forrás: KSH Népszámlálás, 2011

A településrészek bemutatása

A városrészi szintű gazdasági, társadalmi és településszerkezeti helyzetelemzés egyrészt a KSH 2011. évi népszámlálás adatbázisára épül. Ezeket egészítettük ki a jelenlegi folyamatokra épülő adatok, tendenciák átfogó bemutatásával annak érdekében, hogy a városrészek adottságait, problémáit, legfontosabb funkcióit, lehetséges kitörési pontjait, illetve felzárkóztatási esélyeit feltárjuk. Ez az alapja annak, hogy megalapozott, egységes településszerkezet kialakítására irányuló stratégiai célrendszert alakítsunk ki.

Városmag

Városrész lehatárolása: Tópart út - Zárkert út - Keleti belterületi határ - Füst Sándor út - Gorkij út - Dózsa György út - 4-es sz. fő út - Katona István út - Nyugati belterületi határ - Tópart út által határolt terület.

A városmag, mint központi városrész lehatárolását a fenti térképen a kék szín jelzi.

Ez a terület számít a város történelmi magjának, ez alakult ki a legkorábban, így a legtöbb történelmi jelentőségű épület, emlékmű itt található.

Vegyes épületállományú terület, ahol a felújítást igénylő XX. század eleji – helyi védelem alatt álló – épületek, az egyre romló állagú lakótelepek, valamint a gazdasági szereplők által épített, új építésű kereskedelmi kisközpontok és társasházak is megjelennek.

A terület vegyes funkciójú (Vk; Vt; Ln; Lke). A közintézmények (közoktatási, igazgatási) és a közszolgáltatók, valamint bankok, biztosító társaságok irodái is többségében itt találhatók.

Közfeladatokat ellátó intézményeinek túlnyomó része térségi hatókörrel bír.

A városrészt nagy gépjármű forgalom jellemzi, hiszen a belvároson halad keresztül a 3216. sz út, illetve érinti a 4. sz. főútvonal, ami nagy környezeti terhelést jelent. Beépíthetőségét tekintve kevés tartalékkal rendelkezik, elsősorban elbontott és elbontandó épületek helyén vagy a rossz állagú épületek átépítésével. Funkciómegtartási szempontok alapján fő területrendezési alapelveknek kell lenni: közlekedési területek fejlesztése, korszerűsítése, zöld felületek lehetőség szerinti fejlesztése, karbantartása, parkolási lehetőségek bővítése.

A városrészt - a lakótelepek jelenléte miatt - viszonylag sokan lakják, vegyes korösszetételben és társadalmi státuszban lévő csoportok.

A városrész városi és térségi igazgatási, szolgáltatási, kulturális, és közösségi központi szerepének a megerősítése a cél. A terület környezetterhelésére a fejlesztési célok nem lesznek negatív hatással.

A Városmag **lakónépessége** 91,8%-a a teljes városénak. A lakók 58,7 százaléka aktív korú, 17,9 százaléka 14 év alatti, 23,4 százaléka pedig időskorú.

Az **iskolai végzettséget** megvizsgálva látható, hogy a „*Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül*” 26,1%. Ezen túlmenően a „*Felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebb népesség arányában*” a városrészen belül 7%.

A **lakásállomány** 2011-ben 2386 lakás volt, amelynek 19,1% alacsony komfortfokozatú lakás, 16,7%-a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás volt, az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül pedig 5,5% volt.

A **foglalkoztatottság** mutatóira következők jellemzőek: a foglalkoztatottak aránya az aktív korú népességen belül a Városmagban 49,6%, a foglalkoztatott nélküli háztartások aránya a teljes korosztályban 45,5%, az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya 54,6%. A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 60,4%, a munkanélküliségi ráta pedig 17,6%, a legalább 360 napos munkanélküliek aránya pedig 8,9%. A városmag aktív korú lakosainak 9,3%-ának jövedelme kizárólag központi vagy helyi önkormányzati támogatásból származik.

A Városmagban megtalálható a vezetékes víz és szennyvízcsatorna kiépítettség, az áram és közvilágítás teljes mértékben lefedi a belvárost, a gáz és a járda szintén kiépített a vizsgált részben. A városrészben nem található földút. A pormentes utak állapota azonban változó, jelentős részük felújításra szorul.

Az állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási és rendészeti szolgáltatások a város méretének megfelelően koncentrálódnak a Városmagban az alábbiak szerint:

- Fegyvernek város önkormányzat
- Fegyverneki Rendőrőrs
- Polgárőrség

A város nagyságához mérten itt koncentrálódik a humán közszolgáltatási rendszer is, ami megfelelően működik, adekvát kulturális, oktatási, hitéleti és egyéb társadalmi, közösségi szolgáltatási lehetőségekkel:

- Központi Orvosi ügyelet
- Háziorvosi szolgálat
- Gyermekorvosi rendelő
- Védőnői szolgálat
- Fogorvosi rendelő
- Állatorvosi szolgálat
- Gyógyszertár
- Idősellátás: Idősek Klubja, Étkeztetés, Házi segítségnyújtás
- Csorba Mikrotérségi Szociális Alapszolgáltatási Központ: étkeztetés, házi segítségnyújtás, nappali idősellátás, családsegítési, gyermekjóléti szolgáltatás, SOS segélyhívó rendszer
- Időskorúak bentlakásos otthona
- Fegyverneki Tiszavirág Óvoda és Bölcsőde
- Orczy Anna Általános Iskola és Szakiskola
- Fegyverneki Művelődési Ház és Könyvtár
- Sportpálya
- Terek
- Játszótér
- Templom

A városrész orvosi szolgáltatással való ellátása megfelelő, felnőtt és gyermek háziorvosi szolgálat, valamint összevont ügyelet is található itt.

A közlekedési funkciók megfelelőnek tekinthetőek. A városrészben több távolsági buszmegálló is található, a buszöblök és a buszvárók felújításra kerültek. A vasútállomás a belvárostól távol helyezkedik el. A városközpontot jelentős átmenő személy- és tehergépkocsi forgalom terheli. A város központi része rendezett, a jelentős kerékpáros forgalom ellenére kiépített kerékpárút nincs, csak a 3216 j. önkormányzati út (Szent Erzsébet út) mindkét oldalán kerékpársáv felfestése valósult meg menetirányonként 4 km hosszan.

A szolgáltatásokat tekintve is elmondható, hogy a legtöbb közszolgáltatási és kereskedelmi kiszolgáló intézmény ebben a városrészben kereshető fel.

A városközpontban regisztrált vállalkozásának tevékenységi kör szerinti megoszlását vizsgálva kiderül, hogy a Városmag iparűzési adójának jelentős részét a szolgáltató szektor: pénzügyi szolgáltatás, kiskereskedelmi üzletek adják, a kereskedelmi egységek a Városmagban sűrűsödnek.

A legjellemzőbb gazdasági tevékenységek az alábbiak a Városmagban:

- Piac
- Kiskereskedelmi üzletek
- Bankok
- Pénzügyi szolgáltatók
- Irodaház
- Panzió (használaton kívül jelenleg)
- Vendéglátó egységek

2. táblázat: Városmag SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
Külső megközelíthetősége kitűnő	Átmenő forgalommal terhelt
Közszolgáltatók magas száma	Épületállomány elöregedése, jelentős részének állapota
Kiterjedt intézményi területek	leromlott

Városrész kiemelkedő presztízse Zöld felületei gondozottak, hangulatosak Kerékpársáv Valamennyi út pormentes	A látványosságok, vonzerők kihasználatlanok
Lehetőségek	**Veszélyek**
Európai Uniós és hazai források hatékony kihasználása Vonzó üzleti környezet kiépítése Szomszédos településekkel és a Tisza-tavi régió településeivel közös gazdasági, kulturális együttműködések Munkaerő-szakképző központ kialakítása Esélyegyenlőség megteremtése Versenyképesség növelése Életszínvonal növelése Testvérvárosi kapcsolatok fejlesztése	Szakképzett fiatalok elvándorlása Gyenge közéleti, lakossági aktivitás

Szapárfalu városrész

Városrész lehatárolása: Tópart út - Zárkert út - Keleti belterületi határ - Füst Sándor út - Gorkij út - Dózsa György út - 4-es sz. fő út - Katona István út - Nyugati belterületi határ - Tópart út közötti terület, melyet az 1. térképen zöld szín jelez.

A városrészben a lakóterületi funkció dominál. Családi házas beépítettség jellemzi. A település növekedésével fokozatosan intézményi és gazdasági funkciók is helyet kaptak ebben a városrészben is. Térszerkezete a városfejlődés múltbéli tervezetlenségéről árulkodik.

Szapárfalu városrészben Fegyvernek **lakónépességének** 8,05%-a él. Az 524 ott élő lakos közül a legnépesebb tábor az aktív korú lakosoké (348 fő), a 14 év alattiak közül 68 fő, az időskorúak közül pedig 108 fő lakik itt.

Az **iskolai végzettség** vonatkozásában látható, hogy a városrészen élő aktív korúak közel 19%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik, a 25 év felettiek 6,3%-ának felsőfokú végzettsége van.

A **lakásállomány** helyzete kedvezőtlenebb Fegyvernek teljes lakásállományához képest, hiszen a városrészen a 253 darab lakáscélú ingatlan 30,8%-a alacsony komfort fokozatú, 27,8%-a komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakás, 5,8%-a pedig egyszobás lakás.

A **foglalkoztatottság** mutatói a következőképpen alakulnak. Az aktív korúak 39,1%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, amely alacsonyabb a városi átlagnál (45,5%), az aktív korú foglalkoztatottak aránya a 15-64 éves lakosságon belül 57,9%. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 43,1%, amely kedvezőbb a települési átlagnál (45,2%). Szapárfalu városrészben a munkanélküliek aránya 14,4%, a tartós munkanélküliek aránya pedig 8,4%.

A Szapárfalu városrészben a vezetékes víz, áram, közvilágítás, szennyvízcsatorna, gáz és járda mindenhol kiépített. A városrészben található valamennyi út pormentes.

A 4-es számú főút miatt magas a személy és gépjárműforgalom a városrészben.

A városrészben hiányoznak a közszolgáltatási funkciók (orvosi ellátás, szociális szolgáltatás), de közösségi tér és kulturális intézmény jelen van.

A Szapárfalu városrész rendelkezik távolsági buszmegállókkal. Itt elsősorban a szolgáltatások dominálnak. Jelentős a kereskedelmi tevékenység, amely főként kiskereskedelmi üzletek formájában van jelen. A legjellemzőbb gazdasági tevékenységek az alábbiak Szapárfaluban:

- kiskereskedelmi üzletek
- vendéglátó egységek

3. táblázat: Szapárfalu városrész SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
Közművek kiépítettsége Ipari tevékenységgel nem terhelt terület Minden út pormentes	Hatalmas közúti forgalomterhelés a 4-es számú főútnak köszönhetően A belterületi zöldfelületek rossz állapotúak, funkciótlanok Öregedő lakosság Eltartottak száma magas Hiányoznak a közszolgáltatási funkciók
Lehetőségek	**Veszélyek**
Európai Uniós és hazai források hatékony kihasználása Vonzó lakókörnyezet kiépítése Esélyegyenlőség megteremtése Versenyképesség növelése Életszínvonal növelése	Szakképzett fiatalok elvándorlása Gyenge közéleti lakossági, aktivitás

Turisztikai, rekreációs I-II. zóna

A városrész lehatárolása két részből áll (a térképen piros szín jelzi):

- Nyugati belterületi határ – Kocsordos-csatorna (I.), illetve
- a keleti belterületi határ mellett húzódó téglalap alakú, különleges temető terület besorolású terület (II.), ahol a Kettős halom található.

Az I. Turisztikai, rekreációs zóna fő funkcióját tekintve üdülőövezet, míg a II. zóna rekreációs, gyógyító hely.

A Turisztikai, rekreációs I-II. zóna városrésznek a 2011. évi népszámlálás ideje alatt nem volt lakónépessége, így elemzés sem végezhető el a városrész demográfiai, szociális jellemzői tekintetében.

A városrész hiányos funkcióellátottságú. Az állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási és rendészeti szolgáltatások, illetve a humán közszolgáltatások is teljesen hiányoznak a városrészben.

Közösségi funkcióként jelenik meg az I. zóna területén található Ifjúsági Park, mely kikapcsolódási, közösségi színteret biztosít a város lakosságának. Illetve az Alsóréti Holt-Tisza, mely horgászati, sportolási lehetőségeket kínál. A Hol-Tisza hossza 15,36km, területe 108 ha. Öt tóegységre tagolódik, melyből az I-II-III-as tóegység ezen a városrészen található. A holtág elsődleges funkciója a belvíztározás, majd az öntözővíz tározás és a horgászati és jóléti hasznosítás. 2006 óta a halászati jog jogosultja az Alsóréti Holt-Tisza Halászati közösség, a gyakorlója pedig Fegyvernek Város Önkormányzat. A halászati jog gyakorlásával összefüggő üzemeltetési feladatokat pedig Fegyverneki Városüzemeltetési Intézmény látja el. A horgászati hasznosítása az Alsóréti Holt-Tisza halgazdálkodási terve alapján történik.

A II. zóna területén található a szintén közösségi funkciót jelentő Annaházi temető, illetve a Kálvária domb.

A Turisztikai zónában jó a közműellátottság, megtalálható a vezetékes víz és szennyvízcsatorna kiépítettség, az áram és a közvilágítás, a gáz és a járda kiépítés.

2. táblázat: Turisztikai, rekreációs zóna SWOT elemzése

Erősségek	Gyengeségek
Közművek kiépítettsége Átmenő forgalommal, ipari tevékenységgel nem terhelt terület Vonzó természeti környezet	Nehézkes megközelítés Kiszolgáló infrastruktúra hiánya Kevés a potenciális turisztikai, rekreációs vonzerőkhöz kapcsolódó programkínálat
Lehetőségek	**Veszélyek**
Európai Uniós és hazai források hatékony kihasználása Horgászati lehetőségek iránti kereslet	Szakképzett fiatalok elvándorlása Gyenge közéleti, lakossági aktivitás

felértékelődése Aktív életmód felértékelődése	

Ipari-Gazdasági terület

A városrész lehatárolása: Dózsa György út - Gorkij út (a térképen narancssárga szín jelzi).

Jellemzően gazdasági funkciót betöltő terület, melyet a kisebb vállalkozások jelenléte jellemez. A városrésznek minden adottsága megvan a nagyobb ipari vagy logisztikai fejlesztések végrehajtására.

Az Ipari-Gazdasági terület nevű városrésznek a 2011. évi népszámlálás ideje alatt nem volt lakónépessége, így elemzés sem végezhető el a városrész demográfiai, szociális jellemzői tekintetében.

Az Ipari-Gazdasági terület városrészben minden közmű kiépített, minden infrastrukturális ellátás megtalálható. Van vezetékes ivóvíz, szennyvízcsatorna hálózat, áram és közvilágítás, gáz és járda, továbbá a városrész minden útja pormentes. Ez a városrész a legfejlettebb az infrastruktúra-kiépítettség szempontjából.

Az állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási és rendészeti funkciók teljesen hiányoznak ebben az alapvetően ipari termelésre berendezkedett városrészben.

A Városmag mellett az Ipari-Gazdasági terület városrész Fegyvernek gazdaságának központja. A funkciójából adódóan az alábbi gazdasági tevékenységek találhatók meg a városrészben:

- Ipari terület
- Termelő üzemek
- Szolgáltató egységek
- Kereskedelmi egységek
- Vendéglátó egységek

4. táblázat: Ipari-gazdasági terület SWOT elemzése

Erősségek	**Gyengeségek**
Kiváló megközelíthetőség Jó tömegközlekedés Jelentős a zöld felületek aránya Intézményi és gazdasági funkciói jól elkülönülnek Ipari tevékenységgel nem terhelt terület Jelentős gazdasági potenciál	Magas környezeti terhelést jelentő átmenő forgalom Városmagtól való viszonylagos távolság Kerékpár úton nem megközelíthető
Lehetőségek	**Veszélyek**
Jelentős gazdasági potenciál Jó logisztikai adottságok Európai Uniós és hazai források hatékony kihasználása Gazdaságélénkítés kis- és nagykereskedelmi egységek betelepítésével Középfokú- és szakoktatás fejlesztése	Alacsony befektetői érdeklődés Szakképzetlen, vagy a keresletnek nem megfelelő képzettségű munkaerő van a térségben

Külterületek

Városrész lehatárolása: Jellemzően lakófunkciójú terület.

A Külterületek **lakónépessége** 0,18%-a a teljes városénak, 2011-ben 12 fő élt itt, akik közül hárman 14 éven aluliak, 8-an aktív korúak, egy fő pedig 60 év feletti.

Az **iskolai végzettség** vonatkozásában a városrész mutatói kedvezőtlenebbül alakultak a teljes fegyverneki lakossághoz viszonyítva: a „*Legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül*" mutató értéke 37,5%, a települési átlag viszont csupán 25,5%. Ezen felül viszont 4 fő rendelkezik felsőfokú végzettséggel.

A **lakásállomány** tekintetében megállapítható, hogy a településrészen 4 darab ingatlan található, amelyek 25,0%-a alacsony komfort fokozatú, de nincs köztük komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakás, sem egyszobás lakás. Ezek a számok tükrözik, hogy a fegyverneki átlaghoz képest a Külterületen lévő lakások minősége alul teljesít.

A **foglalkoztatottság** mutatói tekintetében a városrész szintén rosszabb értékeket produkál a fegyverneki átlaghoz képest. Az aktív korúak 62,5 %-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel, a városi átlag 45,5%. A foglalkoztatottak 33,3%-os aránya a 15-64 éves lakosságon belül szintén kedvezőtlenebb, mint a városi 50,3%-os átlag. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 33,3%, mely kedvezőbb érték, mint a városi 45,2%-os adat. A Külterület városrészben a munkanélküliek aránya 40%, akik közül mindenki tartósan, 360 napon túl munkanélküli.

A Külterület nem rendelkezik semmilyen belterületi funkcióval, így az állami, igazgatási, hatósági, igazságszolgáltatási és rendészeti szolgáltatások, a humán közszolgáltatások és a közösségi funkciók is hiányoznak itt. A legjellemzőbb gazdasági tevékenység itt a mezőgazdasági termelés.

5. táblázat: Városrészek funkciói

Városrészek	Ipari, logisztikai	Kereskedelmi	Mező-gazdasági	Zöldfelületi, környezeti	Turisztikai, rekreációs	Közlekedési, távközlési	Közösségi	Közigazgatási	Humán szolgáltatási	Lakó	Város(rész) központi
	Funkciók										
Városmag		■		■		■	■	■	■	■	■
Szapárfalu									■	■	■
Turisztikai zóna				■	■		■				
Gazdasági ipari terület	■										

■ domináns funkció
■ kiegészítő funkció

3 Középtávú célok és azok összefüggései

Az Integrált Településfejlesztési Stratégia (a továbbiakban: ITS) elérendő (középtávú) céljait erőteljesen befolyásolják az EU 2021-2027-es időszakra megfogalmazott fő célkitűzései (5 db: Intelligensebb Európa; Zöldebb, karbonmentes Európa; Jobban összekapcsolódó Európa; Szociálisabb Európa; A polgáraihoz közelebb álló Európa) és az egyes támogatási alapok (ERFA, ESZA, Kohéziós Alap), másrészt Jász-Nagykun-Szolnok vármegye Területfejlesztési Koncepció és Program célrendszere. Mivel várhatóan az EU támogatások továbbra is kiemelt – ha nem is kizárólagos - szerepet játszanak majd Fegyvernek fejlődésében az elkövetkező 7-8 évben, e fő célkitűzések és a városi célok egymáshoz illesztése fontos eleme jelen stratégiai tervezési folyamatnak.

Fegyvernek Város Településfejlesztési Koncepcióját 2015. szeptember 26-án fogadta el az önkormányzat képviselőtestülete 131/2015.(XI.26.) számú határozatával, mely dokumentum tömören fogalmazza meg a különböző fejlesztési irányvonalakat, ugyanakkor megfelelő iránymutatást adott a település fejlődéséhez.

A Koncepció célrendszere a körülmények készítése óta eltelt időszakban való változásainak ellenére alapvetően megfeleltethető a város mai helyzetére is, így a Stratégia célrendszerének jó alapját képezheti, abban kisebb pontosítások azonban indokoltak.
Az ITS célrendszere tehát a Településfejlesztési Koncepcióban meghatározott célok mentén, azoknak a Megalapozó Dokumentum megállapításai, Fegyvernek Gazdasági Programja, valamint a stratégia kidolgozása során lezajlott partnerségi folyamat inputjai alapján való pontosításával, aktualizálásával lett kialakítva.

A Településfejlesztési Koncepció célrendszerének értékelése

A 2015-ben elkészült Településfejlesztési Koncepcióban leírt problémák felvetése napjainkban is helytálló, azon belül csak hangsúlybeli és szerkezeti módosítások, kiegészítések szükségesek egyrészt a 2021-2027-es támogatási időszak EU-s célkitűzéseihez, forráslehetőségeihez, a vármegyei programozásban elkészült dokumentumokhoz, másrészt a város részéről időközben megfogalmazódó újabb fejlesztési elképzelésekhez igazodóan.

A Koncepcióban 2015-ben megfogalmazott célrendszer jó alapját kézi a Stratégia céljaihoz, azok csupán aktualizálása, átstrukturálása szükséges. A lentebb bemutatott részben megváltozott körülmények természetesen nem indokolják a település korábban megfogalmazott céljainak gyökeres átformálását, amelyek ma is érvényesek és reálisak. Azt azonban fontos szem előtt tartani, hogy a jelen ITS-ben megfogalmazott célok egyik fontos eleme kell, hogy legyen annak megítélése, hogy azok reális elérhetőségét hogyan befolyásolja a megváltozott külső feltételek rendszere, melyek az alábbi területre terjednek ki:

- az önkormányzatoknak megváltoztak a működési körülményei, elsődlegesen a humán közszolgáltatások rendszerének alapvető átalakulása és a megváltozott önkormányzati feladatokból adódó városfejlesztési lehetőségek, illetve kihívások miatt, valamint
- a Kormány egyértelmű elkötelezettsége arra nézve, hogy alapvetően a gazdaságfejlesztést állítja a 2021-2027-es Európai Uniós fejlesztések fókuszába.

3.1 Jövőkép

A jövőkép pozícionálja a várost közvetlen környezetében és a tágabb régióban, meghatározza a társadalmi, gazdasági és épített környezet állapotát és domináns folyamatait. A jövőkép hosszabb időtávra, 2040-ig kiterjedően kerül rögzítésre.

A komplex fejlesztések megvalósulása kapcsán a település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetre, valamint a térségi szerepkörére vonatkozóan az alábbiak szerint került megfogalmazásra:

Fegyvernek Város Jövőképe

„FEGYVERNEK, A MEGTARTÓ VÁROS"

Minőségi életfeltételeket és javuló életminőséget biztosító, a lakosait helyben tartó, élhető, vonzó, intenzíven fejlődő, versenyképes gazdaságot teremtő, természeti értékeket megőrző környezet a városban élő lakosság és vállalkozások számára.

A fejlődés eredményeként új munkahelyek jönnek létre, melynek következtében ismét pozitív demográfiai folyamatok indulnak meg, illetve egy vonzó, modern és fenntartható kisváros alakul ki.

Fegyvernek középtávú fejlesztési céljai összhangban vannak a város jövőképével, az Integrált Településfejlesztési Stratégia (ITS) és egyben a város fejlesztésének **átfogó célja** a jövőkép rövid, középtávú értékválasztáson alapuló megfogalmazása.

ÁTFOGÓ FEJLESZTÉSI CÉL

1. **Fegyvernek „Egészséges város" mind természeti- és épített környezetében, mind lakosai, mind közösségei tekintetében.**
2. **Fegyvernek vonzó város, mely kellemes lakóhelyet, ösztönző gazdasági környezetet teremt polgárainak, utat nyitva az új kezdeményezéseknek**

A város népességmegtartó képességében a munkahelyek számán és minőségén kívül ugyanilyen fontos szerepet játszik az élhetőség, azaz a városi környezet minősége, a közszolgáltatások elérhetősége, a lakosság életminősége is. A város célja az általa nyújtott közszolgáltatások minőségének, elérhetőségének további javítása, a városi infrastruktúra (közúthálózat, zöldfelületek, épített környezet), közműhálózat megújítása, valamint a lakosok számára elérhető kulturális, közösségi és rekreációs szolgáltatások bővítése, a meglévő szolgáltatások színvonalának emelése. Emellett fontos a városban elérhető, a munkaerő piaci igényekhez rugalmasan igazodni képes képzési szolgáltatások bővítése, minőségének javítása, megalapozva ezzel a város gazdaságának fejlődését is. A városi közösség erősítése, a leszakadó, vagy leszakadással fenyegetett területek kiemelt figyelemmel való fejlesztése szintén fontos cél a város valamennyi lakójának életminősége szempontjából is.

Fegyvernek város alapvető célja egy élhető, az életkörülmények és munkalehetőségek, megélhetés szempontjából vonzó település létrehozása.

3.2 A stratégiai fejlesztési célok meghatározása

Fegyvernek város 2023-2030 között elérendő középtávú stratégiai céljai egyrészt a városi szintű tematikus célokat, másrészt a városrészi szintű területi célokat foglalják magukban.

Jelen fejezet célja a **középtávú városi célok** részletes meghatározása. Fegyvernek vonatkozásában kétféle cél kerül meghatározásra:

- **Városi szintű tematikus célok**, amelyek tematikus jelleggel megfogalmazott, de nem szükségszerűen egy-egy ágazatra korlátozódó érvényességű a város egészére vonatkozó célok. A középtávú városi célok integrált jellegű célok, olyanok, melyek eléréséhez több tematikus/ágazati jellegű tevékenység koordinált, kooperatív végrehajtása szükséges.

E célok kialakításánál fontos szempont volt, hogy az ITS nem kizárólag Fegyvernek város önkormányzata, hanem a város egészének tervezési alapdokumentuma. Ebből kifolyólag tartalmazza azokat a célokat is, amelyek megvalósításáért a városi önkormányzat csak közvetve vagy részben felelős, hiszen azokat állami, magán vagy non-profit szereplők valósítják majd meg.

- **Városrészi szintű területi célok**, amelyek Fegyvernek 4 városrészére javasoltak. E célok a Településfejlesztési Koncepcióban konkrétan nem szerepeltek, így azok meghatározása jelen fejezet részét képezi.

3.2.1 Városi szintű középtávú tematikus célok

A városrészekre vonatkozó középtávú területi célok a Megalapozó vizsgálat részletes adatokra épülő városrészi helyzetfeltárása és helyzetelemzése alapján kerültek megfogalmazásra.

Az átfogó célok megvalósulásához az alábbi, 7-8 évre szóló középtávú célok járulnak hozzá, amelyek ágazati bontásban kerülnek meghatározásra:

- T1: Versenyképes, a digitális újításokat szem előtt, a lakosságot pedig helyben tartani képes gazdaságfejlesztés
- T2: Élhető, vonzó, minőségi életkörülményeket biztosító kisváros kialakítása
- T3: A természeti értékek megőrzését szem előtt tartó turisztikai vonzerő növelése
- T4: Fenntartható, „okos” városfejlesztés

A következőkben a középtávú tematikus célkitűzések kerülnek részletezésre. A célok mellett meghatározásra kerülnek az elérésüket szolgáló legfontosabb fejlesztési elképzelések, valamint a várható eredmények, hatások is. A célokhoz kapcsolódó indikátorok és azok célértékei a Stratégia 8.5.1 fejezetében kerülnek bemutatásra.

T1: Versenyképes, a digitális újításokat szem előtt, a lakosságot pedig helyben tartani képes gazdaságfejlesztés

Fegyvernek legyen erős, innovatív megoldásokat is használni képes helyi gazdasággal rendelkező - mezőgazdasági, ipari potenciálját minél inkább kiaknázó - város, mely a tudás alapú gazdaság erősítésére törekszik és pozitív hatással van a járás gazdasági életére is.

Fegyvernek gazdaságának dinamizálása és diverzifikálása érdekében szükséges, hogy a helyi vállalkozások munkahelymegtartó ereje rövid távon megerősödjön, versenyképessége pedig hosszabb távon javuljon. Ez az alapja a foglalkoztatási szint növelésének, valamint ez biztosítja a lakosság gazdasági aktivitásának emelését, a megfelelő életszínvonal kialakítását, a lakosság helyben tartását. A település gazdasági potenciáljának növelése a Törökszentmiklósi járás és Jász-Nagykun-Szolnok vármegye szempontjából is kiemelkedően fontos. Ennek érdekében az önkormányzatnak intenzív befektetés-ösztönzést kell folytatnia, továbbá javítania kell az újonnan betelepülő vállalkozások fogadásának feltételeit. Ilyen beavatkozások lehetnek pl.: gazdasági fejlesztési terület infrastruktúrájának fejlesztése.

A település gazdaságában a helyi kis- és középvállalkozók is jelentős szerepet játszanak, amelyek jelentős része a városmagban tömörül. Az önkormányzatnak biztosítani kell számukra a megfelelő vállalkozói környezetet, többek között magas színvonalú infrastruktúra kialakításával, tanácsadással, együttműködések ösztönzésével.

Fegyvernek legyen olyan város, melynek gazdasága mindenkor kihasználja tradíciójából és térségi helyzetéből adódó lehetőségeket, a meglévő és fejlesztendő területi és infrastruktúra adottságokat, a rendelkezésre álló humán erőforrásokat.

A térséggel együttműködő olyan helyi gazdaságra van szükség, amelynek különböző méretű egységei egyaránt képesek alkalmazkodni a változó piaci, gazdasági, digitális és környezeti követelményekhez, ahol jó befektetni.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- A gazdasági fejlesztési terület infrastruktúrájának fejlesztése, különös tekintettel új ipari övezet kijelölésére, kialakítására a 4–es út melletti terület bevonásával

- Magas hozzáadott értékű mezőgazdasági termékek előállítása, ültetvénytelepítés, feldolgozó üzemek létesítése
- Megfelelő szakemberek képzése, a vállalkozások igényeinek megfelelően
- 3.-4.-5. holtág: - Holt Tisza rehabilitáció – belvíz befogadási célú rekonstrukciója és gazdasági célú hasznosítása
- Osztatlan közös tulajdonok tulajdonviszonyi rendezése
- Major fejlesztések (magán beruházások: Kasztel major, Bálint major, volt 4-es baromfitelep, Szapárfalui major) szárítók, hűtőházak
- Volt konzervgyár (KÜLTERÜLET) hasznosítása (magánberuházás)
- Helyi és termelői piac fejlesztése a Dózsa György út 6. szám alatt

T2: Élhető, vonzó, minőségi életkörülményeket biztosító kisváros kialakítása

Fegyvernek legyen a benne élők – minden generáció és minden társadalmi csoport – szeretett otthona, kedvező életminőséget biztosító, biztonságos, vonzó, élhető város.

A település népességmegtartó erejének növeléséhez nagymértékben hozzájárul az egységes és esztétikus településkép kialakítása, valamint az életminőség környezeti feltételeinek minőségi javítása.

Kiemelt cél a nyugodt városi életforma megteremtése. Ennek előfeltétele az épített környezet olyan fejlesztése, amely összhangba hozza a város gazdasági-társadalmi-környezeti hatékonyságának növelését, az életminőség javítását és a város karakterének megtartását. E cél megvalósítása magában foglalja a helyi identitás erősítését a város karakterének feltárásával és fejlesztésével, a közterületek – mint a városi élet fő helyszíneinek – humanizálásával. A kiegyensúlyozott településszerkezet érdekében a város minden része fejlesztéseket igényel, amellyel megőrizhető a város hagyományos karaktere.

A város kiegyensúlyozott területi fejlődése érdekében fontos, hogy az egymást zavaró funkciók (pl. iparterület és lakóövezet) térben elkülönüljenek egymástól. Ennek érdekében a városszéli iparterületek további fejlesztéseit elsősorban a meglévő gazdasági sűrűsödésekhez kapcsolódóan célszerű megvalósítani, a lakóterületek esetében pedig az intenzívebb, de túlzsúfoltságot nem eredményező hasznosításra kell hangsúlyt fektetni, biztosítva ezáltal a fejlesztések és a (köz)szolgáltatások hatékonyságát, a negatív közlekedési hatások minimalizálását, valamint a zöldfelületek visszaszorulásának megállítását.

További cél az épületállomány megújítása, amely esetében kiemelt szerepet játszik a nem megfelelő műszaki állapotban lévő épületállomány. Ezen a területen a város hatásköre elsődlegesen a saját tulajdonában lévő ingatlanok rekonstrukciójára terjed ki. A cél az, hogy a felújítások hozzájáruljanak az adott épület funkcióinak megerősítéséhez, bővítéséhez, esetleg funkcióváltáshoz, költséghatékony üzemeltetéséhez megfelelő infrastrukturális alapot biztosítva a közszolgáltatások magas színvonalú ellátásához.

A lakosság komfortérzetét növeli a közmű-infrastruktúra karbantartása, továbbfejlesztése is. A továbbiakban nagy figyelmet kell fordítani a még hiányos területek fejlesztésére, illetve a műszaki infrastruktúra folyamatos megújítására.

A helyi identitás újabb karakteres városképi elemek, pl. közterek és zöldterületek létrehozásával is erősíthető. A település népességmegtartó erejének növeléséhez is nagymértékben hozzájárul, amennyiben rendezett közösségi terek, parkok állnak a kikapcsolódni vágyó lakosság rendelkezésére.

A közlekedési feltételek javításában a legjelentősebb a külső közlekedési kapcsolatok fejlesztése, a tervezett autópályával való kapcsolat megteremtése, amelyben az önkormányzatnak nincs közvetlen szerepe, csak közvetett eszközökkel (vármegyei rendezési terv véleményezése, kiemelt projektek támogatása, aktív segítségnyújtás az előkészítésben) támogathatja a folyamatokat.

A belső városi közlekedés fejlesztése az útminőség javítására, az utak szilárd burkolattal való ellátására és a fenntartható, környezetbarát közlekedési megoldások elterjesztésére irányul. Fontos emellett a gyalogosbarát

közlekedési fejlesztések pl. városi járdák felújítása, gyalogosátkelőhelyek létesítrése is. A belvárosban kiemelt figyelmet kell fordítani az intézmények (pl. iskola, óvoda, egyéb önkormányzati intézmények), valamint a leromlott, szegregátum vagy szegregációval veszélyeztetett területek társadalmi együttműködésének erősítésére.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- Malom – Felhagyott ipari létesítmény és közvetlen környezetének rehabilitációja sport, rekreációs, szabadidős és rendezvény központ kialakításával
- Fegyvernek Város csapadékvíz csatornázása III. ütem – Szapárfalu
- Fegyvernek Város csapadékvíz csatornázása IV. ütem - Kisebb utcák bekötése, Téglagyári gödör hasznosítása
- Ivóvízhálózat felújítása, azbeszt vezeték cseréje
- Közösségi közlekedés fenntartható fejlesztése
- Élhető város kialakítása
- Meglévő parkolók felújítása, bővítése
- Kerékpárosbarát közlekedésfejlesztés (kerékpárutak, -sávok kialakítása, kerékpártámaszok, B+R kerékpártárolók kihelyezése stb.)
- Gyalogosbarát közlekedésfejlesztések (pl. új gyalogátkelőhelyek létesítése, meglévők felújítása, közvilágítás fejlesztése, akadálymentesítés)
- Fenntartható, környezettudatos hulladékgyűjtés – kommunális és szelektív hulladékgyűjtő edények-kukák kihelyezése, cseréje
- Meglevő úthálózat felújítása, megerősítése, új kopóréteg építése
- Belterületi utak fejlesztése
- Járdahálózat felújítása
- Kamerarendszer fejlesztése, bővítése
- Orvosi rendelő – Szapárfaluban
- Rendőrség épületének felújítása
- Művelődési és Közösségi Ház épületeinek teljes körű felújítása
- Tanuszoda kialakítása
- Konyha fejlesztése
- Szapárfalui idősek klubja (3. sz. idősek klubja) felújítás
- Templomok felújítása (egyházi beruházás)
- Nepomuki szobor (önkormányzati beruházás)
- Ravatalozó fejlesztése
- Játszóterek, kondiparkok kialakítása, fejlesztése (gyermek és felnőtt)
- Minőségi utcabútorok, eszközök telepítése, cseréje
- Zöldfelületi fejlesztések, növények telepítése, cseréje
- Korlátozott sebességű övezetek kijelölése
- Lakcímnyilvántartás rendezése
- Lakó-pihenő övezet kijelölése
- Fásítás, erdőtelepítés

- Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek leromlott városi területein (1-6)
- Szociális városrehabilitáció Fegyvernek leromlott városi területein (1-6)

T3: A természeti értékek megőrzését szem előtt tartó turisztikai vonzerő növelése

Az adottságokhoz mért szintű és színvonalú idegenforgalom kialakításához nemcsak a meglévő attrakciók természeti értékek megőrzését szem előtt tartó fejlesztése, hanem az ezekhez kapcsolódó szolgáltatások kialakítása is szükséges. Emellett fontos új programok és az ezek megrendezésére helyszínt biztosító infrastruktúra létrehozása, valamint a turizmus szezonalitásának csökkentése érdekében olyan programok, turistavonzó létesítmények kialakítása, amelyek egész évben jelentős számú turistát vonzanak. Az új attrakciók, programok kialakításában kiemelt szerepet kell, hogy kapjanak az egyedi, különleges vonzerőt képviselő, a helyi értékekre épülő beruházások.

A turisták tartózkodási idejének növeléséhez szükséges a városon belüli programok, attrakciók diverzifikálása, a város erősebb bekapcsolása az idegenforgalomba.

A város idegenforgalmi kapacitásának, az eltöltött vendégéjszakák számának növeléséhez szükséges a szálláshelyek kapacitás- és minőségbeli fejlesztése is.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- Kálváriadomb környezetrendezése, park építése
- Bíró kastély fejlesztése
- 3.-4.-5. holtág: - Holt Tisza turisztikai célú rehabilitációja, fejlesztése

T4: Fenntartható, „okos” városfejlesztés

Fegyvernek legyen gazdaságilag, társadalmilag és ökológiailag egyaránt fenntartható, emberi léptékű kisváros, ahol korszerű és innovatív információtechnológiákat alkalmaznak.

Legyen olyan város, amely a természeti, települési és társadalmi környezetével harmóniában fejlődik, ahol a területek és a helyi gazdaság további fejlesztése miatt esetleg bekövetkező többletterhelés és a környezet átfogó fejlesztése során a biológiai aktivitás, valamint a terhelhetőség növelése összhangba kerül.

A város számára az egyik legfontosabb kihívás, hogy miként tudja mérsékelni a fosszilis energiahordozóktól való külső függőségét, a klímaváltozás hatásait hogyan képes mérsékelni. Ennek elsődleges eszközei az energiahatékonyság növelése, valamint a megújuló energiaforrások széleskörű alkalmazása. Fegyvernek célja tehát a fenntartható fejlődés jegyében az épített környezet energiahatékonysági szempontú fejlesztése, továbbá az alternatív energiaforrások felhasználása az energiagazdálkodás szerkezetváltásának elősegítése érdekében mind a közintézmények, mind a lakófunkciójú épületek esetében. Mindezek mellett kiemelt cél a szemléletformálás a fenntartható, a környezetet nem károsító fogyasztási minták elterjesztése érdekében.

A tematikus célt kiszolgáló fejlesztési területek:

- Önkormányzat ingatlanállomány teljes komplex felújítása (lakás és nem lakás célú is)
- Napelem park létrehozása
- Közintézmények energetikai fejlesztése
- „Okos” fejlesztések köztéren (pl. napelem telepítése, okospad telepítése, wifi hálózat kiépítése)

3.2.2 Városrészi szintű területi célok

A középtávú területi célok a Megalapozó vizsgálat részletes városrészi szintű helyzetfeltárása és helyzetelemzése alapján, az egyes városrészek átfogó gazdasági, társadalmi és településszerkezeti adottságai, valamint az azokra épülő SWOT-elemzések alapján kerülnek megfogalmazásra.

A városrészi célok meghatározásának alapelvei:

- Az adott városrész speciális helyzetére, erősségeire és problémáira reagáljanak;
- A városrészi célok illeszkedjenek a fentebb meghatározott városi jövőképhez, átfogó célokhoz és tematikus célokhoz;
- A környezeti fenntarthatóság elvének figyelembevétele;
- A társadalmi szolidaritás elvének figyelembevétele;
- Az EU 2021-2027 támogatási időszakában elérhető forráslehetőségek figyelembevétele a célmeghatározás során.

A városrész-specifikus fejlesztési célok referenciapontot képeznek az integrált akcióterületi fejlesztésekhez. A folyamat során kirajzolódtak azok a funkciók, amelyek esetében további fejlesztésekre van szükség, így megvalósítható a város kiegyensúlyozott területi, gazdasági és társadalmi fejlődése.

Városrészi célok a következők:

- V1: A Városmag térségi alközponti jellegű funkcióinak megerősítése, vonzó és élhető települési környezet kialakítása, a társadalmi különbségek csökkentése
- V2: Szapárfalu városrészben a települési környezet javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében, valamint a társadalmi különbségek csökkentése
- V3: A turisztikai, rekreációs zónában a turizmus szerepének erősítése, a zöldfelületek rekreációs célú fejlesztése, megújítása, gazdasági funkciók erősítése
- V4: A gazdasági ipari zónában komplex szolgáltatások nyújtására képes vállalkozási környezet kialakítása a vállalkozások foglalkoztatási kapacitásának, illetve a város tőkevonzó képességének növelése érdekében

V1: A Városmag térségi alközponti jellegű funkcióinak megerősítése, vonzó és élhető települési környezet kialakítása, a társadalmi különbségek csökkentése

A település legnagyobb részét lefedő városrész fejlesztésének fókuszában olyan funkciók állnak, amelyek nemcsak a település, hanem a térség lakossága számára is relevánsak. A központi területek koncepcionális megújítása hozzájárul egy egységes képet mutató, fenntartható, vonzó, élhető Városmag megteremtéséhez, mely ugyan megőrzi sajátos szerkezetét, de lehetővé teszi a modern kor elvárásainak is megfelelő kisvárosi életforma létrejöttét, az egyes szolgáltatások gyors és egyszerű elérhetőségét.

A városrész területén tervezett fejlesztések alapvetően a központi funkciók megerősítését szolgálják, ugyanakkor a városrész élhetőségének javításával hozzájárulnak a lakófunkciók erősítéséhez, összességében pedig szerepet játszanak a tudatos, pozitív kisvárosi imázs, egy vonzó településközpont kialakításában.

A fejlesztések által a település közszolgáltatási, kereskedelmi, kulturális, közösségi funkciói egyaránt megerősödnek. Mindennek eredményeként nő a város népességmegtartó képessége és gazdasági potenciálja.

A társadalom egyes rétegeinek leszakadása, elszigetelődése több leromlással fenyegetett területet hozott létre a településrészben, az itt élők felzárkóztatása szükséges. E probléma megoldása érdekében komplex, integrált (foglalkoztatási, lakhatási, szociális) beavatkozások megvalósítására van szükség.

Az infrastrukturális beavatkozások mellett elengedhetetlen a hátrányos helyzetűek egyenlő esélyeinek megteremtése, amely főként a képzési és munkaerő-piaci programokba történő integrációval és a szociális szolgáltatások javításával, valamint az általános közigazgatási, közszolgáltatási rendszerek integrált

feladatellátásának fenntartásával segíthető elő. A probléma megoldására szociális városrehabilitációs programok végrehajtása szolgálhat válaszként.

V2: Szapárfalu városrészben a települési környezet javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében, valamint társadalmi különbségek csökkentése

A városrész alapvetően lakófunkcióval rendelkezik, melynek erősítése, minőségének javítása szükséges. A lakófunkció javításának a városrészben alapvető eszköze a közlekedési- és a közmű infrastruktúra (utak, járdák, kerékpárutak, csapadékvíz-elvezető rendszerek) megfelelő szintre emelése. Emellett a közösségi és kereskedelmi szolgáltatások minőségi javítása, illetve a zöldfelületek, közösségi terek revitalizálása is kiemelt feladat

Habár ebben a városrészben nem azonosítottak szegregált területet, de itt is élnek hátrányos helyzetű lakosok, ezért az infrastrukturális beavatkozások mellett elengedhetetlen ezen személyek egyenlő esélyeinek megteremtése, amely főként a képzési és munkaerő-piaci programokba történő integrációval és a szociális szolgáltatások javításával, valamint az általános közigazgatási, közszolgáltatási rendszerek integrált feladatellátásának fenntartásával segíthető elő.

V3: A turisztikai, rekreációs zónában a turizmus szerepének erősítése, a zöldfelületek rekreációs célú fejlesztése, megújítása, gazdasági funkciók erősítése

Ezen városrész adottságait tekintve a turisztikai és rekreációs attrakciók területén tölt be kiemelt szerepet. Az itt rejlő lehetőségek jelenleg még kihasználatlanok. A városrész fejlesztési célkitűzése ezen meglévő potenciálokra építve turisztikai tevékenységek, szolgáltatások erősítése a privát szféra aktivizálásával. A városrész közlekedési fejlesztései a városon belüli gyűjtőút hálózat és a főútvonaltól elkülönített, biztonságosabb közlekedést biztosító úthálózat kialakítását helyezik előtérbe.

V4: A gazdasági ipari zónában komplex szolgáltatások nyújtására képes vállalkozási környezet kialakítása a vállalkozások foglalkoztatási kapacitásának, illetve a város tőkevonzó képességének növelése érdekében

A város keleti csücskében található városrész a tudatos fejlesztés és terület felhasználás következtében kizárólag gazdasági tevékenységnek ad otthont. A gazdasági területek a település és az egész vonzáskörzet gazdaságának egyik pillére, amely jelentős mértékben hozzájárul a térségi munkaerőpiac stabilizálódásához. A beavatkozások az iparterület infrastrukturális fejlesztésére, a kiegyensúlyozott és versenyképes területhasználat biztosítására, valamint az elérhető üzleti szolgáltatások bővítésére és minőségének emelésére, valamint a befektetés-ösztönzésre irányulnak.

A gazdasági központi szerepkör megteremtésének egyik feltétele a megfelelően képzett munkaerő, tehát közvetetten a képzés területe is jelentős hatást gyakorol a gazdasági terület fejlődési potenciáljának alakulására. Ehhez hasonlóan a foglalkoztatási, felnőttképzési és átképzési programok hozzájárulhatnak az itt működő vállalkozások versenyképességéhez és új vállalkozások betelepüléséhez.

Összességében elmondható, hogy a tervezett beavatkozások jelentős mértékben növelik a vállalkozások foglalkoztatási kapacitását, illetve javítják a város tőkevonzó képességét.

3.3 A tematikus és a területi célok közötti összefüggések bemutatása

A város középtávú tematikus céljai a városrészi célkitűzések egy vagy több városrészben történő megvalósításával érhetők el. A területi célok és tematikus célok együttes megvalósítása segíti elő az ITS-ben megjelölt átfogó célok és a tervezett jövőkép elérését.

A következő táblázat összefoglalóan mutatja be a területi és tematikus célok közötti összefüggéseket, kapcsolatuk erősségének mértékét.

4. ábra: Fegyvernek fejlesztési célrendszere 2022-2030 között

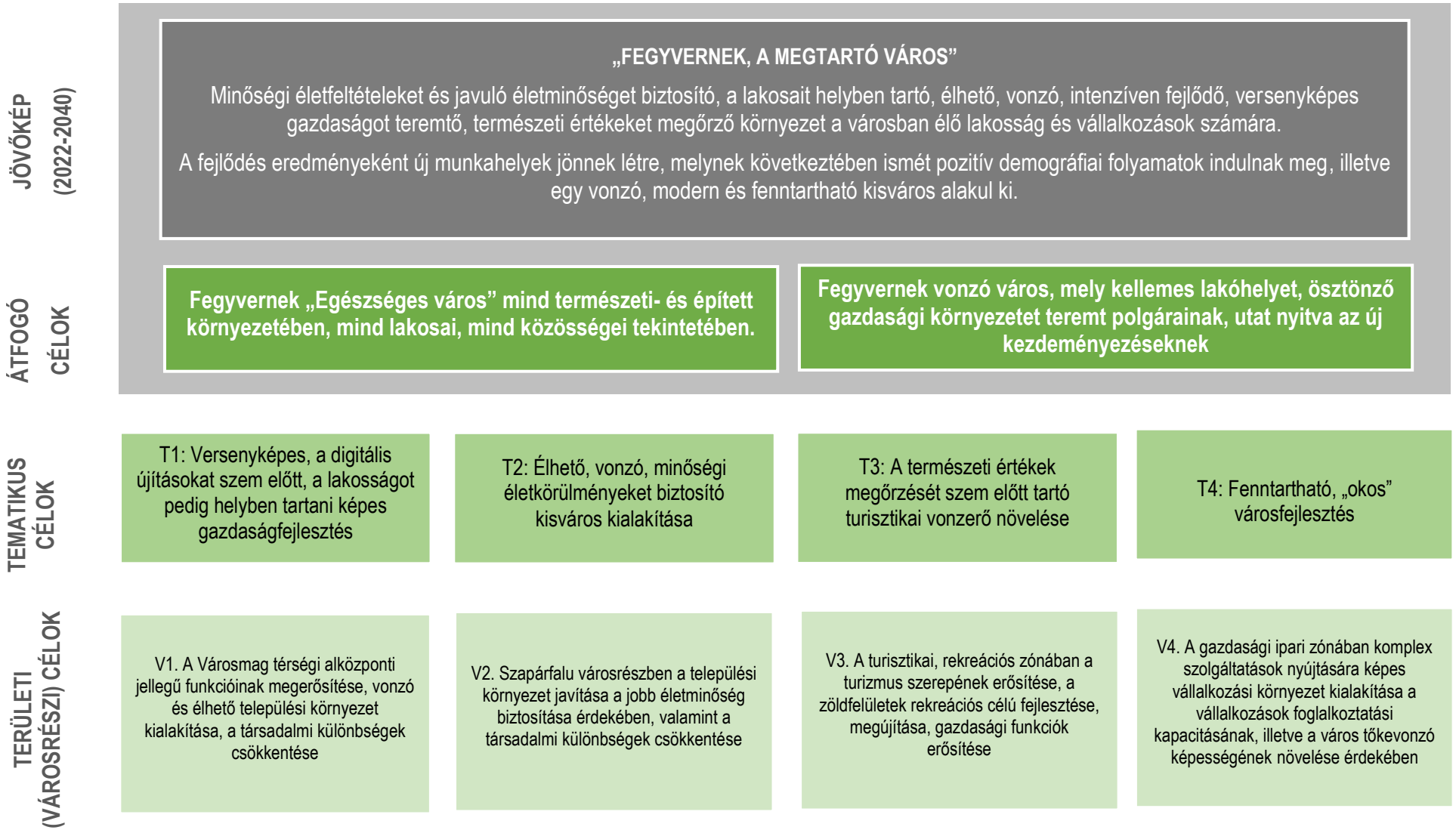

3. táblázat: A Városrészek és tematikus célok összefüggése

Városrészek / Tematikus célok	T1: Versenyképes, a digitális újításokat szem előtt, a lakosságot pedig helyben tartani képes gazdaságfejlesztés	T2: Élhető, vonzó, minőségi életkörülményeket biztosító kisváros kialakítása	T3: A természeti értékek megőrzését szem előtt tartó turisztikai vonzerő növelése	T4: Fenntartható, „okos” városfejlesztés
V1. Városmag				
V2. Szapárfalu				
V3. Turisztikai, rekreációs zóna				
V4. Gazdasági ipari zóna				

	Erős koherencia
	Közepes koherencia
	Gyenge koherencia

4 A megvalósítást szolgáló beavatkozások

Az ITS a város középtávú célrendszerének felvázolásán túl tartalmazza a lényeges fejlesztési jellegű beavatkozások (programok és projektek) indikatív listáját, amely a Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer figyelembevételével került meghatározásra. A projektek a Stratégia kidolgozásakor rendelkezésre álló információk alapján, a Stratégia által igényelt mélységben, vázlatosan és lényegre törően kerülnek ismertetésre. Az ITS jellege nem feltételezi a projektek teljes körű és részletekbe menő kifejtését.

A Stratégiai célok megvalósítását szolgáló beavatkozások számbavételét azonban több tényező is indokolja:

- a célok megvalósítása érdekében összegyűjtésre és rendszerezésre, majd priorizálásra kerülhessenek a különböző szereplőknél, potenciális projektgazdáknál körvonalazódó fejlesztési elképzelések; így a megvalósítás fázisában a stratégiai célokhoz igazodóan reális lehetőség nyíljon konkrét projektek megvalósítására; valamint
- az előkészítettség különböző fázisában lévő projekt elképzelések egymáshoz optimálisan illeszkedve a lehető leghatékonyabban járulhassanak hozzá a Stratégia céljainak eléréséhez.

Az ITS megvalósítását szolgáló beavatkozások tekintetében az alábbi projekttípusokat azonosítottuk:

- **Akcióterületi projektek:** Olyan, egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületen végbemenő fejlesztések, amelyek egymással szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését. A projektek az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra, volumenük, így várható hatásuk is akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő a kijelölt akcióterületen.
- **Kulcsprojektek:** A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, melyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemezően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének. "
- **Hálózatos projektek:** amelyek több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből állnak, a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjednek és a projektelemek egy együttműködő rendszer elemeit képezik.
- **Egyéb projektek:** A fenti kategóriákba nem tartozó fejlesztések, amelyek lehetnek pontszerű, egy vagy több városrész, illetve a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések, amelyek között beruházási jellegű és soft elemek egyaránt szerepelhetnek.

A következőkben a fenti logikát követve mutatjuk be azon fejlesztési elképzeléseket, amelyek az ITS középtávú célrendszerében megfogalmazott célok megvalósítását szolgálják. **A stratégia megvalósításának egyik kulcsmomentuma a potenciális projektgazdák közötti információáramlás, párbeszéd, a közös projektek megvalósítása érdekében. A következő fejezetekben a projektek címe után zárójelben a potenciális projektgazdát nevezzük meg.**

4.1 Akcióterületek kijelölése, a kijelölés és lehatárolás indoklása

A stratégiai tervezés lényeges pontja a város hangsúlyos beavatkozási területeinek kijelölése a következő 5-7 évre (középtáv). Az **akcióterületek** több és esetenként többféle beavatkozást koncentrálnak, amelyek megvalósulása révén az adott városszerkezeti egység átható minőségi és funkcionális változáson megy keresztül. A beavatkozások egymással szoros összefüggésben vannak, egymást erősítik, szinergikus kapcsolatuk érvényesül. Az akcióterületek kijelölése nem jelenti azt, hogy egyéb, nem ezen területekre eső

beavatkozások háttérbe szorulnak a városban. A területek kijelölésével a tervezők felhívják a figyelmet arra, hogy hová szükséges és érdemes az erőforrásokat koncentrálni a középtávon.

Fegyvernek Város Önkormányzata arra törekszik, hogy a városrehabilitációs programokon kívül is a lehető legtöbb támogatási forrást és magántőkét mozgósítani tudja annak érdekében, hogy a város fejlődése területileg kiegyensúlyozott legyen. Az önkormányzat a városi és városrészi célok teljesítéséhez kapcsolódó projektek maradéktalan végrehajtására törekszik, elősegítve ezáltal a város dinamizálódását, a társadalmi esélyegyenlőség megteremtését és a gazdaságos működést.

A konkrét, gyakorlati beavatkozásokat fókuszáltan, pontosan beazonosított területeken kell végrehajtani a kedvező hatások szinergiájának elérésére érdekében. Ennek megfelelően az integrált városfejlesztés során a tevékenységeket akcióterületekre kell összpontosítani, amelyek a **városfejlesztés funkcionális magja**iként szolgálnak. Az akcióterületek kijelölése azonban nem jelenti azt, hogy mindössze ezekben a városrészekben történnek átfogó fejlesztések, hiszen az önkormányzat és a magán szféra egyéb projektjei, pályázatai és más jellegű beruházásai Fegyvernek város teljes területét érinteni fogják.

A fejlesztési akcióterületek lehatárolása az alábbi **alapelvek** figyelembevételével történt:

- az akcióterületek kiterjedése ne legyen eltúlzott, csak azok az utcák kerüljenek bele, amelyek a fejleszteni kívánt épületek, intézmények és közterek, valamint a lehetséges magánerős beruházások miatt valóban indokoltak;
- az akcióterületek megjelenésükben minél homogénebbek, térbelileg pedig koncentráltak legyenek;
- funkcionális szempontból az akcióterületek egy egységet alkossanak úgy, hogy a funkcióváltásra és -bővítésre megfelelő helyszínt kínáljanak;
- a kijelölt akcióterületen a lehető legnagyobb addicionális hatást lehessen elérni a magántőke mobilizálásával;
- a „szociális” és „funkcióbővítő” jellegű akcióterületek teljesítsék azokat a feltételeket, amelyeket a korábbi hasonló pályázati konstrukciók előírtak akár a szociális mutatók, akár az ellátandó funkciók tekintetében.

A fenti alapelveknek megfelelően Fegyverneken 10 olyan terület határolható le indikatív jelleggel, ahol komplex beavatkozások megvalósítását tervezi az önkormányzat[1]:

- az Élhető város akcióterület, mint „városközponti vegyes” funkciójú akcióterület (1)
- a Turisztikai-Rekreációs Zóna, mint turisztikai és rekreációs akcióterület (2)
- Az Ipari-Gazdasági terület városrész, mint gazdasági funkciójú akcióterület (3)
- 1. számú leromlott városi terület, mint szociális fejlesztési akcióterület (4)
- 2. számú leromlott városi terület, mint szociális fejlesztési akcióterület (5)
- 3. számú leromlott városi terület, mint szociális fejlesztési akcióterület (6)
- 4. számú leromlott városi terület, mint szociális fejlesztési akcióterület (7)
- 5. számú leromlott városi terület, mint szociális fejlesztési akcióterület (8)
- 6. számú leromlott városi terület, mint szociális fejlesztési akcióterület (9)
- a „Barnamezős”, mint településközponti vegyes akcióterület (10)

[1] A pontos lehatárolásra a projektfejlesztés szakaszában fog sor kerülni.

4. térkép: Fegyvernek tervezett akcióterületei

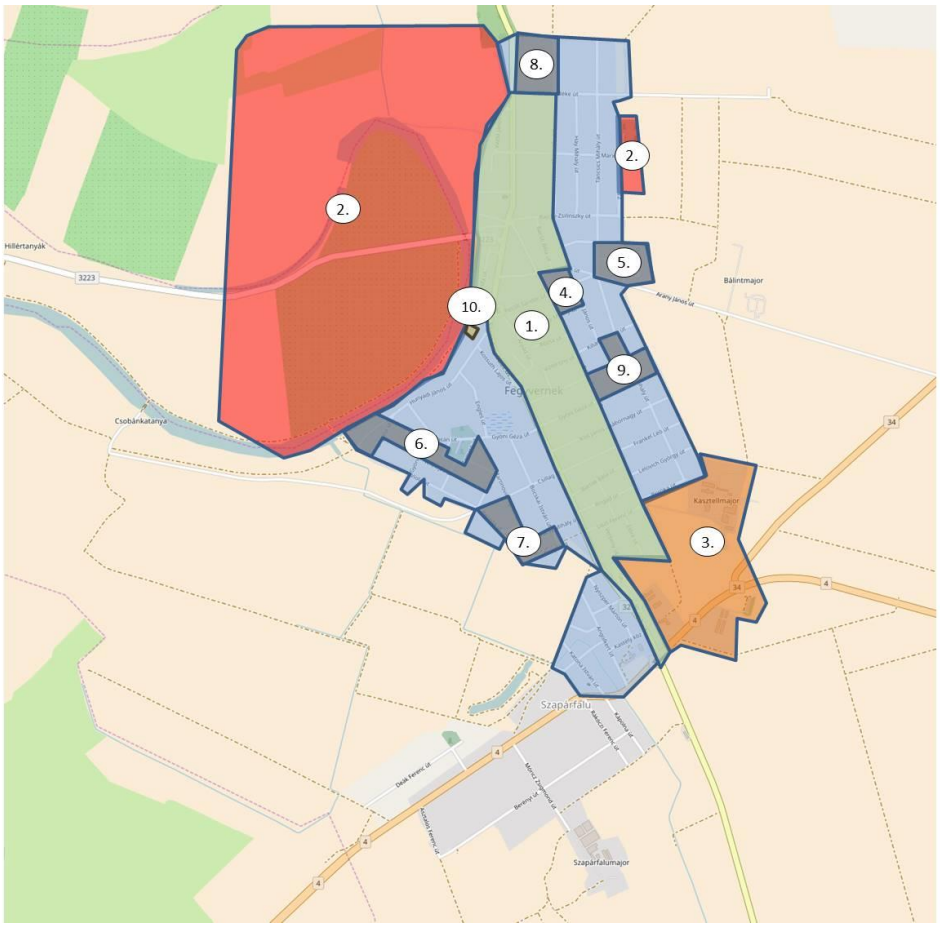

Forrás: saját szerkesztés

4.2 Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztések összefoglaló bemutatása

Akcióterületi projektek (térben koncentrált és egymással összehangolt projektek):

Az egybefüggő vonallal körülhatárolt akcióterületen végbemenő fejlesztések

- egymással szinergikus hatást fejtenek ki, az egyes projektelemek segítik más projektek megvalósulását, illetve hatásának kiteljesedését,
- az akcióterület számára megfogalmazott cél érdekében kerülnek megvalósításra,
- volumenük, így várható hatásuk is akkora, hogy érzékelhető változást idéznek elő az akcióterületen.

Az egyes akcióterületeken megvalósítandó fejlesztéseket a következő alfejezetek foglalják össze.

4.2.1 Élhető város, mint „városközponti vegyes” funkciójú akcióterület (Önkormányzat)

A település központjában található akcióterület fejlesztésének fókuszában olyan funkciók állnak, amelyek a térség és a település teljes lakossága számára relevánsak. A központi területek megújításával a cél egy olyan egységes arculatú, fenntartható belváros megteremtése, amely a sajátos szerkezetét megőrzi, ugyanakkor lehetővé teszi a modern kisvárosi életformát, az egyes szolgáltatások gyors és egyszerű elérhetőségét.

A beavatkozási területen megvalósítandó fejlesztések alapvetően a központi funkciók megerősítését szolgálják, ugyanakkor a városrészben élők életminőségének javításával hozzájárulnak a lakófunkciók erősítéséhez, összességében pedig szerepet játszanak a tudatos, pozitív kisvárosi imázs kialakításában.

A fentieknek megfelelően a városközpont gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztése az alábbi beavatkozásokat tartalmazhatja:

- **Élhető város kialakítása Fegyverneken:**
  - zöldinfrastruktúra fejlesztések
    - zöldfelületi fejlesztés (növények telepítése)
  - közösségi, kulturális, sportolási infrastruktúra, IKT és okos települési fejlesztések:
    - játszótérfejlesztés (gyermek és felnőtt)
    - utcabútorok telepítése (padok, asztalok)
    - napelem telepítése, okospad elhelyezése,
  - fenntartható közlekedésfejlesztések:
    - akadálymentes közlekedést segítő térburkolatok kialakítása
    - új parkolóhelyek kialakítása
    - korlátozott sebességű övezet létrehozása
    - gyalogátkelőhelyek létesítése, közvilágítás megújítása
    - B+R kerékpártárolók kialakítása
  - közterületi térfigyelő kamerarendszer kiépítése
  - szelektív hulladékgyűjtő kukák telepítése
  - köztéreületen wifi hálózat kiépítése

Az Élhető város akcióterületen megvalósulnak egyéb olyan beruházások is, amelyek nemcsak az akcióterületre, hanem az egész városra vonatkoznak, vagyis egy együttműködő rendszer elemeit képezik. Ezen projektek részletesebb bemutatására a 4.3.2 fejezetben kerül sor (Önkormányzati tulajdonú intézmények fejlesztése, a belső városi közlekedési infrastruktúra fejlesztése, Közmű-infrastruktúra fejlesztése, stb.)

4.2.2 Turisztikai-Rekreációs Zóna, mint turisztikai és rekreációs akcióterület (Önkormányzat – Vállalkozások)

A Turisztikai-Rekreációs zóna akcióterület fejlesztése a nevében is megjelölt funkciókra terjed ki, amely amellett, hogy a településen élők rekreációs, kikapcsolódási igényeinek kielégítését, számukra megfelelő környezet kialakítását célozza, a szezonális turisztikai szolgáltatások színvonalának javításához is hozzájárul. A táj, a környezeti adottságok ugyanakkor lehetőséget teremt arra, hogy nagyobb volumenű turisztikai attrakciófejlesztés is megvalósulhasson az akcióterületen, aminek megvalósíthatósága részletes elemzések alapján mérlegelhető. A két fejlesztési irány – rekreáció és turisztikai attrakció – fejlesztése pozitívan hat egymásra ezért az akcióterület fejlesztése a két terület együttes fejlesztésével valósítható meg leghatékonyabban.

A fentieknek megfelelően a Turisztikai zóna fejlesztése az alábbi beavatkozásokat tartalmazhatja:

- **Kálváriadomb környezetrendezése, park építése**
- **3.-4.-5. holtág: - Holt Tisza turisztikai célú rehabilitációja, fejlesztése**

4.2.3 Ipari-gazdasági terület, mint gazdasági funkciójú akcióterület (Önkormányzat – Vállalkozások)

A területen a közeljövőben elengedhetetlenül szükséges az Ipari Park még szabadon értékesíthető területeinek vállalkozások fogadására alkalmas infrastruktúrával való ellátása, illetve a betelepülő vállalkozások termelési tevékenységének folytatásához szükséges innovációs és logisztikai központ létesítése. Az ipari, kereskedelmi és logisztikai fejlesztési akcióterület komplex fejlesztése az alábbi projektek megvalósítását foglalja magában:

- A gazdasági fejlesztési terület infrastruktúrájának fejlesztése, különös tekintettel új ipari övezet kijelölésére, kialakítására a 4–es út melletti terület bevonásával

4.2.4 1. számú leromlott városi akcióterület, mint szociális fejlesztési akcióterület (Önkormányzat)

Fegyvernek kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező városrészeiben olyan beavatkozás-csomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban az Antiszegregációs programmal.

A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján Fegyverneken 6 db szegregációval veszélyeztetett terület található, melyek mindegyikében indokolt lehet egy társadalmi felzárkóztatást célzó „SOFT" projekt és egy infrastrukturális beavatkozásokat megvalósító városrehabilitációs projekt megvalósítása.

A fentiek alapján az 1. sz. leromlott városi akcióterületeken az alábbi projektek megvalósítása indokolt:

- **Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 1. sz. leromlott városi területén**
- **Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 1. sz. leromlott városi területén**

A Szociális városrehabilitációs akcióterületen megvalósulhatnak egyéb olyan beruházások is, amelyek nemcsak az akcióterületre, hanem az egész városra vonatkoznak, vagyis egy együttműködő rendszer, más néven hálózat elemeit képezik (lásd 4.3.2 pont: Önkormányzati tulajdonú intézmények fejlesztése, A belső városi közlekedési infrastruktúra fejlesztése, Közmű-infrastruktúra fejlesztése, stb.)

4.2.5 2. számú leromlott városi akcióterület, mint szociális fejlesztési akcióterület (Önkormányzat)

Fegyvernek kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező városrészeiben olyan beavatkozás-csomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban az Antiszegregációs programmal.

A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján Fegyverneken 6 db szegregációval veszélyeztetett terület található, melyek mindegyikében indokolt lehet egy társadalmi felzárkóztatást célzó „SOFT" projekt és egy infrastrukturális beavatkozásokat megvalósító városrehabilitációs projekt megvalósítása.

A fentiek alapján a 2. sz. leromlott városi akcióterületeken az alábbi projektek megvalósítása indokolt:

- **Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 2. sz. leromlott városi területén**
- **Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 2. sz. leromlott városi területén**

A Szociális városrehabilitációs akcióterületen megvalósulhatnak egyéb olyan beruházások is, amelyek nemcsak az akcióterületre, hanem az egész városra vonatkoznak, vagyis egy együttműködő rendszer, más néven hálózat elemeit képezik (lásd 4.3.2 pont: Önkormányzati tulajdonú intézmények fejlesztése, A belső városi közlekedési infrastruktúra fejlesztése, Közmű-infrastruktúra fejlesztése, stb.)

4.2.6 3. számú leromlott városi akcióterület, mint szociális fejlesztési akcióterület (Önkormányzat)

Fegyvernek kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező városrészeiben olyan beavatkozás-csomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban az Antiszegregációs programmal.

A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján Fegyverneken 6 db szegregációval veszélyeztetett terület található, melyek mindegyikében indokolt lehet egy társadalmi felzárkóztatást célzó „SOFT" projekt és egy infrastrukturális beavatkozásokat megvalósító városrehabilitációs projekt megvalósítása.

A fentiek alapján a 3. sz. leromlott városi akcióterületeken az alábbi projektek megvalósítása indokolt:

- **Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 3. sz. leromlott városi területén**
- **Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 3. sz. leromlott városi területén**

A Szociális városrehabilitációs akcióterületen megvalósulhatnak egyéb olyan beruházások is, amelyek nemcsak az akcióterületre, hanem az egész városra vonatkoznak, vagyis egy együttműködő rendszer, más néven hálózat elemeit képezik (lásd 4.3.2 pont: Önkormányzati tulajdonú intézmények fejlesztése, A belső városi közlekedési infrastruktúra fejlesztése, Közmű-infrastruktúra fejlesztése, stb.)

4.2.7 4. számú leromlott városi akcióterület, mint szociális fejlesztési akcióterület (Önkormányzat)

Fegyvernek kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező városrészeiben olyan beavatkozás-csomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban az Antiszegregációs programmal.

A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján Fegyverneken 6 db szegregációval veszélyeztetett terület található, melyek mindegyikében indokolt lehet egy társadalmi felzárkóztatást célzó „SOFT" projekt és egy infrastrukturális beavatkozásokat megvalósító városrehabilitációs projekt megvalósítása.

A fentiek alapján a 4. sz. leromlott városi akcióterületeken az alábbi projektek megvalósítása indokolt:

- **Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 4. sz. leromlott városi területén**
- **Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 4. sz. leromlott városi területén**

A Szociális városrehabilitációs akcióterületen megvalósulhatnak egyéb olyan beruházások is, amelyek nemcsak az akcióterületre, hanem az egész városra vonatkoznak, vagyis egy együttműködő rendszer, más néven hálózat elemeit képezik (lásd 4.3.2 pont: Önkormányzati tulajdonú intézmények fejlesztése, A belső városi közlekedési infrastruktúra fejlesztése, Közmű-infrastruktúra fejlesztése, stb.)

4.2.8 5. számú leromlott városi akcióterület, mint szociális fejlesztési akcióterület (Önkormányzat)

Fegyvernek kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező városrészeiben olyan beavatkozás-csomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban az Antiszegregációs programmal.

A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján Fegyverneken 6 db szegregációval veszélyeztetett terület található, melyek mindegyikében indokolt lehet egy társadalmi felzárkóztatást célzó „SOFT" projekt és egy infrastrukturális beavatkozásokat megvalósító városrehabilitációs projekt megvalósítása.

A fentiek alapján az 5. sz. leromlott városi akcióterületeken az alábbi projektek megvalósítása indokolt:

- **Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 5. sz. leromlott városi területén**
- **Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 5. sz. leromlott városi területén**

A Szociális városrehabilitációs akcióterületen megvalósulhatnak egyéb olyan beruházások is, amelyek nemcsak az akcióterületre, hanem az egész városra vonatkoznak, vagyis egy együttműködő rendszer, más néven hálózat elemeit képezik (lásd 4.3.2 pont: Önkormányzati tulajdonú intézmények fejlesztése, A belső városi közlekedési infrastruktúra fejlesztése, Közmű-infrastruktúra fejlesztése, stb.)

4.2.9 6. számú leromlott városi akcióterület, mint szociális fejlesztési akcióterület (Önkormányzat)

Fegyvernek kedvezőtlen társadalmi mutatókkal rendelkező városrészeiben olyan beavatkozás-csomag szükséges, amely integráltan kezeli a lakókörnyezet infrastrukturális hiányosságait, valamint az itt élők munkaerő-piaci, képzettségi, egészségügyi és egyéb problémáit – összhangban az Antiszegregációs programmal.

A KSH 2011-es népszámlálási adatai alapján Fegyverneken 6 db szegregációval veszélyeztetett terület található, melyek mindegyikében indokolt lehet egy társadalmi felzárkóztatást célzó „SOFT" projekt és egy infrastrukturális beavatkozásokat megvalósító városrehabilitációs projekt megvalósítása.

A fentiek alapján a 6. sz. leromlott városi akcióterületeken az alábbi projektek megvalósítása indokolt:

- **Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 6. sz. leromlott városi területén**
- **Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 6. sz. leromlott városi területén**

A Szociális városrehabilitációs akcióterületen megvalósulhatnak egyéb olyan beruházások is, amelyek nemcsak az akcióterületre, hanem az egész városra vonatkoznak, vagyis egy együttműködő rendszer, más néven hálózat elemeit képezik (lásd 4.3.2 pont: Önkormányzati tulajdonú intézmények fejlesztése, A belső városi közlekedési infrastruktúra fejlesztése, Közmű-infrastruktúra fejlesztése, stb.)

4.2.10 Barnamezős, mint településközponti vegyes akcióterület (Önkormányzat)

A településközpont közelében található akcióterület fejlesztésének fókuszában egy funkció nélküli, üres, leromlott állagú, felhagyott gazdasági épület felújítása áll. Ennek felújításával egy sport, rekreációs és szabadidős központ, illetve gazdasági szolgáltató terek kialakítására kerül sor a helyi és térségi igényekre alapozva.

A beavatkozási területen megvalósítandó fejlesztés alapvetően a központi, közösségi funkciók megerősítését szolgálják, ugyanakkor a városrészben élők életminőségének javításával hozzájárulnak a lakófunkciók erősítéséhez, összességében pedig szerepet játszanak a tudatos, pozitív kisvárosi imázs kialakításában.

A fentieknek alapján az alábbi projekt megvalósítása indokolt:

- **Malom – Felhagyott ipari létesítmény és közvetlen környezetének rehabilitációja sport, rekreációs, szabadidős és rendezvény központ kialakításával**

4.3 Az akcióterületeken kívül végrehajtandó, a település egésze szempontjából jelentős fejlesztések

4.3.1 Kulcsprojektek

A kulcsprojekt stratégiában alkalmazott definíciója:

"A kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, melyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, tehát, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem vagy csak kismértékben érhető el. Gyakran a kulcsprojekt (ami jellemezően nagyobb összegű projekt) megvalósulása előfeltétele egyéb tervezett fejlesztések megvalósulásának vagy azok hatásai érvényesülésének."

Fegyverneken a jelenlegi tervezési ciklusban hat kulcsprojekt azonosítható, amelyek a város legfontosabb középtávú céljaihoz, a gazdasági erő növeléséhez, új munkahelyek teremtéséhez, a fenntartható városfejlesztéshez és ezen keresztül a város népességmegtartó erejének növeléséhez járulnak hozzá.

- **Magas hozzáadott értékű mezőgazdasági termékek előállítása, ültetvénytelepítés, feldolgozó üzemek létesítése**
- **Megfelelő szakemberek képzése, a vállalkozások igényeinek megfelelően**
- **Helyi és termelői piac fejlesztése a Dózsa György út 6. szám alatt**
- **Önkormányzat ingatlanállomány teljes komplex felújítása (lakás és nem lakás célú is)**
- **Napelem park létrehozása**
- **Közintézmények energetikai fejlesztése**

4.3.2 Hálózatos projektek

A hálózatos projekt stratégiában alkalmazott definíciója:

A hálózatos projekt

- *több, egymáshoz kapcsolódó, akár azonos jellegű projektelemből áll,*
- *a város egészére vagy annak jelentős részére kiterjed,*
- *a projektelemek egy együttműködő rendszer elemeit képezik.*

A hálózatos projekt lehet integrált projekt, ez esetben az együttműködő projektelemek különböző jellegűek, más-más megvalósítójuk van. (pl. közlekedési hálózat fejlesztés részeként belső tehermentesítő utak építése; kerékpárút hálózat részeként kerékpárutak építése és kijelölése; az energiafelhasználás csökkentéséhez kapcsolódó, közintézmények energetikai célú beruházásait tartalmazó projektek; tehetséggondozási projektek összessége a település közoktatási intézményeiben)"

- **3.-4.-5. holtág: - Holt Tisza rehabilitáció – belvíz befogadási célú rekonstrukciója és gazdasági célú hasznosítása**
- **Fegyvernek Város csapadékvíz csatornázása III. ütem – Szapárfalu**
- **Fegyvernek Város csapadékvíz csatornázása IV. ütem - Kisebb utcák bekötése, Téglagyári gödör hasznosítása**
- **Ivóvízhálózat felújítása, azbeszt vezeték cseréje**
- **Közösségi közlekedés fenntartható fejlesztése**
- **Kerékpárosbarát közlekedésfejlesztés (kerékpárutak, -sávok kialakítása, kerékpártámaszok, B+R kerékpártárolók kihelyezése stb.)**
- **Meglevő úthálózat felújítása, megerősítése, új kopóréteg építése**
- **Belterületi utak fejlesztése**
- **Járdahálózat felújítása**

- **Kamerarendszer fejlesztése, bővítése**

4.3.3 Egyéb projektek

Az egyéb projekt stratégiában alkalmazott definíciója:

„Egyéb, a fenti kategóriákba be nem sorolható projektek (nem akcióterület, nem kulcs-, nem hálózatos projekt, pl. egyedi, pontszerű fejlesztés).”

Fegyvernek városa az alábbi pontszerű, egyedi fejlesztések megvalósítását tervezi:

- **Osztatlan közös tulajdonok tulajdonviszonyi rendezése**
- **Major fejlesztések (magán beruházások: Kasztel major, Bálint major, volt 4-es baromfitelep, Szapárfalui major) szárítók, hűtőházak**
- **Volt konzervgyár (KÜLTERÜLET) hasznosítása (magánberuházás)**
- **Meglévő parkolók felújítása, bővítése**
- **Gyalogosbarát közlekedésfejlesztések (pl. új gyalogátkelőhelyek létesítése, meglévők felújítása, közvilágítás fejlesztése, akadálymentesítés)**
- **Fenntartható, környezettudatos hulladékgyűjtés – kommunális és szelektív hulladékgyűjtő edények-kukák kihelyezése, cseréje**
- **Orvosi rendelő – Szapárfaluban**
- **Rendőrség épületének felújítása**
- **Művelődési és Közösségi Ház épületeinek teljes körű felújítása**
- **Tanuszoda kialakítása**
- **Konyha fejlesztése**
- **Szapárfalui idősek klubja (3. sz. idősek klubja) felújítás**
- **Templomok felújítása (egyházi beruházás)**
- **Nepomuki szobor (önkormányzati beruházás)**
- **Ravatalozó fejlesztése**
- **Játszóterek, kondiparkok kialakítása, fejlesztése (gyermek és felnőtt)**
- **Minőségi utcabútorok, eszközök telepítése, cseréje**
- **Zöldfelületi fejlesztések, növények telepítése, cseréje**
- **Korlátozott sebességű övezetek kijelölése**
- **Lakcímnyilvántartás rendezése**
- **Lakó-pihenő övezet kijelölése**
- **Fásítás, erdőtelepítés**
- **Bíró kastély fejlesztése**
- **„Okos” fejlesztések köztéren (pl. napelem telepítése, okospad telepítése, wifi hálózat kiépítése)**

4.4 A tervezett fejlesztések illeszkedése a stratégiai céljaihoz

A településen a stratégia időtávjában megvalósítani kívánt fejlesztések egy, vagy több városi szintű tematikus eléréséhez járulnak hozzá. Az egyes beavatkozások célokhoz való kapcsolódását mutatja be a következő táblázat.

6. táblázat: Stratégiai célok és projekttípusok kapcsolata

Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Egyéb projektek	Akcióterületi projektek
T1: Versenyképes, a digitális újításokat szem előtt, a lakosságot pedig helyben tartani képes gazdaságfejlesztés			
▪ Magas hozzáadott értékű mezőgazdasági termékek előállítása, ültetvénytelepítés, feldolgozó üzemek létesítése ▪ Megfelelő szakemberek képzése, a vállalkozások igényeinek megfelelően ▪ Helyi és termelői piac fejlesztése a Dózsa György út 6. szám alatt	▪ 3.-4.-5. holtág: - Holt Tisza rehabilitáció – belvíz befogadási célú rekonstrukciója és gazdasági célú hasznosítása	▪ Osztatlan közös tulajdonok tulajdonviszonyi rendezése ▪ Major fejlesztések (magán beruházások: Kasztel major, Bálint major, volt 4-es baromfitelep, Szapárfalui major) szárítók, hűtőházak ▪ Volt konzervgyár (KÜLTERÜLET) hasznosítása (magánberuházás)	▪ A gazdasági fejlesztési terület infrastruktúrájának fejlesztése, különös tekintettel új ipari övezet kijelölésére, kialakítására a 4–es út melletti terület bevonásával
T2: Élhető, vonzó, minőségi életkörülményeket biztosító kisváros kialakítása			
	▪ Fegyvernek Város csapadékvíz csatornázása III. ütem – Szapárfalu ▪ Fegyvernek Város csapadékvíz csatornázása IV. ütem - Kisebb utcák bekötése, Téglagyári gödör hasznosítása ▪ Ivóvízhálózat felújítása, azbeszt vezeték cseréje ▪ Közösségi közlekedés fenntartható fejlesztése ▪ Kerékpárosbarát közlekedésfejlesztés (kerékpárutak, -sávok kialakítása, kerékpártámaszok, B+R kerékpártárolók kihelyezése stb.) ▪ Meglevő úthálózat felújítása, megerősítése, új kopóréteg építése ▪ Belterületi utak fejlesztése ▪ Járdahálózat felújítása ▪ Kamerarendszer fejlesztése, bővítése	▪ Meglévő parkolók felújítása, bővítése ▪ Gyalogosbarát közlekedésfejlesztések (pl. új gyalogátkelőhelyek létesítése, meglévők felújítása, közvilágítás fejlesztése, akadálymentesítés) ▪ Fenntartható, környezettudatos hulladékgyűjtés – kommunális és szelektív hulladékgyűjtő edények-kukák kihelyezése, cseréje ▪ Orvosi rendelő – Szapárfaluban ▪ Rendőrség épületének felújítása ▪ Művelődési és Közösségi Ház épületeinek teljes körű felújítása ▪ Tanuszoda kialakítása ▪ Konyha fejlesztése ▪ Szapárfalui idősek klubja (3. sz. idősek klubja) felújítás ▪ Templomok felújítása (egyházi beruházás) ▪ Nepomuki szobor (önkormányzati beruházás) ▪ Ravatalozó fejlesztése ▪ Játszóterek, kondiparkok kialakítása, fejlesztése (gyermek és felnőtt) ▪ Minőségi utcabútorok, eszközök telepítése, cseréje ▪ Zöldfelületi fejlesztések, növények telepítése, cseréje ▪ Korlátozott sebességű övezetek kijelölése ▪ Lakcímnyilvántartás rendezése ▪ Lakó-pihenő övezet kijelölése ▪ Fásítás, erdőtelepítés	▪ Élhető város kialakítása ▪ Malom – Felhagyott ipari létesítmény és közvetlen környezetének rehabilitációja sport, rekreációs, szabadidős és rendezvény központ kialakításával ▪ Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 1. sz. leromlott városi területén ▪ Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 2. sz. leromlott városi területén ▪ Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 3. sz. leromlott városi területén ▪ Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 4. sz. leromlott városi területén ▪ Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 5. sz. leromlott városi területén ▪ Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 6. sz. leromlott városi területén ▪ Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 1. sz. leromlott városi területén ▪ Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 2. sz. leromlott városi területén ▪ Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 3. sz. leromlott városi területén ▪ Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 4. sz. leromlott városi területén ▪ Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 5. sz. leromlott városi területén ▪ Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 6. sz. leromlott városi területén
T3: A természeti értékek megőrzését szem előtt tartó turisztikai vonzerő növelése			

Kulcsprojektek	Hálózatos projektek	Egyéb projektek	Akcióterületi projektek
		▪ Bíró kastély fejlesztése	▪ Kálváriadomb környezetrendezése, park építése ▪ 3.-4.-5. holtág: - Holt Tisza turisztikai célú rehabilitációja, fejlesztése
T4: Fenntartható, „okos" városfejlesztés			
▪ Önkormányzat ingatlanállomány teljes komplex felújítása (lakás és nem lakás célú is) ▪ Napelem park létrehozása ▪ Közintézmények energetikai fejlesztése		▪ „Okos" fejlesztések köztéren (pl. napelem telepítése, okospad telepítése, wifi hálózat kiépítése)	

4.5 A fejlesztések ütemezése

A következő szempontok figyelembevételével történt meg a tervezett fejlesztések lehetséges ütemezése, amelyet a források rendelkezésre állása, illetve a megváltozott külső körülmények a későbbiekben módosíthatnak:

- indokoltság, szükségesség:
  - a fejlesztések által érintett lakosság száma és szociális helyzete,
  - az akcióterületi fejlesztések időszerűsége,
  - a fejlesztések lakosság általi elfogadottsága és támogatottsága,
- egymásra épülés:
  - a fejlesztések egymással való kapcsolata, egymásra épülése,
  - a fejlesztések megvalósítási időigénye,
- hatások:
  - az akcióterületi fejlesztések hatása a város egészére,
  - az akcióterület jelentősége a város lakófunkciójára nézve,
  - az akcióterületi fejlesztések gazdasági és társadalmi multiplikátor hatása,
- finanszírozás és fenntarthatóság:
  - a támogatási források megszerzésének lehetősége és esélye,
  - a rendelkezésre álló önkormányzati sajáterő nagysága,
  - a bevonható magánforrások mértéke,
  - a létrehozott kapacitások fenntarthatósága.

A városban tervezett fejlesztések megvalósításának félévenkénti tervezett ütemezését az alábbi ábra mutatja be:

7. táblázat: A tervezett önkormányzati fejlesztések indikatív ütemezése 2022-2030

Projekt megnevezése	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Akcióterületi projektek									
1. A gazdasági fejlesztési terület infrastruktúrájának fejlesztése, különös tekintettel új ipari övezet kijelölésére, kialakítására a 4–es út melletti terület bevonásával									
2. Élhető város kialakítása									
3. Malom – Felhagyott ipari létesítmény és közvetlen környezetének rehabilitációja sport, rekreációs, szabadidős és rendezvény központ kialakításával									
4. Társadalmi együttműködés erősítése									

Projekt megnevezése	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Fegyvernek 1. sz. leromlott városi területén									
5. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 2. sz. leromlott városi területén									
6. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 3. sz. leromlott városi területén									
7. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 4. sz. leromlott városi területén									
8. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 5. sz. leromlott városi területén									
9. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 6. sz. leromlott városi területén									
10. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 1. sz. leromlott városi területén									
11. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 2. sz. leromlott városi területén									
12. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 3. sz. leromlott városi területén									
13. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 4. sz. leromlott városi területén									
14. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 5. sz. leromlott városi területén									
15. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 6. sz. leromlott városi területén									
16. Kálváriadomb környezetrendezése, park építése									
17. 3.-4.-5. holtág: - Holt Tisza turisztikai célú rehabilitációja, fejlesztése									
Kulcsprojektek									
18. Magas hozzáadott értékű mezőgazdasági termékek előállítása, ültetvénytelepítés, feldolgozó üzemek létesítése									
19. Megfelelő szakemberek képzése, a vállalkozások igényeinek megfelelően									
20. Helyi és termelői piac fejlesztése a Dózsa György út 6. szám alatt									
21. Önkormányzat ingatlanállomány teljes komplex felújítása (lakás és nem lakás célú is)									
22. Napelem park létrehozása									
23. Közintézmények energetikai fejlesztése									
Hálózatos projektek									
24. 3.-4.-5. holtág: - Holt Tisza rehabilitáció – belvíz befogadási célú rekonstrukciója és gazdasági célú hasznosítása									
25. Fegyvernek Város csapadékvíz csatornázása III. ütem – Szapárfalu									
26. Fegyvernek Város csapadékvíz csatornázása IV. ütem - Kisebb utcák bekötése, Téglagyári gödör hasznosítása									
27. Ivóvízhálózat felújítása, azbeszt vezeték cseréje									
28. Közösségi közlekedés fenntartható fejlesztése									
29. Kerékpárosbarát közlekedésfejlesztés									

Projekt megnevezése	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
(kerékpárutak, -sávok kialakítása, kerékpártámaszok, B+R kerékpártárolók kihelyezése stb.)									
30. Meglevő úthálózat felújítása, megerősítése, új kopóréteg építése									
31. Belterületi utak fejlesztése									
32. Járdahálózat felújítása									
33. Kamerarendszer fejlesztése, bővítése									
Egyéb projektek									
34. Osztatlan közös tulajdonok tulajdonviszonyi rendezése									
35. Major fejlesztések (magán beruházások: Kasztel major, Bálint major, volt 4-es baromfitelep, Szapárfalui major) szárítók, hűtőházak									
36. Volt konzervgyár (KÜLTERÜLET) hasznosítása (magánberuházás)									
37. Meglévő parkolók felújítása, bővítése									
38. Gyalogosbarát közlekedésfejlesztések (pl. új gyalogátkelőhelyek létesítése, meglévők felújítása, közvilágítás fejlesztése, akadálymentesítés)									
39. Fenntartható, környezettudatos hulladékgyűjtés – kommunális és szelektív hulladékgyűjtő edények-kukák kihelyezése, cseréje									
40. Orvosi rendelő – Szapárfaluban									
41. Rendőrség épületének felújítása									
42. Művelődési és Közösségi Ház épületeinek teljes körű felújítása									
43. Tanuszoda kialakítása									
44. Konyha fejlesztése									
45. Szapárfalui idősek klubja (3. sz. idősek klubja) felújítás									
46. Templomok felújítása (egyházi beruházás)									
47. Nepomuki szobor (önkormányzati beruházás)									
48. Ravatalozó fejlesztése									
49. Játszóterek, kondiparkok kialakítása, fejlesztése (gyermek és felnőtt)									
50. Minőségi utcabútorok, eszközök telepítése, cseréje									
51. Zöldfelületi fejlesztések, növények telepítése, cseréje									
52. Korlátozott sebességű övezetek kijelölése									
53. Lakcímnyilvántartás rendezése									
54. Lakó-pihenő övezet kijelölése									
55. Fásítás, erdőtelepítés									
56. Bíró kastély fejlesztése									
57. „Okos” fejlesztések köztéren (pl. napelem telepítése, okospad telepítése, wifi hálózat kiépítése)									

4.6 Az akcióterületi fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve

Az ITS-ben kitűzött célok megvalósítását szolgáló fejlesztések finanszírozására elsősorban európai uniós ágazati és területi operatív programokon keresztül nyílik lehetőség.

A tervezett fejlesztések, projektek ismeretében a városok számára a következő támogatási időszakban kiemelt figyelmet érdemel a **Terület és Településfejlesztési (TOP Plusz)** források új eljárás szerinti felhasználása. A TOP Plusz keretein belül meghatározott források tervezése és felhasználása az Integrált Területi Programok (ITP) kialakításával valósul meg területi szinteken (külön vármegyei szint és külön megyei jogú város szintje), mely tartalmazza a megyék területén megvalósítani tervezett fejlesztéseket. Jász-Nagykun-Szolnok vármegyei területi szereplői részére rendelkezésre álló keret 97,347 Mrd Ft[2].

Ezen kívül a DINOP Plusz, (Digitális Megújulás Operatív Program Plusz), EFOP PLUSZ (Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz), IKOP Plusz (Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program), GINOP Plusz (Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz) és KEHOP Plusz (Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz) és VP (Vidékfejlesztési Program) programokból kerülhetnek még támogatási források önkormányzati fejlesztésekhez lehívásra.

A fejlesztések megvalósítása szempontjából legnagyobb hatással bíró TOP Plusz területi forráselosztási rendszerében az Integrált Területi Programok határozzák meg Jász-Nagykun-Szolnok vármegye fejlesztési forrásainak egyes prioritásokon belüli várható megoszlását.

Az egyes Operatív Programok az alábbi területeket célozzák meg:

- A **Digitális Megújulás Operatív Program Plusz** (DIMOP Plusz) a digitális termékre irányuló kutatásfejlesztési tevékenység ösztönzésére, a kis- és középvállalkozások (KKV) digitális transzformációjára, a biztonságos és fenntartható digitális infrastruktúrákra, illetve a digitális készségek, képességek fejlesztésére és a hozzáférés javítására helyezi a hangsúlyt. Négy prioritási tengelye: Inteligensebb Magyarország, Hi-tech és zöld átállás, Magyarország csatlakoztatva, Digitális állampolgárság.
- Az **Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz** (EFOP Plusz) öt humán szakterület fejlesztéseit foglalja magában (egészségügy, köznevelés, társadalmi felzárkózás, szociális és gyermekvédelmi, valamint család- és ifjúságpolitika, amelyekhez a kultúra és a sport is hozzájárul), így elsősorban a 2021-2027 közötti időszakra meghatározott negyedik szakpolitikai célkitűzéshez (PO4 – szociálisabb Európa) járul hozzá.
- A **Magyar Halgazdálkodási Operatív Program Plusz** (MAHOP 2021-2027) két uniós prioritáson belül került kidolgozásra. Az 1. uniós prioritás célja a természetes vizek halállományának növelése, a vízfolyások ökológiai állapotának és a víz minőségének javítása, valamint az ágazat helyzetéről pontos képet adni tudó adatgyűjtési és ellenőrzési rendszer továbbfejlesztése. A 2. uniós prioritás célja a meglévő akvakultúra termelő és halfeldolgozó vállalkozások fejlesztése, versenyképességük növelése, új termelői bázisok és feldolgozók létrehozása. Kiemelt hangsúlyt fektet a program a munkakörülmények javítására és stabilitására, valamint a kutatás és termelés közötti tudástranszfer támogatására, illetve a további tudományos ismeretek létrehozására a K+F projektek támogatásával.
- Az **Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program Plusz** (IKOP Plusz) a magyarországi kötöttpályás, közúti, kerékpárúti és kikötői beruházásokat támogatja. 3 prioritási tengelyen tervez beavatkozásokat: Tiszta üzemű városi-elővárosi közlekedés erősítése, köztük városi elektromos buszbeszerzéseket, nagyforgalmú elővárosi vasútvonalak fejlesztéseit; TEN-T vasúti és regionális intermodális közlekedés fejlesztése, benne a transzeurópai közlekedési hálózathoz tartozó vasútvonalakét és kikötőkét; Fenntarthatóbb és biztonságosabb közúti mobilitás részeként gyorsforgalmi és 1-3. számjegyű főutak, valamint EuroVelo kerékpárutak fejlesztéseit, közlekedésbiztonsági és egyéb (pl. zajárnyékoló falak, e-töltők) beruházásokat.

[2] 1086/2022. (II. 23.) Kormányhatározat

- A **Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz** (GINOP Plusz) 3 beavatkozási célt jelölt ki: A gazdaság ellenálló-képességének növelése; Növekedési potenciál kiaknázása, versenyképesség növelése; Vállalkozói ökoszisztéma támogatása.
- A **Terület- és Településfejlesztési Operatív Program Plusz** (TOP Plusz) célja a régiók és megyék fejlettségi pozíciójának javítása, a legkevésbé fejlett megyék és elmaradott térségek területi fejlesztése a kedvezőbb helyzetű térségek pozíciójának erősítése mellett. Ennek keretében térségi és helyi fejlesztések valósulhatnak meg a gazdaságélénkítés, munkahelymegőrzés és munkahelyteremtés, a települések élhetőségének javítása, a város-vidék különbségek csökkentése, a térségek és települések népességmegtartó képességének erősítése, a családvédelem, az életminőség javítása érdekében.
- A **Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz** (KEHOP Plusz) az EU által meghatározott ún. szakpolitikai célok közül elsősorban a második (röviden: zöldebb Európa) célt fedi le az alábbi öt prioritás révén: Vízgazdálkodás és katasztrófakockázat csökkentés; Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság; Környezet- és természetvédelem; Megújuló energiagazdaság; Méltányos Átmenetet Támogató Alap.

A koronavírus járvány okozta gazdasági és társadalmi hatások ellensúlyozására az EU létrehozta a történetének legnagyobb gazdaságösztönző csomagját NextGeneration Eu néven több mint 750 milliárd eurós keretösszeggel. A program legnagyobb hányadát a Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz (RRF) adja, amelynek kiemelt célja a koronavírus-világjárvány társadalmi és gazdasági hatásainak enyhítése az európai gazdaságok és társadalmak fenntarthatóbbá és ellenállóbbá tételével, illetve a zöld és a digitális átállásra való felkészítésével. Az RRF alappilléreivel összhangban **Magyarország Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv**e 9 komponens határozott meg, melyek mentén használja fel a vissza nem térítendő forrásokat:

A. Demográfia és köznevelés
   - Digitális oktatáshoz való egyenlő hozzáférés feltételeinek biztosítása a tanulók és a pedagógusok számára: 579 ezer darab notebook tanulóknak és pedagógusoknak, valamint képességfejlesztő eszközök az iskoláknak
   - Bölcsődei férőhelyek fejlesztésének folytatása: több mint 3 500 új férőhely létrehozása
   - A nyugdíjrendszer fenntarthatóságának javítása
   - A tanári hivatás vonzerejének növelése: a pedagógusok bérének a diplomás átlagbér 80%-ra emelése 2025-re

B. Magasan képzett, versenyképes munkaerő
   - Innovatív képzésformák a felsőoktatási intézményekben, szakképzésben: digitális tananyag- és készségfejlesztés
   - A felsőoktatási és szakképzési intézmények infrastruktúrájának modernizálása és digitalizációs fejlesztéseinek támogatása
   - Nemzeti Laboratóriumok létrehozása és fejlesztése: kutatás-fejlesztési együttműködések felsőoktatási intézmények és kutató-tudásközvetítő szervezetek és iparági szereplők között

C. Felzárkózó települések
   - Szociális lakások építése, felújítása, lakhatási körülmények javítása: 1 600 felújított és 400 új szociális lakás
   - Megújuló energiatermelés és felhasználás a leghátrányosabb helyzetű településeken: legalább 5 000 veszélyeztetett család éves villamosenergia-szükségletének fedezésére alkalmas megújuló közösségi energiatermelési kapacitás létrehozása
   - Szociális intézkedések: minőségi oktatáshoz, egészségügyi alapellátáshoz és szociális ellátásokhoz való hozzáférés javítása

D. Vízgazdálkodás
   - 21. századi megoldások bevezetése a vízgazdálkodásban vízpótlórendszerek fejlesztésén és új hálózatok kialakításán keresztül
   - Hatékony monitoring rendszer létrehozása

E. Fenntartható zöld közlekedés

- Budapesti agglomeráció kötöttpályás fejlesztése: 56 km HÉV vasútvonal korszerűsítése, kapacitásfejlesztése
- Regionális közlekedési hálózatok fejlesztése: vasúthálózat fejlesztése, 300 db elektromos üzemű busz és kapcsolódó töltőállomások forgalomba helyezése
- Közlekedés digitalizációja: központi forgalomirányítás kiépítése TEN-T vasútvonalakon, egységes országos tarifa- és utastájékoztatási rendszer

F. Energetika – zöld átállás

- A villamosenergia-hálózat fejlesztése a hálózatra csatlakoztatható, megújuló energiaforrást hasznosító termelői kapacitás növelésére
- Lakossági napelemes fejlesztések és fűtéskorszerűsítés támogatása: 35 ezer háztartás megújuló energiatermelő kapacitásának és energiahatékonyságának növelése
- Hálózati energiatárolók telepítése átviteli- és elosztói engedélyes társaságoknál, energiapiaci szereplőknél
- Okos mérés elterjesztése

G. Átállás a körforgásos gazdaságra

- Intelligens, innovatív és fenntartható ipar és másodnyersanyag piac erősítése

H. Egészségügy

- Az egészségügyi alapellátás fejlesztése: háziorvosi praxisközösségek kialakítása, prevenciós és krónikus betegségmenedzsmenti programok, a lakóhelyközeli szolgáltatások bővítése
- A 21. századi egészségügy feltételeinek kialakítása: kórházi hálózat és a mentőszolgálat fejlesztése
- Az egészségügy digitális átállásának támogatása: információs és kommunikációs technológiák alkalmazása a megelőzés, a diagnosztika, a kezelés, valamint a nyomon követés javítása érdekében; telemedicina
- Idős emberek biztonságát és életvédelmét szolgáló egészségügyi távfelügyeleti digitalizációs program: 1,5 millió 65 év feletti személy számára térítésmentes ún. gondosóra és kapcsolódó szolgáltatás
- A hálapénz kivezetése az egészségügy területén

I. Állam és közigazgatás

- Integritás Hatóság
- Antikorrupciós Munkacsoport
- A közhatalom gyakorlásával vagy a közvagyon kezelésével kapcsolatos kiemelt bűncselekmények esetén alkalmazandó külön eljárás bevezetése
- Vesztegetés kiszorítása az egészségügy területén
- Elektronikus Közbeszerzési Rendszer (EKR) fejlesztése az átláthatóság növelése érdekében
- Az egyajánlatos közbeszerzési eljárások arányának csökkentése
- A közkiadások fokozott átláthatósága
- Az OLAF-fal való együttműködés megerősítése (minden uniós támogatásra vonatkozóan)
- Az automatikus közigazgatási döntéshozatali rendszer kiterjesztése a hatékonyság, és átláthatóság növelése, valamint a szabálytalanságok kockázatának csökkentése érdekében
- A jogalkotás minőségének javítása és partnerségek kialakítása társadalmi szereplőkkel
- Adóreform, adórendszer egyszerűsítése
- A közkiadások hatékonyságának javítása
- Igazságügyi rendszer

A tervezett beruházások forrásigénye teljes mértékben nem lesz fedezhető az elérhető támogatásokból. Ennek megfelelően állami-, magánbefektetői-, illetve egyéb források felkutatása, bevonása is szükséges lesz a célok eléréséhez.

Az alábbi táblázat mutatja a tervezett fejlesztések indikatív költségvetését, mely jelen tervezési fázisban csak nagyvonalú becslésnek tekinthető, hiszen a legtöbb fejlesztés esetében csak projektötletekről beszélhetünk, gyakran tanulmánytervek sem készültek még el.

8. táblázat: A tervezett fejlesztések vázlatos pénzügyi terve

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
Akcióterületi projektek		
1. A gazdasági fejlesztési terület infrastruktúrájának fejlesztése, különös tekintettel új ipari övezet kijelölésére, kialakítására a 4–es út melletti terület bevonásával	150	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés
2. Élhető város kialakítása	350	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.1-21 Élhető települések
3. Malom – Felhagyott ipari létesítmény és közvetlen környezetének rehabilitációja sport, rekreációs, szabadidős és rendezvény központ kialakításával	300	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés
4. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 1. sz. leromlott városi területén	70	TOP PLUSZ 3. prioritás Gondoskodó megye TOP_PLUSZ-3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)
5. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 2. sz. leromlott városi területén	70	TOP PLUSZ 3. prioritás Gondoskodó megye TOP_PLUSZ-3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)
6. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 3. sz. leromlott városi területén	70	TOP PLUSZ 3. prioritás Gondoskodó megye TOP_PLUSZ-3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)
7. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 4. sz. leromlott városi területén	70	TOP PLUSZ 3. prioritás Gondoskodó megye TOP_PLUSZ-3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)
8. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 5. sz. leromlott városi területén	70	TOP PLUSZ 3. prioritás Gondoskodó megye TOP_PLUSZ-3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)
9. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 6. sz. leromlott városi területén	70	TOP PLUSZ 3. prioritás Gondoskodó megye TOP_PLUSZ-3.1.2 Szociális célú városrehabilitáció (ESZA+)
10. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 1. sz. leromlott városi területén	200	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció EFOP PLUSZ 3. prioritás Társadalmi felzárkózási fejlesztések
11. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 2. sz. leromlott városi területén	200	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció EFOP PLUSZ 3. prioritás Társadalmi felzárkózási fejlesztések
12. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 3. sz. leromlott városi területén	200	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció EFOP PLUSZ 3. prioritás Társadalmi felzárkózási fejlesztések
13. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 4. sz. leromlott városi területén	200	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció EFOP PLUSZ 3. prioritás Társadalmi felzárkózási fejlesztések
14. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 5. sz. leromlott városi területén	200	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció EFOP PLUSZ 3. prioritás Társadalmi felzárkózási fejlesztések
15. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 6. sz. leromlott városi területén	200	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.2 Szociális célú városrehabilitáció EFOP PLUSZ 3. prioritás Társadalmi felzárkózási

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
		fejlesztések
16. Kálváriadomb környezetrendezése, park építése	100	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés
17. 3.-4.-5. holtág: - Holt Tisza turisztikai célú rehabilitációja, fejlesztése	250	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés TOP_PLUSZ-1.1.4 Aktív turizmus fejlesztése
Kulcsprojektek		
18. Magas hozzáadott értékű mezőgazdasági termékek előállítása, ültetvénytelepítés, feldolgozó üzemek létesítése	250	Vidékfejlesztési Program
19. Megfelelő szakemberek képzése, a vállalkozások igényeinek megfelelően	150	EFOP PLUSZ 3. prioritás Fenntartható munkaerőpiac
20. Helyi és termelői piac fejlesztése a Dózsa György út 6. szám alatt	150	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés
21. Önkormányzat ingatlanállomány teljes komplex felújítása (lakás és nem lakás célú is)	500	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-2.1.1-21 - Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése TOP PLUSZ 2. prioritás Klímabarát megye KEHOP PLUSZ 4. Prioritás Megújuló energiagazdaság
22. Napelem park létrehozása	1000	TOP PLUSZ 2. prioritás Klímabarát megye Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz, Felzárkózó települések, Közösségi megújuló energiatermelés és felhasználás
23. Közintézmények energetikai fejlesztése	500	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-2.1.1 Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP PLUSZ 2. prioritás Klímabarát megye KEHOP PLUSZ 4. Prioritás Megújuló energiagazdaság
Hálózatos projektek		
24. 3.-4.-5. holtág: - Holt Tisza rehabilitáció – belvíz befogadási célú rekonstrukciója és gazdasági célú hasznosítása	250	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye KEHOP PLUSZ 1. prioritás Vízgazdálkodás és katasztrófakockázat csökkentés
25. Fegyvernek Város csapadékvíz csatornázása III. ütem – Szapárfalu	250	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye KEHOP PLUSZ 2. prioritás Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság
26. Fegyvernek Város csapadékvíz csatornázása IV. ütem - Kisebb utcák bekötése, Téglagyári gödör hasznosítása	250	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye KEHOP PLUSZ 2. prioritás Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság
27. Ivóvízhálózat felújítása, azbeszt vezeték cseréje	1500	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye KEHOP PLUSZ 2. prioritás Körforgásos gazdasági rendszerek és fenntarthatóság
28. Közösségi közlekedés fenntartható fejlesztése	500	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye
29. Kerékpárosbarát közlekedésfejlesztés (kerékpárutak, -sávok kialakítása, kerékpártámaszok, B+R kerékpártárolók kihelyezése stb.)	150	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.3 Belterületi közutak fejlesztése
30. Meglevő úthálózat felújítása, megerősítése, új kopóréteg építése	500	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.3 Belterületi közutak fejlesztése
31. Belterületi utak fejlesztése	500	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.3 Belterületi közutak fejlesztése

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
32. Járdahálózat felújítása	150	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.3 Belterületi közutak fejlesztése
33. Kamerarendszer fejlesztése, bővítése	50	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye
Egyéb projektek		
34. Osztatlan közös tulajdonok tulajdonviszonyi rendezése	50	A pályázati kiírások megjelenését követően kerül meghatározásra.
35. Major fejlesztések (magán beruházások: Kasztel major, Bálint major, volt 4-es baromfitelep, Szapárfalui major) szárítók, hűtőházak	2500	GINOP PLUSZ 1. prioritás Vállalkozásfejlesztés Vidékfejlesztési Program
36. Volt konzervgyár (KÜLTERÜLET) hasznosítása (magánberuházás)	1000	GINOP PLUSZ Vidékfejlesztési Program
37. Meglévő parkolók felújítása, bővítése	150	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.1 Élhető települések
38. Gyalogosbarát közlekedésfejlesztések (pl. új gyalogátkelőhelyek létesítése, meglévők felújítása, közvilágítás fejlesztése, akadálymentesítés)	50	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.1 Élhető települések
39. Fenntartható, környezettudatos hulladékgyűjtés – kommunális és szelektív hulladékgyűjtő edények-kukák kihelyezése, cseréje	150	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.1 Élhető települések
40. Orvosi rendelő – Szapárfaluban	100	TOP PLUSZ 3. Prioritás Gondoskodó megye TOP_PLUSZ-3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése
41. Rendőrség épületének felújítása	50	A pályázati kiírások megjelenését követően kerül meghatározásra.
42. Művelődési és Közösségi Ház épületeinek teljes körű felújítása	125.	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye
43. Tanuszoda kialakítása	600	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye
44. Konyha fejlesztése	75	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.1.1 Helyi gazdaságfejlesztés TOP PLUSZ 3. prioritás Gondoskodó megye TOP_PLUSZ-3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése
45. Szapárfalui idősek klubja (3. sz. idősek klubja) felújítás	75	TOP PLUSZ 3. prioritás Gondoskodó megye TOP_PLUSZ-3.3.2 Helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése
46. Templomok felújítása (egyházi beruházás)	500	A pályázati kiírások megjelenését követően kerül meghatározásra.
47. Nepomuki szobor (önkormányzati beruházás)	20	A pályázati kiírások megjelenését követően kerül meghatározásra.
48. Ravatalozó fejlesztése	60	A pályázati kiírások megjelenését követően kerül meghatározásra.
49. Játszóterek, kondiparkok kialakítása, fejlesztése (gyermek és felnőtt)	100	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.1 Élhető települések
50. Minőségi utcabútorok, eszközök telepítése, cseréje	25	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.1 Élhető települések
51. Zöldfelületi fejlesztések, növények telepítése, cseréje	100	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.1 Élhető települések
52. Korlátozott sebességű övezetek kijelölése	10	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.1 Élhető települések
53. Lakcímnyilvántartás rendezése	5	A pályázati kiírások megjelenését követően kerül meghatározásra.
54. Lakó-pihenő övezet kijelölése	1	A pályázati kiírások megjelenését követően kerül meghatározásra.

Projekt megnevezése	Indikatív költségvetés (millió Ft)	Finanszírozás lehetséges forrása
55. Fásítás, erdőtelepítés	100	A pályázati kiírások megjelenését követően kerül meghatározásra.
56. Bíró kastély fejlesztése	500	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.1.3 Helyi és térségi turizmusfejlesztés
57. „Okos” fejlesztések köztéren (pl. napelem telepítése, okospad telepítése, wifi hálózat kiépítése)	25	TOP PLUSZ 1. prioritás Élhető megye TOP_PLUSZ-1.2.1 Élhető települések

5 Antiszegregációs program

5.1 A település szegregátumainak és szegregáció által veszélyeztetett területeinek bemutatása

A szegregációs folyamat által érintett településrészek a 2011. évi népszámlálási adatokon nyugvó lehatárolások alapján kerültek kijelölésre. Azon területeket tekinthetjük szegregátumoknak, ahol az alacsony státuszú lakosság aránya meghaladta a harmincöt százalékot, veszélyeztetett területeknek pedig ahol meghaladta a harminc százalékot.

A KSH négy területet határolt le:

- 1.sz. szegregátum: Arany J. út - Damjanich J. út - Vörösmarty M. út - Dózsa Gy. út
- 2.sz. szegregátum: Szántó Kovács J. út - Dankó út mindkét oldala - Dankó köz mindkét oldala - Fürst S. út - Arany J. út - Táncsics M. út
- 3. sz. szegregátum: Torony út - Temető út - Sziklai S. út - Martinovics I. út - Tulipán út - Nefelejcs út - Orgona út - Viola út - Hunyadi J. út - Orgona út
- 4. sz. szegregátum: Martinovics I. út - Úttörő út - Bocskai I. út - Szegfű út - Rezeda út - Csillag út

5. térkép: Fegyvernek szegregátumokat bemutató térképei

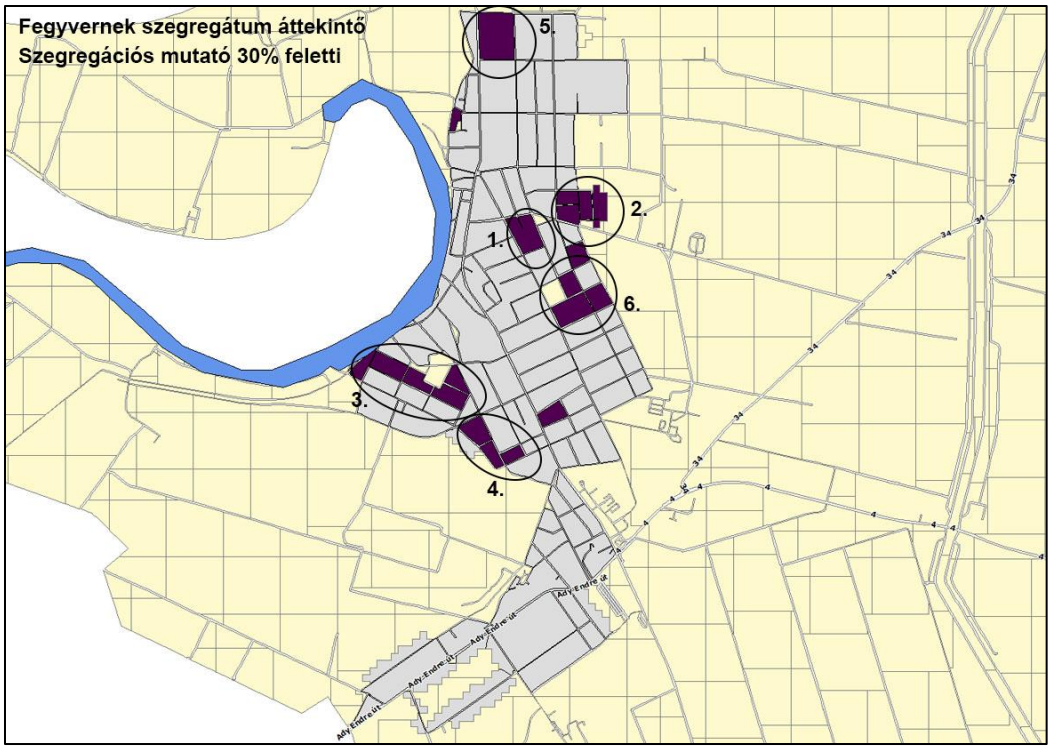

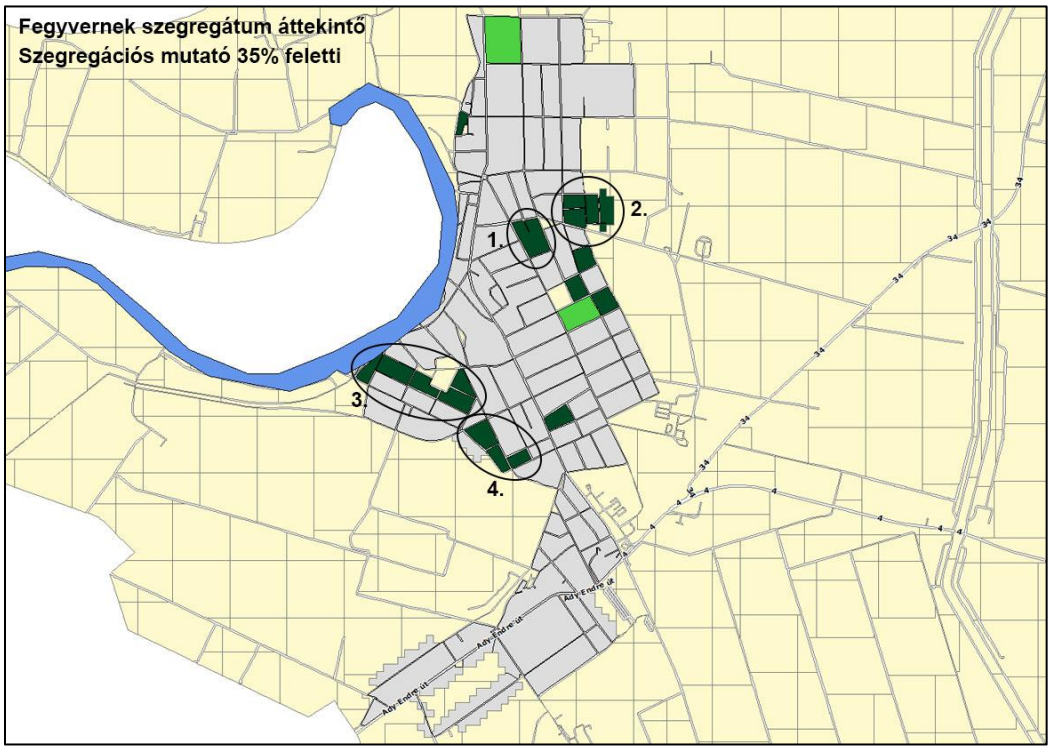

Forrás: KSH, 2011. évi Népszámlálás

A 2011. évi népszámlálási adatok és a szegregációs index határértékének útmutató szerinti csökkentése módosították a szegregátumként, illetve veszélyeztetett területként lehatárolt területek számát és kiterjedését.

A szegregátumok kiterjedésének változásáról azonban nem tudunk pontos képet alkotni, mert korábban nem készült szegregációs elemzés.

A 2011. évi népszámlálás adatai alapján a településen az aktív korú lakosságon belül, az alacsony státuszú lakosság aránya 25,5%. Koncentrációjuk alapján a KSH 6 veszélyeztetett területet, ebből 4 szegregátumot azonosított be.

6. térkép: 30% feletti szegregációs mutatóval rendelkező területek

Forrás: KSH adatszolgáltatás

7. térkép: 35% feletti szegregációs mutatóval rendelkező területek

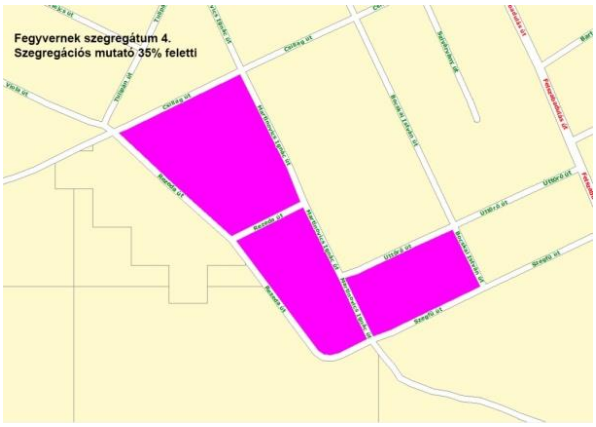

Forrás: KSH adatszolgáltatás

A szegregátumok helyzetértékelése[3]

5.1.1.1.1 1. számú szegregátum

A KSH első szegregátumként a Városmag városrészben található, **Arany J. út - Damjanich J. út - Vörösmarty M. út - Dózsa Gy. út által** határolt tömböt határolta le. A területen élők száma 99 fő, a szegregációs mutató 42,3%. A 0-14 évesek aránya 25,3%. (városi arány 17,5%). A 60 év felettiek aránya 22,2% (városi arány 23,1%). Az aktív korúak több mint 69%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások több mint 57%-ában egyetlen foglalkoztatott sincs. Felsőfokú végzettséggel 10%-uk rendelkezik a 25 éves és idősebb népesség arányában.

8. térkép: Az 1. számú szegregátum térképe

Forrás: 2011. évi népszámlálás, KSH.

A területen található lakások száma 31, ezek 22,6%-a alacsony komfortfokozatú. A lakások 6,9%-a egyszobás, míg 24,1%-uk komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakás. A házak többsége hagyományos vidéki ház (szociálpolitikai kedvezmény felhasználásával épült házak is vannak közöttük). A területen kizárólag lakóépület található. Önkormányzati bérlakásokra vonatkozóan nincsenek adatok, de a házak alapvetően magántulajdonban vannak.

Az utak, járdák a terület egészén felújításra szorulnak. A vezetékes víz- és szennyvízhálózat minden utcában elérhető, arra vonatkozóan nincsenek adataink, hogy hány háztartás nem tudott rácsatlakozni a közművekre, illetve a közüzemi vízszolgáltatásról díjhátralék miatt hány háztartást kapcsolt le a szolgáltató.

Egészségre ártalmas üzem, árvíz- és belvízveszélyes terület, szeméttelep a terület határától számított 500 méteren belül nincs.

[3] 35%-os szegregációs mutatóval rendelkező területek

Ez egy hagyományos falusias terület, ahol a roma családok olcsón tudtak ingatlanhoz jutni, de ma is vegyes etnikailag a lakosság.

5.1.1.1.2 2. számú szegregátum

A KSH kettes számú szegregátumként a Városmag városrész keleti szélén található **Szántó Kovács J. út - Dankó út mindkét oldala - Dankó köz mindkét oldala - Fürst S. út - Arany J. út - Táncsics M. út** által határolt tömböt minősítette. A szegregációs mutató: 50%. A területen élők száma 185 fő. A 0-14 évesek aránya 27%. A 60 év felettiek aránya viszont 9,2%. Felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya 1,9%. Az aktív korúak 72%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások 56,4%-ában egyetlen foglalkoztatott sincs.

9. térkép: A 2. számú szegregátum térképe

Forrás: 2011. évi népszámlálás, KSH.

A területen található lakások száma 51, ennek 25,5%-a alacsony komfort fokozatú. Az egyszobás lakások aránya 6,3%, míg a lakások 27,1%-a komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakás. A házak többsége hagyományos vidéki ház (szociálpolitikai kedvezmény felhasználásával épült házak is vannak közöttük). A területen kizárólag lakóépület található. Önkormányzati bérlakásokra vonatkozóan nincsenek adatok, de a házak alapvetően magántulajdonban vannak.

Az utak, járdák a terület egészén felújításra szorulnak. A vezetékes víz- és szennyvízhálózat minden utcában elérhető, arra vonatkozóan nincsenek adataink, hogy hány háztartás nem tudott rácsatlakozni a közművekre, illetve a közüzemi vízszolgáltatásról díjhátralék miatt hány háztartást kapcsolt le a szolgáltató.

Egészségre ártalmas üzem, árvíz- és belvízveszélyes terület, szeméttelep a terület határától számított 500 méteren belül nincs.

Ez egy hagyományos falusias terület, ahol a roma családok olcsón tudtak ingatlanhoz jutni, de ma is vegyes etnikailag a lakosság.

5.1.1.1.3 3. számú szegregátum

A KSH a **Torony út - Temető út - Sziklai S. út - Martinovics I. út - Tulipán út - Nefelejcs út - Orgona út - Viola út - Hunyadi J. út - Orgona út** által határolt tömböt hármas számú szegregátumnak minősítette, mely szintén a Városmag városrészben található. A szegregációs mutató: 42,6%. A területen élők száma 244 fő. A 0-14 évesek aránya 23,4%. A 60 év felettiek aránya viszont 13,1%. Felsőfokú végzettség rendelkezők aránya 0,6%. Az aktív korúak 67,1%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások 51,9%-ában egyetlen foglalkoztatott sincs.

10. térkép: A 3. számú szegregátum térképe

Forrás: 2011. évi népszámlálás, KSH.

A területen található lakások száma 93, ennek 34,4%-a alacsony komfort fokozatú. Az egyszobás lakások aránya 9,9%, míg a lakások 29,6%-a komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakás A házak többsége hagyományos vidéki ház (szociálpolitikai kedvezmény felhasználásával épült házak is vannak közöttük). A területen kizárólag lakóépület található. Önkormányzati bérlakásokra vonatkozóan nincsenek adatok, de a házak alapvetően magántulajdonban vannak.

Az utak, járdák a terület egészén felújításra szorulnak. A vezetékes víz- és szennyvízhálózat minden utcában elérhető, arra vonatkozóan nincsenek adataink, hogy hány háztartás nem tudott rácsatlakozni a közművekre, illetve a közüzemi vízszolgáltatásról díjhátralék miatt hány háztartást kapcsolt le a szolgáltató.

Egészségre ártalmas üzem, árvíz- és belvízveszélyes terület, szeméttelep a terület határától számított 500 méteren belül nincs.

Ez egy hagyományos falusias terület, ahol a roma családok olcsón tudtak ingatlanhoz jutni, de ma is vegyes etnikailag a lakosság.

5.1.1.1.4 4. számú szegregátum

A KSH négyes számú szegregátumként minősítette a Városmag városrészen található **Martinovics I. út - Úttörő út - Bocskai I. út - Szegfű út - Rezeda út - Csillag** út által határolt tömböt. A szegregációs mutató: 43,1%. A területen élők száma 104 fő. A 0-14 évesek aránya 20,2%. A 60 év felettiek aránya viszont 17,3%. Felsőfokú végzettség rendelkezők aránya 2,9%. Az aktív korúak 61,5%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások 58,1%-ában egyetlen foglalkoztatott sincs.

11. térkép: A 4. számú szegregátum térképe

Forrás: 2011. évi népszámlálás, KSH.

A területen található lakások száma 45, ennek 35,6%-a alacsony komfort fokozatú. Az egyszobás lakások aránya 11,9%, míg a lakások 33,3%-a komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakás. A házak többsége hagyományos vidéki ház (szociálpolitikai kedvezmény felhasználásával épült házak is vannak közöttük). A területen kizárólag

lakóépület található. Önkormányzati bérlakásokra vonatkozóan nincsenek adatok, de a házak alapvetően magántulajdonban vannak.

Az utak, járdák a terület egészén felújításra szorulnak. A vezetékes víz- és szennyvízhálózat minden utcában elérhető, arra vonatkozóan nincsenek adataink, hogy hány háztartás nem tudott rácsatlakozni a közművekre, illetve a közüzemi vízszolgáltatásról díjhátralék miatt hány háztartást kapcsolt le a szolgáltató.

Egészségre ártalmas üzem, árvíz- és belvízveszélyes terület, szeméttelep a terület határától számított 500 méteren belül nincs.

Ez egy hagyományos falusias terület, ahol a roma családok olcsón tudtak ingatlanhoz jutni, de ma is vegyes etnikailag a lakosság.

A szegregáció által veszélyeztetett területek helyzetértékelése[4]

Az 1-4 számú veszélyeztetett területként azonosított településrész azonos az 1-4 szegregátumként azonosított területtel. Ezen túlmenően két további településrészen mutathatóak ki olyan szegregációs folyamatok, amelyek révén a szegregációs mutató 30% feletti értéket jelez már.

5.1.1.1.5 5. számú veszélyeztetett terület

A KSH veszélyeztetett területként határolta le a ***Tópart út - Damjanich J. - Béke út - Szent Erzsébet út*** által határolt tömb.

A szegregációs index: 33,3%. A területen élők száma 90 fő. A 0-14 évesek aránya 20%. A 60 év felettiek aránya viszont 20%. Felsőfokú végzettség rendelkezők aránya 6,3%. Az aktív korúak 46,3%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások 51,3%-ában egyetlen foglalkoztatott sincs.

12. térkép: Az 5. számú veszélyeztetett terület térképe

Forrás: 2011. évi népszámlálás, KSH.

A területen található lakások száma 35, ennek 22,9%-a alacsony komfort fokozatú. Az egyszobás lakások aránya 3%.

5.1.1.1.6 6. számú veszélyeztetett terület

A KSH a ***Kilián Gy. út - Táncsics M. út - Zagyi I. út - Fürst S. út - Gyóni G. út - Dózsa Gy. út - Zagyi I. út - Damjanich J. út*** által határolt tömböt veszélyeztetett területként határolta le.

A szegregációs index: 39,7%. A területen élők száma 156 fő. A 0-14 évesek aránya 36,5%. A 60 év felettiek aránya viszont 16,7%. Felsőfokú végzettség rendelkezők aránya 1,3%. Az aktív korúak 63%-a nem rendelkezik rendszeres munkajövedelemmel. A háztartások 55,6%-ában egyetlen foglalkoztatott sincs.

[4] Legalább 30%-os, de 35%-nál alacsonyabb szegregációs mutatóval rendelkező területek

13. térkép: Az 6. számú veszélyeztetett terület térképe

Forrás: 2011. évi népszámlálás, KSH.

A területen található lakások száma 48, ennek 22,9%-a alacsony komfort fokozatú. Az egyszobás lakások aránya 2,2%.

Összegzés, szegregátumok összehasonlítása

9. táblázat: A szegregátumok és veszélyeztetett területek összehasonlítása Fegyverneken

Mutató megnevezése	Fegyvernek összesen	1. szegregátum	2. szegregátum	3. szegregátum	4. szegregátum	5. veszélyeztetett terület	6. veszélyeztetett terület
Lakónépesség száma	6507	99	185	244	104	90	156
Lakónépességen belül 0-14 évesek aránya	17,5	25,3	27,0	23,4	20,2	20,0	36,5
Lakónépességen belül 15-59 évesek aránya	59,3	52,5	63,8	63,5	62,5	60,0	46,8
Lakónépességen belül 60-X évesek aránya	23,1	22,2	9,2	13,1	17,3	20,0	16,7
Szegregációs mutató	17,3	42,3	50,0	42,6	43,1	33,3	39,7
Rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül	45,5	69,2	72,0	67,1	61,5	46,3	63,0
Foglalkoztatott nélküli háztartások aránya	45,2	57,6	56,4	51,9	58,1	51,3	55,6
Alacsony komfort fokozatú lakások aránya	20,2	22,6	25,5	34,4	35,6	22,9	22,9

Forrás: 2011. évi népszámlálás, KSH.

A város szegregátumai közül a 3. sz. szegregátum a legnépesebb, de a különböző mutatókat megvizsgálva eltérések mutatkoznak a szegregátumok helyzetében. A 2. szegregátumban élők között kiemelkedően magas a munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya, míg a lakásállomány minősége a 4. sz. szegregátumban a legrosszabb helyzetű.

A közüzemi szolgáltatások elérhetőek a szegregátumokban, de szinte mindenhol felújításra szorulnak az utak és a járdák.

A terület problémáinak kezelésében a helyi önkormányzat mellett a Roma Nemzetiségi Önkormányzat és a civil szervezetek vesznek részt.

Fegyvernek Város Önkormányzata nem rendelkezik a szegregációval veszélyeztetett, illetve szegregátumok területére vonatkozó friss statisztikai adatokkal. A 2022-ben lezajlott Népszámlálás adatai még nem érhetők el.

Az érintett területeken a tapasztalatok alapján lényegi változás nem történt, a lehatárolt területek nagysága nem változott, ott továbbra is hátrányos helyzetű lakosok élnek. Beruházás nem valósult meg a szegregátumok területén, vagy közvetlen közelükben. A településen lezajlott fejlesztések közvetve kapcsolódnak a szegregátumok területén élőkhöz.

5.2 Az elmúlt években tervezett, illetve megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozások

Az összes szegregátumot, illetve az ott lakó embereket érintették az alábbi, 2007 óta végrehajtott és folyamatban levő infrastrukturális és humán fejlesztések:

- KEOP 6.2.0/A/11 Fenntarthatóbb életmódot és fogyasztási lehetőségeket népszerűsítő, terjedésüket elősegítő mintaprojektek: Komposztálás népszerűsítése Fegyvernek Nagyközségben
- KEOP 1.2.0/09-11 Szennyvízelvezetés és tisztítás: Települési szennyvíztisztító telep bővítése és szennyvízcsatornázás Fegyverneken: Fegyverneki Orvosi Rendelő fejlesztése II. ütem (Fogorvosi Rendelő és Védőnői Szolgálat fejlesztése)
- TÁMOP 3.3.8-12/2 Közoktatási intézmények esélyegyenlőségi alapú fejlesztéseinek támogatása: Sokszínűen is együtt-egyenlő esélyekkel a Fegyverneki Móra Ferenc Általános Iskola Tagintézményben
- TÁMOP 3.1.4.C-14 Innovatív iskolák fejlesztése 2. ütem: "Az Alföldnek üzenem..."
- KEOP 7.1.2.0 Szennyvízelvezetés és tisztítás: Települési szennyvíztisztító telep bővítése és szennyvízcsatornázás Fegyverneken
- ÉAOP 4.1.3/A Szociális alapszolgáltatások és gyermekjóléti alapellátások infrastrukturális fejlesztése: Csorba Mikro-Térségi Szociális Alapszolgáltatási központ fegyverneki telephelyének I. számú Annaházi Idősek Klubja felújítása, komplex utólagos akadálymentesítés és tárgyi infrastruktúrájának fejlesztése
- ÉAOP 5.1.1/E Helyi településfejlesztési akciók: Fegyvernek nagyközség történelmi településközpontjának rehabilitációja
- ÉAOP 5.1.1/E-09 Helyi településfejlesztési akciók : Fegyvernek történelmi településközpont rehabilitáció II. ütem
- ÉAOP 4.1.2/A Egészségügyi szolgáltatások fejlesztése /Kistérségi járó beteg szakellátó központok fejlesztése, alap-, járóbeteg szakellátás korszerűsítése / Alapellátás fejlesztése, helyi egészségházak kialakítása: Fegyvernek orvosi rendelő rekonstrukciója és bővítése
- ÉAOP 4.1.2/A-12 Egészségügyi alapellátás, egészségházak és járóbeteg szakellátás fejlesztése: Fegyverneki Orvosi Rendelő fejlesztése II. ütem (Fogorvosi Rendelő és Védőnői Szolgálat fejlesztése)
- ÉAOP 4.1.5-09 Egyenlő esélyű hozzáférés a közszolgáltatásokhoz (Akadálymentesítés): Fegyvernek Nagyközség Önkormányzat polgármesteri hivatal akadálymentesítése (Esélyt mindenkinek!)
- TÁMOP 3.1.5-09/A-2 Pedagógusképzések (a pedagógiai kultúra korszerűsítése, pedagógusok új szerepben): Sokszínűen is együtt-egyenlő esélyekkel a Fegyverneki Móra Ferenc Általános Iskola Tagintézményben
- EFOP-4.1.2-17 Iskola 2020: Köznevelési intézmények infrastrukturális fejlesztése a hátránykompenzáció elősegítése és a minőségi oktatás megteremtése érdekében: A Fegyverneki Orczy Anna Általános Iskola Móra Ferenc Általános Iskola Tagintézménye infrastrukturális fejlesztése (Karcagi Tankerületi Központ)
- EFOP-1-2-11-16 Esély Otthon: Esély Otthon – Esély Fegyverneken
- TOP-4.2.1-15-JN1-Szociális alapszolgáltatások infrastruktúrájának bővítése, fejlesztése: Fegyverneki családsegítő és gondozási központ átalakítása
- TOP-3.1.1-15-JN1-Fenntartható települési közlekedésfejlesztés: Együttműködés megvalósítása a fenntartható közlekedésfejlesztés érdekében

- TOP-2.1.3-15-JN1-Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések: Fegyvernek Város csapadékvíz csatornázása
- TOP-2.1.3-16-JN1-Települési környezetvédelmi infrastruktúra-fejlesztések: Fegyvernek Város csapadékvíz elvezetése II. ütem
- TOP-1.4.1-15-JN1-A foglalkoztatás és az életminőség javítása családbarát, munkába állást segítő intézmények, közszolgáltatások fejlesztésével: Fegyvernek Újtelepi Óvoda felújítása és korszerűsítése, valamint Bölcsőde bővítése 16 férőhellyel
- KEHOP-5.2.13-19-Pályázatos épületenergetikai felhívás egyházak számára: A Fegyverneki Orczy Anna Katolikus Általános Iskola és Óvoda energetikai felújítása

Fegyvernek Város Önkormányzata 2017-ben dolgozta ki Integrált Városfejlesztési Stratégiáját, melynek részeként elkészült az Antiszegregációs Terv. Az alábbi táblázatban az abban szereplő célok eléréséhez hozzájáruló eredményeket foglaljuk össze.

10. táblázat: Az antiszegregációs terv 2017-ben megfogalmazott horizontális céljai és alcéljai, az azóta elért eredmények

Horizontális célok	Alcélok	Elért eredmények
1. Az esélyegyenlőség biztosítása a város minden fejlesztési beavatkozásánál, annak figyelembe vételével, hogy semmilyen fejlesztés nem járulhat hozzá a településen belüli vagy kívüli szegregáció kialakulásához és erősödéséhez Az esélyegyenlőség, a szegregáció-mentesség biztosítása a településen		Fegyvernek Város Önkormányzata valamennyi fejlesztési beruházásánál kiemelt figyelmet fordított és fordít az esélyegyenlőség biztosítására, a szegregációmentesség megőrzésére.
2. Oktatási integráció biztosítása	A HHH gyermekek kiegyenlített aránya intézményegységek és párhuzamos osztályok között. Az iskolai sikeresség feltételeinek megteremtése, a továbbtanulási mutatók javítása a HHH tanulók körében	HHH gyermekek száma az óvodában: - 2018/10: 7 fő - 2019/01: 6 fő - 2019/10: 4 fő - 2020/01: 8 fő - 2020/10: 7 fő - 2021/01: 9 fő - 2021/10: 4 fő - 2022/01: 9 fő - 2022/10: 2 fő HHH gyermekek száma az iskolában: - 2018/10: 41 fő - 2019/01: 43 fő - 2019/10: 26 fő - 2020/01: 26 fő - 2020/10: 40 fő - 2021/01: 42 fő - 2021/10: 51 fő - 2022/01: 27 fő - 2022/10: 10 fő
3. Az alacsony státuszú lakosság foglalkoztatási helyzetének javítása	A rendszeres munkajövedelemmel rendelkezők számának emelkedése, a tartós munkanélküliek számának csökkentése. Az elsődleges munkaerő-piacon megjelenők számának növekedése A munkahelyteremtéshez hozzájáruló	A KSH adatai szerint: - nyilvántartott álláskeresők száma: - 2017. 216 fő - 2018. 196 fő - 2019. 207 fő - 2020. 288 fő - 2021. 261 fő

Horizontális célok	Alcélok	Elért eredmények
	beruházásokkal, a munkaerőpiac igényeivel összehangolt képzések biztosítása	- 180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma: - 2017. 79 fő - 2018. 62 fő - 2019. 77 fő - 2020. 157 fő - 2021. 156 fő - nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma - 2017. 28 fő - 2018. 19 fő - 2019. 14 fő - 2020. 19 fő - 2021. 13 fő
4. A szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása	A szociális szolgáltatások színvonalának emelkedése Az alapellátáson túlmutató szociális szolgáltatások biztosítása a szegregátumokban élők számára	Megtörtént a Csorba Mikro-térségi Szociális Alapszolgáltatási Központ Család és Gyermekjóléti Szolgálatának fejlesztése, melynek célja a szegénység és mélyszegénység elleni küzdelem kihívásaival összefüggésben a közszolgáltatások egyenlő esélyű hozzáférése, annak javítása.
5. Közösségi terek, közösségi szolgáltatások biztosítása	A szabadidő hasznos eltöltéséhez szükséges feltételek biztosítása Az iskolán kívüli, iskolai sikerességet segítő programok helyszíneinek biztosítása	A Roma Nemzetiségi Önkormányzat a közösségfejlesztés érdekében 2021-ben megalapította a roma fiatalok közösségi centrumát, melyen belül az alábbi klubok működnek: - táncklub - ének- és zeneklub - irodalmi művészeti klub Szintén a Roma Nemzetiségi Önkormányzat döntött arról 2021-ben, hogy közösségfejlesztési programokat hoznak létre, melynek célja a helyi közösséghez és a társadalomhoz tartozás elősegítése, a résztvevők saját életének javítása. A Nemzetiségi Önkormányzat 2020-ban roma hagyományőrző gastroklubot, roma hagyományőrző horgászklubot és roma kulturális, hagyományőrző és hitéleti klubot hozott létre.
6. Egészségtudatosság fejlesztése	Egészségmegőrző és szűrő programok biztosítása a szegregátumokban élők intenzív bevonásával	-

5.3 Antiszegregációs intézkedési terv

5.3.1 A szegregáció mérséklését vagy megszüntetését célzó intézkedések

5.3.1.1 Antiszegregációs célok

Fegyvernek elemi érdeke és célja, hogy az egyenlő hozzáférés, az esélyegyenlőség, a diszkriminációmentesség és az integráció biztosításának elve az élet minden területén megvalósuljon a városban.

Az alábbi horizontális célok minden szegregátumban relevánsak.

Az antiszegregációs terv horizontális céljai:

- Foglalkoztatási helyzet javítása
- Lakókörnyezet rehabilitációja
- Közösségformálás
- Fiatalok felzárkóztatása

Ehhez a lakhatási feltételek biztosítása mellett – széleskörű együttműködésen alapuló – többféle szociális, képzési, foglalkoztatási, a szolgáltatásokhoz való hozzáférést javító intézkedések együttesével kívánnak hozzájárulni. Az alacsony státuszú lakosok integrációjának előmozdításához szükséges feltétel az egyenlő hozzáférés biztosításán túl olyan szolgáltatások tervezése és megvalósítása, amelyek csökkentik munkaerő-piaci hátrányaikat, javítják foglalkoztatási esélyeiket, hozzájárulva ezzel társadalmi mobilizációjukhoz.

A nagy létszámú szegregátumok megszüntetése nem lehetséges, ezért legfőbb célunk, hogy a rossz állagú ingatlanok felszámolásával, a mobilizációs lehetőségek megteremtésével a szegregációt oldjuk, a szegregátumokban élők számát csökkentsük, emellett a területek rehabilitációjával megteremtsük az élhető lakókörnyezetet.

11. táblázat: Az antiszegregációs terv terület specifikus céljai és azok relevanciája az egyes szegregátumokban

Terület specifikus célok	Szegregátum 1	Szegregátum 2	Szegregátum 3	Szegregátum 4
Szegregáció csökkentése				
Mobilizáció				
Közösségi munka fejlesztése				
Képzettség és foglalkoztatás javítása				

5. ábra: Célrendszer és tervezett intézkedések

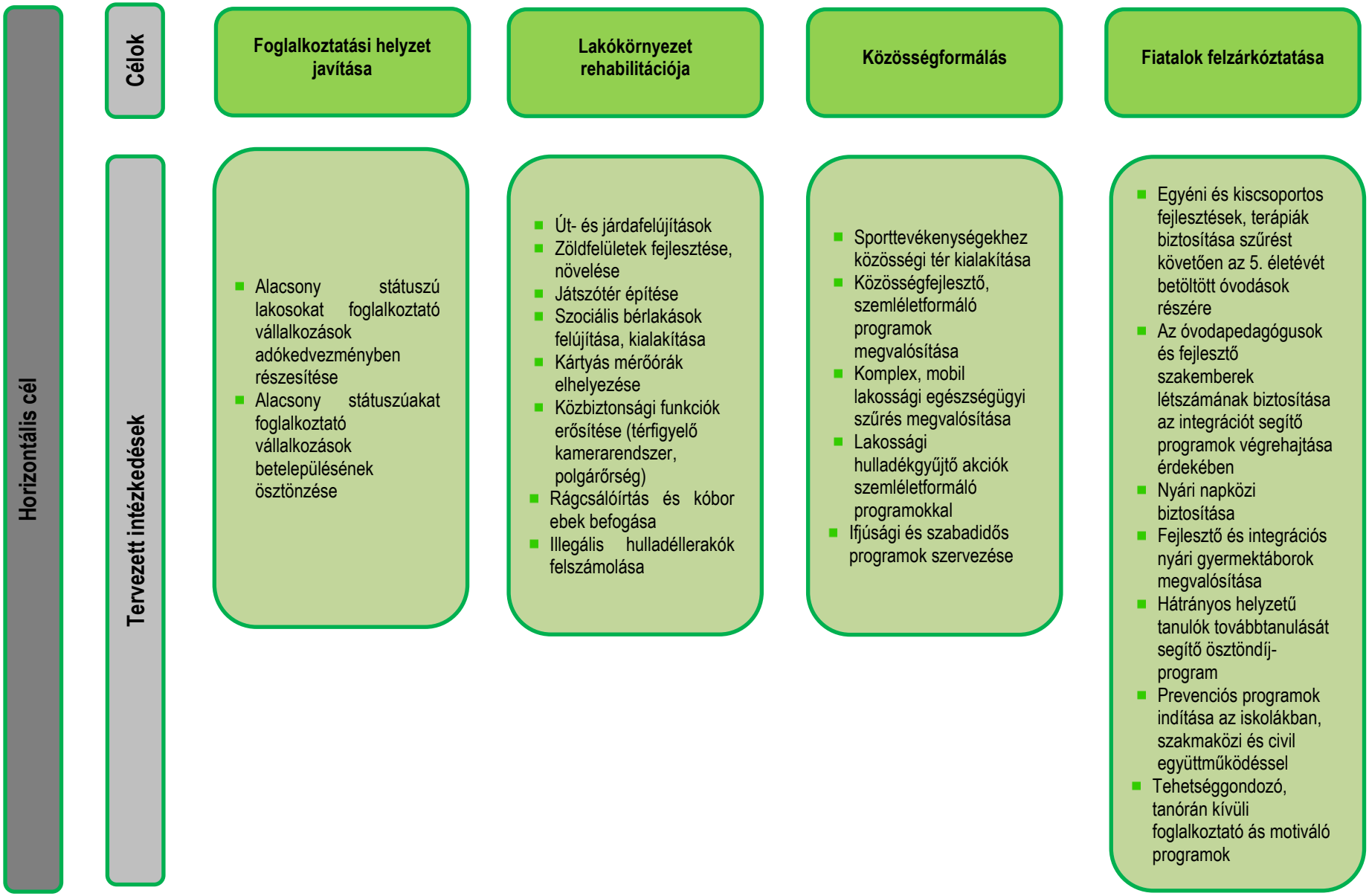

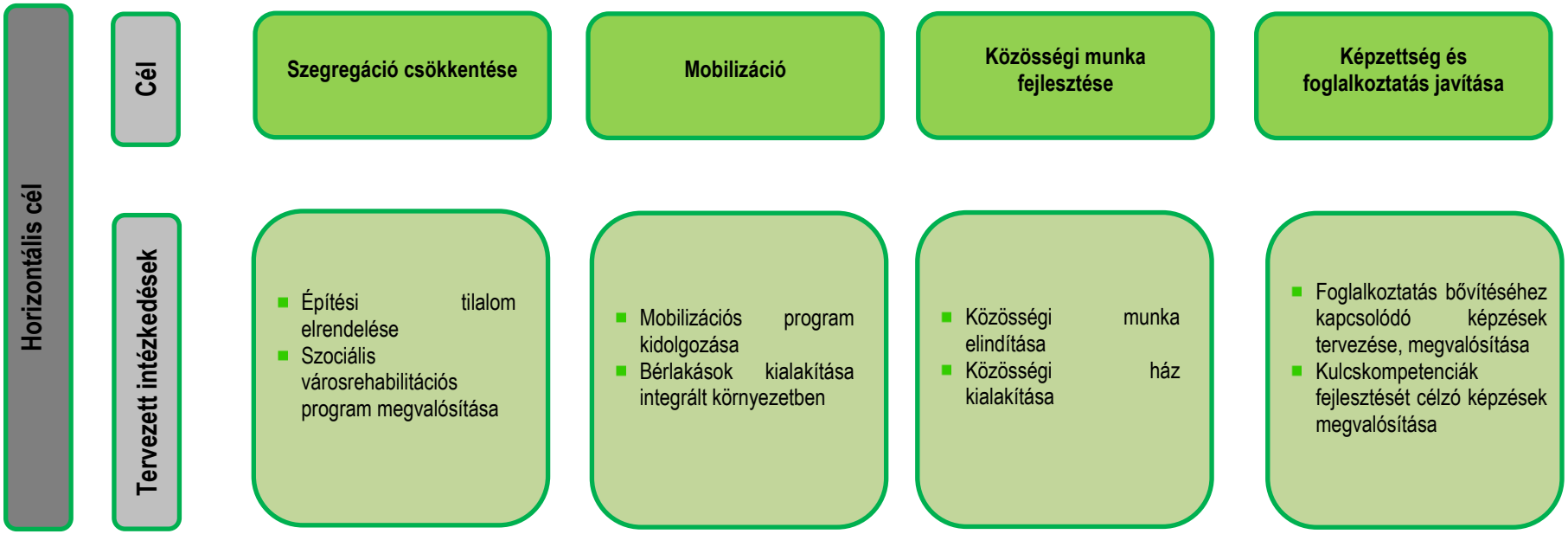
Horizontális cél
Cél
Szegregáció csökkentése
Mobilizáció
Közösségi munka fejlesztése
Képzettség és foglalkoztatás javítása
Tervezett intézkedések
Építési tilalom elrendelése
Szociális városrehabilitációs program megvalósítása
Mobilizációs program kidolgozása
Bérlakások kialakítása integrált környezetben
Közösségi munka elindítása
Közösségi ház kialakítása
Foglalkoztatás bővítéséhez kapcsolódó képzések tervezése, megvalósítása
Kulcskompetenciák fejlesztését célzó képzések megvalósítása

5.3.1.2 Horizontális antiszegregációs intézkedések

Az alábbi táblázatban ismertetjük a városban szükséges olyan beavatkozásokat, amelyek a város egészében kifejtik antiszegregációs hatásukat. Ezek különféle szakterületi problematikákat kezelnek (pl. hátrányos helyzetűek lakhatási, foglalkoztatottsági problémái), és a fenti horizontális célok megvalósítását segítik. A táblázat a még nem megvalósult, vagy be nem fejezett beavatkozásokat tartalmazza

12. táblázat: Az antiszegregációs terv tervezett, horizontális intézkedései

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős partner, lehetséges közreműködő	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
1. Foglalkoztatási helyzet javítása	Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése	Fegyvernek Város Önkormányzata	Saját forrás	2023-
	Alacsony státuszúakat foglalkoztató vállalkozások betelepülésének ösztönzése	Fegyvernek Város Önkormányzata	Saját forrás	2023-
2. Lakókörnyezet rehabilitációja	Út- és járdafelújítások	Fegyvernek Város Önkormányzata	Saját forrás TOP PLUSZ	2024-
	Zöldfelületek fejlesztése, növelése	Fegyvernek Város Önkormányzata	Saját forrás TOP PLUSZ	2024-
	Játszótér építése	Fegyvernek Város Önkormányzata	Saját forrás TOP PLUSZ	2025-
	Szociális bérlakások felújítása, kialakítása	Fegyvernek Város Önkormányzata	Saját forrás TOP PLUSZ	2025-
	Kártyás mérőórák elhelyezése	Fegyvernek Város Önkormányzata	Saját forrás	2024-
	Közbiztonsági funkciók erősítése (térfigyelő kamerarendszer, polgárőrség)	Fegyvernek Város Önkormányzata Fegyverneki Polgárőrség	Saját forrás TOP PLUSZ	2026-
	Rágcsálóírtás és kóbor ebek befogása	Fegyvernek Város Önkormányzata	Saját forrás	2024-
	Illegális hulladéllerakók felszámolása	Fegyvernek Város Önkormányzata	Saját forrás	2024-
3. Közösségformálás	Sporttevékenységekhez közösségi tér kialakítása	Fegyvernek Város Önkormányzata	Saját forrás TOP PLUSZ	2024-
	Közösségfejlesztő, szemléletformáló programok megvalósítása	Fegyvernek Város Önkormányzata civil szervezetek	Saját forrás	2023-
	Komplex, mobil lakossági egészségügyi szűrés	Fegyvernek Város Önkormányzata	Saját forrás	2024-

Horizontális cél	Megvalósítást célzó intézkedés	Felelős partner, lehetséges közreműködő	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
	megvalósítása			
	Lakossági hulladékgyűjtő akciók szemléletformáló programokkal	Fegyvernek Város Önkormányzata Fegyvernek Mezőgazdasági Városüzemeltetési és Fejlesztési Intézmény civil szervezetek	Saját forrás	2024-
	Ifjúsági és szabadidős programok szervezése	Fegyvernek Város Önkormányzata civil szervezetek, sportegyesületek	Saját forrás	2024-
4. Fiatalok felzárkóztatása	Egyéni és kiscsoportos fejlesztések, terápiák biztosítása szűrést követően az 5. életévét betöltött óvodások részére	Fegyvernek Város Önkormányzata Fegyverneki Tiszavirág Bölcsőde és Óvoda	EFOP PLUSZ Saját forrás	2023-
	Az óvodapedagógusok és fejlesztő szakemberek létszámának biztosítása az integrációt segítő programok végrehajtása érdekében	Fegyvernek Város Önkormányzata	EFOP PLUSZ Saját forrás	2023-
	Nyári napközi biztosítása	Fegyvernek Város Önkormányzata	EFOP PLUSZ Saját forrás	2023-
	Fejlesztő és integrációs nyári gyermektáborok megvalósítása	Fegyvernek Város Önkormányzata Fegyverneki Tiszavirág Bölcsőde és Óvoda Fegyvernek Önkormányzati Gyermekélelmezési Konyha	EFOP PLUSZ Saját forrás	2025-
	Hátrányos helyzetű tanulók továbbtanulását segítő ösztöndíj-program	Fegyvernek Város Önkormányzata Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Karcagi Tankerülete Fegyvernek Római Katolikus Plébánia	Saját forrás	2025-
	Prevenciós programok indítása az iskolákban, szakmaközi és civil együttműködéssel	Fegyvernek Város Önkormányzata Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Karcagi Tankerülete Fegyvernek Római Katolikus Plébánia civil szervezetek	EFOP PLUSZ Saját forrás	2024-
	Tehetséggondozó, tanórán kívüli foglalkoztató ás motiváló programok	Fegyvernek Város Önkormányzata Klebelsberg Intézményfenntartó Központ Karcagi Tankerülete Fegyvernek Római Katolikus Plébánia civil szervezetek	EFOP PLUSZ Saját forrás	2023-

5.3.1.3 Terület (szegregátum) specifikus antiszegregációs intézkedések

A Fegyverneken található négy szegregátum közötti legfőbb különbségek a szegregátumok kialakulásának történetéből, és a városszövethez viszonyított elhelyezkedésükből fakadnak.

A szegregátumok általában a városközponttól és a szolgáltatásoktól távolabb eső területeken helyezkednek el.

A város szegregátumai közül a 3. sz. szegregátum a legnépesebb, de a különböző mutatókat megvizsgálva eltérések mutatkoznak a szegregátumok helyzetében. A 2. szegregátumban élők között kiemelkedően magas a munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya, míg a lakásállomány minősége a 4. sz. szegregátumban a legrosszabb helyzetű. Mindegyik szegregátum esetén szükség van mind rehabilitációs programok alkalmazására, mind a további szegregáció megállítására, valamint – legalábbis hosszabb távon – mobilizációs intézkedések is meg kell, hogy valósuljanak. A településen található szegregátumok felszámolása – méretükből és az ott található ingatlanok magas számából adódóan – nem valósítható meg (a szegregátumok területén magas a szociálpolitikai kedvezményből épített ingatlanok száma), azonban a lakókörnyezet rehabilitációja mellett szükséges a szegregáció oldása és az ott élők részére a lakhatási mobilizáció feltételeinek megteremtése, a mobilizáció elősegítése is.

Mind a négy szegregátum esetén törekedni kell arra, hogy a terület és környéke felértékelődjön az infrastruktúra javításával és a szolgáltatások fejlesztésével, hogy ez által vonzóbbá váljon a magasabb státuszú lakosok számára is. Másrészt az itt élők képzettségének, foglalkoztatottsági mutatóinak javításával is csökkenthető a szegregációs mutató. Az ingatlanok értékének növelésén keresztül mind a négy szegregátumban a foglalkoztatási és a lakáshelyzet javítása a legsürgetőbb feladat.

A közösségfejlesztés érdekébe kiemelt feladat a közösségi munka elindítása, közösségi ház kialakítása az 1. szegregátum területén.

13. táblázat: Az antiszegregációs terv tervezett, szegregátum specifikus intézkedései

Területspecifikus cél	Konkrét intézkedés/ beavatkozás	Érintett szegregátum	Felelős partner	Lehetséges pénzügyi forrás	Megvalósulás lehetséges időtávja
Szegregáció csökkentése	Építési tilalom elrendelése	1., 2., 3., 4.,	Fegyvernek Város Önkormányzata	Nem releváns	2024-
	Szociális városrehabilitációs program megvalósítása	1., 2., 3., 4.,	Fegyvernek Város Önkormányzata	TOP PLUSZ	pályázati kiírástól függően
Mobilizáció	Mobilizációs program kidolgozása	1., 2., 3., 4.,	Fegyvernek Város Önkormányzata	Saját forrás	2024-
	Bérlakások kialakítása integrált környezetben	1., 2., 3., 4.,	Fegyvernek Város Önkormányzata	TOP PLUSZ	pályázati kiírástól függően
Közösségi munka fejlesztése	Közösségi munka elindítása	1.	Fegyvernek Város Önkormányzata	Saját forrás	2023-
	Közösségi ház kialakítása	1.	Fegyvernek Város Önkormányzata	TOP PLUSZ	pályázati kiírástól függően
Képzettség és foglalkoztatás javítása	Foglalkoztatás bővítéséhez kapcsolódó képzések tervezése, megvalósítása	1., 2., 3., 4.,	Fegyvernek Város Önkormányzata	EFOP PLUSZ	pályázati kiírástól függően
	Kulcskompetenciák fejlesztését célzó képzések megvalósítása	1., 2., 3., 4.,	Fegyvernek Város Önkormányzata	EFOP PLUSZ	pályázati kiírástól függően

5.3.1.4 Az antiszegregációs beavatkozások ütemezése

14. táblázat: Az antiszegregációs terv intézkedéseinek ütemezése

Intézkedés	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Horizontális célokhoz rendelt tervezett intézkedések									
Alacsony státuszú lakosokat foglalkoztató vállalkozások adókedvezményben részesítése									
Alacsony státuszúakat foglalkoztató vállalkozások betelepülésének ösztönzése									
Út- és járdafelújítások									
Zöldfelületek fejlesztése, növelése									
Játszótér építése									
Szociális bérlakások felújítása, kialakítása									
Kártyás mérőórák elhelyezése									
Közbiztonsági funkciók erősítése (térfigyelő kamerarendszer, polgárőrség)									
Rágcsálóírtás és kóbor ebek befogása									
Illegális hulladéllerakók felszámolása									
Sporttevékenységekhez közösségi tér kialakítása									
Közösségfejlesztő, szemléletformáló programok megvalósítása									
Komplex, mobil lakossági egészségügyi szűrés megvalósítása									
Lakossági hulladékgyűjtő akciók szemléletformáló programokkal									
Ifjúsági és szabadidős programok szervezése									
Egyéni és kiscsoportos fejlesztések, terápiák biztosítása szűrést követően az 5. életévét betöltött óvodások részére									
Az óvodapedagógusok és fejlesztő szakemberek létszámának biztosítása az integrációt segítő programok végrehajtása érdekében									
Nyári napközi biztosítása									
Fejlesztő és integrációs nyári gyermektáborok megvalósítása									
Hátrányos helyzetű tanulók továbbtanulását segítő ösztöndíj-									

Intézkedés	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
program									
Prevenciós programok indítása az iskolákban, szakmaközi és civil együttműködéssel									
Tehetséggondozó, tanórán kívüli foglalkoztató és motiváló programok									
Területspecifikus célokhoz rendelt tervezett intézkedések									
Építési tilalom elrendelése									
Szociális városrehabilitációs program megvalósítása									
Mobilizációs program kidolgozása									
Bérlakások kialakítása integrált környezetben									
Közösségi munka elindítása									
Közösségi ház kialakítása									
Foglalkoztatás bővítéséhez kapcsolódó képzések tervezése, megvalósítása									
Kulcskompetenciák fejlesztését célzó képzések megvalósítása									

5.3.2 A tervezett fejlesztések szegregációs hatásainak kivédésére hozott intézkedések

A projektfejlesztés során általánosan tartózkodni kell attól, hogy bárminemű beavatkozás esélyegyenlőtlenséghez, diszkriminációhoz, szegregációhoz vagy ezek konzerválódásához járuljon hozzá. A projektfejlesztés dokumentumainak, a település stratégiai dokumentumainak és a település helyi rendeleteinek elkészítésekor ugyanezen elveknek kell érvényre jutniuk.

A projektfejlesztés során elemi érdekünk a tervezett tevékenységek társadalmi elfogadottsága. Mind az előkészítés, mind a megvalósítás során biztosítjuk a társadalmi párbeszéd lehetséges formáit. A Roma Nemzetiségi Önkormányzatot bevonjuk ezen folyamatokba.

A közösségi térként és szociális, oktatási célra is használt épületet integrált lakókörnyezetben alakítjuk ki, hogy biztosítsuk a többségi társadalom tagjainak a részvételét a szolgáltatásokban. A különböző fejlesztések fizikai megközelíthetőségének tervezése elengedhetetlen a mindenki számára biztosított hozzáférés érdekében.
Célirányos kampányt tervezünk minden fejlesztés, program, a település életét befolyásoló esemény, illetve a településen megjelenő szolgáltatás, esemény széles körű megismertetésére, a hátrányos helyzetű csoportok tájékoztatására.

15. táblázat: A potenciálisan szegregációs hatást gerjesztő fejlesztések és hatások kivédésére teendő intézkedések

Potenciálisan szegregációs hatást gerjesztő fejlesztések	Tervezett intézkedések ezek kivédésére	Felelős
nem került azonosításra	-	-

Fegyvernek Önkormányzata az ITS-ben tervezett fejlesztések során figyelembe veszi az antiszegregációs alapelveket. Potenciálisan szegregációs hatást gerjesztő fejlesztések a stratégiában nem szerepelnek.

5.3.3 A szegregációt okozó folyamatok megváltoztatására, hatásuk mérséklésére teendő intézkedések

16. táblázat: Tervezett fejlesztések, amelyek eredményeként javulhatnak a szegregációs mutatók

A tervezett projekt címe	A projektben tervezett tevékenységek
Ivóvízhálózat felújítása, azbeszt vezeték cseréje	A tervezett projekt Fegyvernek egész területét érinti. Ennek köszönhetően a szegregátumokban élők számára javul vezetékes vízszolgáltatás.
Közösségi közlekedés fenntartható fejlesztése	A szegregátumban élők nehéz anyagi körülményeik miatt a közösségi közlekedést használják. A tervezett fejlesztés számukra is minőségi javulást eredményez ezen közlekedési eszköz használata.
Kerékpárosbarát közlekedésfejlesztés (kerékpárutak, -sávok kialakítása, kerékpártámaszok, B+R kerékpártárolók kihelyezése stb.)	A szegregátumban élők nehéz anyagi körülményeik miatt többségében kerékpárral közlekednek. A tervezett fejlesztések számukra is jelentősen javítják a nagyobb forgalommal rendelkező szolgáltatók elérhetőségét.
Meglevő úthálózat felújítása, megerősítése, új kopóréteg építése Belterületi utak fejlesztése Járdahálózat felújítása	A tervezett fejlesztések a város egészét érintik, így a szegregátumban élők számára is minőségi változást eredményez.
Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 1-6. sz. leromlott városi területén Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 1-6. sz. leromlott városi területén	Valamennyi szegregátum, illetve szegregációval veszélyeztetett területen ERFA és ESZA típusú beavatkozásokat terveznek a szegregáció oldása, a hátrányos helyzet mérséklése érdekében.

Azokat a konkrét beavatkozásokat, amelyek eredményeként a szegregációs mutatót adó statisztikai jellemzők értéke potenciálisan javulhat, a horizontális és a terület specifikus tervezés során megfogalmaztuk. Alacsonyan

képzett csoportokat célzó foglalkoztatási beavatkozások/fejlesztések, szociális ellátórendszer fejlesztése, konkrét lakókörnyezetet érintő fejlesztések, oktatás specifikus beavatkozások (tanodák, napközik stb.)

Ezeken túlmenően, illetve ezekkel a beavatkozásokkal összhangban a város önkormányzata a fennhatósága alatt álló valamennyi terület egészére nézve kötelezettséget vállal az Antiszegregációs programban foglaltak érvényesítésére. A hatósága, felügyelete alá tartozó szervek és intézmények vállalják, hogy döntéseik, tevékenységük során a kialakult területi és/vagy etnikai szegregációs folyamatok megfordítására törekednek.

Az Önkormányzat a szegregált területeken különösen hangsúlyosan területi alapú beavatkozásokat tervez, amelynek elsődleges célja a területi koncentráció csökkentése, a magasabb státuszú csoportok területre vonzása.

Ezzel párhuzamosan a társadalmi integrációt, re-integrációt szolgáló komplex eszközöket – munkaerő-piac, oktatás, szociális hozzáférés, társadalmi kirekesztettség csökkentése – alkalmaz, hogy a szegregált területen élők életminősége, ezen belül a lakhatási körülmények, a foglalkoztatási és képzettségi mutatók javuljanak, az itt élők egészségtudatos magatartása kialakuljon.

A területeken élőket jelentős mértékben sújtja az alacsony iskolai végzettség, a munkanélküliség, a munkakeresés feladásából adódó inaktivitás problémája. A rossz foglalkoztathatóság a megélhetést biztosító rendszeres munkajövedelem hiányát okozza, így az érintettek kiszolgáltatott helyzetben, rossz anyagi körülmények között élnek.

Az antiszegregációs beavatkozások általános célkitűzése, hogy a szegregációval érintett területeken élők jelenlegi és jövőbeli életminősége javuljon. Az életminőség jelentős elemét képezik a lakhatás körülményei, az itt élők jövedelmi viszonyai, és ez utóbbihoz szorosan kapcsolódik a megfelelő képesítés megszerzése, amely a jövedelemszerzést elősegítő tényező.

6 A stratégia külső és belső összefüggései

6.1 Külső összefüggések

6.1.1 Illeszkedés az EU szakpolitikai célkitűzéseihez

Az Európai Parlament és az Európai Tanács 2021/1060 (2021. június 24.) rendeletében szakpolitikai célkitűzéseket határozott meg.

Az ERFA, az ESZA+, a Kohéziós Alap és az ETHAA (Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap) a következő szakpolitikai célkitűzéseket (PO) támogatja:

a) egy versenyképesebb és intelligensebb Európa megteremtése az innovatív és intelligens gazdasági átalakulás, valamint a regionális IKT-összekapcsoltság előmozdításával (PO1);
b) egy zöldebb, alacsony szén-dioxid-kibocsátású átalakulás a nettó nulla szén-dioxid-kibocsátású gazdaság és a reziliens Európa felé a tiszta és tisztességes energetikai átmenet, a zöld és kék beruházás, a körforgásos gazdaság, az éghajlatváltozás enyhítése és az ahhoz való alkalmazkodás, a kockázatmegelőzés és -kezelés, valamint a fenntartható városi mobilitás előmozdításával (PO2);
c) egy jobban összekapcsolt Európa megteremtése a mobilitás fokozásával (PO3);
d) egy szociálisabb és befogadóbb Európa megteremtése a szociális jogok európai pillérének végrehajtásával (PO4);
e) egy polgárokhoz közelebb álló Európa megteremtése minden térségtípus fenntartható és integrált fejlődésének előmozdítása és helyi kezdeményezések révén (PO5).

Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedését a rendeletben meghatározott szakpolitikai célkitűzésekhez az alábbi táblázat mutatja be.

17. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések illeszkedése az EU tematikus célkitűzésekhez és beruházási prioritásokhoz

EU szakpolitikai célkitűzések	Kapcsolódó ITS tematikus célok
PO1 Intelligensebb Európa	T1: Versenyképes, a digitális újításokat szem előtt, a lakosságot pedig helyben tartani képes gazdaságfejlesztés
PO2 Zöldebb, alacsony szén-dioxid-kibocsátású Európa	T2: Élhető, vonzó, minőségi életkörülményeket biztosító kisváros kialakítása T3: A természeti értékek megőrzését szem előtt tartó turisztikai vonzerő növelése
PO3 Összekapcsoltabb Európa	T2: Élhető, vonzó, minőségi életkörülményeket biztosító kisváros kialakítása
PO4 Szociálisabb Európa	T1: Versenyképes, a digitális újításokat szem előtt, a lakosságot pedig helyben tartani képes gazdaságfejlesztés T2: Élhető, vonzó, minőségi életkörülményeket biztosító kisváros kialakítása
PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa	T1: Versenyképes, a digitális újításokat szem előtt, a lakosságot pedig helyben tartani képes gazdaságfejlesztés T2: Élhető, vonzó, minőségi életkörülményeket biztosító kisváros kialakítása T3: A természeti értékek megőrzését szem előtt tartó turisztikai vonzerő növelése T4: Fenntartható, „okos” városfejlesztés

6.1.2 Illeszkedés az országos és vármegyei területfejlesztési tervdokumentumokhoz

A 2014. januárban elfogadott **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK**) négy hosszú távú – 2030-ig szóló – átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében tizenhárom specifikus célt, köztük hét szakpolitikai jellegű és hat területi célt fogalmaz meg.

- Szakpolitikai célok:
  - Versenyképes, innovatív gazdaság
  - Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése
  - Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság
  - Kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I
  - Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom
  - Jó állam, szolgáltató állam és biztonság
  - Stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme
- Területi célok:
  - Az ország makro-regionális szerepének erősítése
  - A többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat
  - Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése
  - Kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése
  - Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése
  - Összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása

E célok közül Fegyvernek elsősorban az alábbiakhoz kapcsolódik szorosan: Életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése, a Gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság, az Értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom, a Vidéki térségek népességeltartó képességének növelése és a Területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése.

A 2021-2027. évekre vonatkozó **Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégiá**t (S3) a Kormány a 1428/2021. (VII. 2.) Korm. határozattal fogadta el.

Az S3-ban nyolc nemzetgazdasági prioritás jelöli ki azokat az intelligens szakosodási irányokat, amelyek esetében az erőforrások koncentrációja és a KFI fejlesztések ösztönzése jelentős versenyelőnyt képes biztosítani hazánk számára.

Az S3-ban továbbá két horizontális prioritás fogalmazza a készségek fejlesztésére és az üzleti környezet modernizálására vonatkozó célokat, amelyek a nemzetgazdasági prioritások hatékony megvalósítását támogatják. A prioritások céljaihoz a 2021-2027-es programozási ciklusban a támogatásban részesülő pályázatoknak hozzá kell járulnia.

6. ábra: A Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia prioritásai

Forrás: Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia (S3) – 2021-2027

A fentiek közül Fegyvernek elsősorban az Egészség, az Erőforrás-hatékony gazdaság, az Energia, klíma, a Szolgáltatások és a Közszféra és egyetemek innovációja prioritásokhoz kapcsolódik.

A Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszközben (HEE, vagy RRF) rendelkezésre álló források lehívása érdekében a tagállamoknak **Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv**et (HET) kell benyújtaniuk a Bizottságnak. A HET komponenseket fogalmaz meg, amelyek kijelölik a fejlesztendő ágazatokat és témaköröket.

Komponensek

- A. Demográfia és köznevelés
- B. Magasan képzett, versenyképes munkaerő
- C. Felzárkózó települések
- D. Vízgazdálkodás
- E. Fenntartható zöld közlekedés
- F. Energia - zöld átállás
- G. Átállás a körforgásos gazdaságra
- H. Egészségügy
- I. Szakpolitikához nem sorolható országspecifikus ajánlások

Valamennyi komponens érinti Fegyvernek városát.

Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Közgyűlése 11/2021 (III.30.) sz. határozatával fogadta el **Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Területfejlesztési Koncepció**ját, melyben a vármegye stratégiai céljai két szinten, területi és specifikus, illetve horizontális szinten kerültek meghatározásra annak érdekében, hogy a különböző tématerületeknek és ágazatoknak, valamint a vármegye területi tagozódásának megfelelő fejlesztések kiemelésre kerülhessenek. Ezek az alábbiak:

- Stratégiai területi cél 1 (T1): Új növekedési övezet – Jászság és a szolnoki településegyüttes Budapest kiteljesedő erőterében
- Stratégiai területi cél 2 (T2): Felzárkózó Tiszántúli térségek – Új lehetőségek a belső perifériás helyzet felszámolására
- Stratégiai területi cél 3 (T3): Formálódó Tisza-ökorégió – Nemzetközi együttműködés a fenntartható Tisza-völgyért
- Stratégiai specifikus célok 1 (S1): Építő munka – A munkába állás feltételeinek fejlesztése a gazdasági növekedés, valamint a területi és társadalmi felzárkózás érdekében

- Stratégiai specifikus célok 2 (S2): Értékőrző tájhasználat – Megújuló agrárium és kiteljesedő természetközeli turizmus
- Stratégiai specifikus célok 3 (S3): Vonzó települések – Komfortosodó városok, községek
- Stratégiai specifikus célok 4 (S4): Érvényesülő közakarat – A helyi társadalom bevonása a fejlesztéspolitika alakításába
- Horizontális célok 1 (H1): Hálózatosodás – Együttműködő gazdaság és társadalom
- Horizontális célok 2 (H2): Bővülő foglalkoztatottság – A munkahelyteremtés és a munkavállalás tudatos ösztönzése
- Horizontális célok 3 (H3): Növekvő energiahatékonyság – Az energiatermelés és -felhasználás racionalizálása
- Horizontális célok 4 (H4): Hozzájárulás a fenntarthatósághoz – A működőképesség jövőbeni megőrzésének támogatása

A város célrendszere szorosan kapcsolódik a vármegyei területfejlesztési koncepció S1, S3, H2, H4 célokhoz.

6.1.3 Egyéb helyi fejlesztési és rendezési dokumentumokkal való kapcsolat

6.1.3.1 Illeszkedés a Partnerségi Megállapodáshoz

A Partnerségi Megállapodás az európai uniós tervezési folyamat nemzeti alapdokumentuma, amely azonosítja Magyarország legfontosabb kihívásait, és kitűzi fő fejlesztési prioritásait a 2021 és 2027 közötti időszakra. Magyarország az Európai Bizottsággal folytatott tárgyalásokat és társadalmi egyeztetést követően 2021. december 30-án nyújtotta be a Partnerségi Megállapodást hivatalosan a Bizottságnak, melyet 2022. december 22-én fogadtak el. A Megállapodás a 2021/1060 EU rendeletben rögzített 5 szakpolitikai célkitűzés mindegyike esetében tervez beavatkozásokat, amelyekhez a következő módon illeszkedik az ITS célrendszere.

18. táblázat: Az ITS tematikus céljainak illeszkedése a Partnerségi Megállapodásban kiválasztott szakpolitikai célkitűzésekhez

Partnerségi Megállapodásban szereplő kiválasztott szakpolitikai célkitűzés	Az ITS kapcsolódó tematikus céljai
PO1 Versenyképesebb és intelligensebb Európa	T1: Versenyképes, a digitális újításokat szem előtt, a lakosságot pedig helyben tartani képes gazdaságfejlesztés
PO2 Zöldebb, karbon-szegénye és ellenálló Európa	T2: Élhető, vonzó, minőségi életkörülményeket biztosító kisváros kialakítása T3: A természeti értékek megőrzését szem előtt tartó turisztikai vonzerő növelése
PO3 Jobban összekapcsolt Európa	T2: Élhető, vonzó, minőségi életkörülményeket biztosító kisváros kialakítása
PO4 Szociálisabb és befogadóbb Európa	T1: Versenyképes, a digitális újításokat szem előtt, a lakosságot pedig helyben tartani képes gazdaságfejlesztés T2: Élhető, vonzó, minőségi életkörülményeket biztosító kisváros kialakítása
PO5 A polgárokhoz közelebb álló Európa	T1: Versenyképes, a digitális újításokat szem előtt, a lakosságot pedig helyben tartani képes gazdaságfejlesztés T2: Élhető, vonzó, minőségi életkörülményeket biztosító kisváros kialakítása T3: A természeti értékek megőrzését szem előtt tartó turisztikai vonzerő növelése T4: Fenntartható, „okos” városfejlesztés

6.1.3.2 Illeszkedés a településrendezési eszközökhöz

A jelenleg hatályban lévő településrendezési eszközöket az ITS Megalapozó Tanulmánya mutatja be.

A tervezés jelenlegi szakaszában az előzetes fejlesztési elképzelések összhangban vannak a területek jelenlegi funkciójával, így a szabályzatok e miatti módosítására jelenleg nincs szükség. Az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítása során, az adott beavatkozások véglegesítése közben szükség lehet a tervezett célok és a rendezési terv, valamint a HÉSZ illeszkedésének újbóli összevetésére, illetve utóbbi dokumentumok szükség szerinti módosítására vagy a fejlesztések újragondolására.

Az országos és vármegyei településrendezési terv Fegyvernekre vonatkozó megállapításait a Megalapozó Vizsgálat tartalmazza.

6.1.3.3 Illeszkedés az önkormányzat gazdasági programjához

Fegyvernek Város Önkormányzata 2015-ben készítette el, és a képviselő testület a 36/2015.(III.26.) sz. határozatában fogadta el Gazdasági Programját. Az ITS kidolgozása során nagy mértékben támaszkodunk az abban szerepeltekre.

A 2014-2019 időszakra vonatkozó gazdasági programmal helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A gazdasági programban rögzített célrendszer illeszkedik Jász-Nagykun-Szolnok Megye Területfejlesztési Koncepciója által felvázolt jövőképhez, így kapcsolódik a társadalmi-gazdasági célok eléréséhez, a dokumentumban kijelölt átfogó, stratégiai és horizontális célokhoz egyaránt. Jász-Nagykun-Szolnok vármegye víziója, hogy 2030-ra a megyében élők életminősége, képzettségi szintje, önbizalma, a társadalom tagjainak egymásba és a jövőbe vetett bizalma markánsan javul, melyekhez szorosan illeszkednek a város által megfogalmazott célok.

Fegyvernek városának előirányzott fejlesztési elképzelései egyértelműen hozzájárulnak a vármegye célkitűzéseinek megvalósításához.

A gazdasági program fő céljai:

- *A lakosság életkörülményeinek javítása élhető települési környezet kialakításával.*
- *Mezőgazdasági versenyképesség megőrzése.*
- *Az európai integrációból adódó lehetőségek kihasználása.*
- Prioritások a fenti célok megvalósítása érdekében:
    - Környezettudatosság kialakítása
    - Esélyegyenlőség biztosítása.
    - Önkormányzati gazdálkodás stabilizálása.
    - Helyi gazdaság fejlesztésének elősegítése.
    - Közösségek erősítése.

A gazdasági programban lefektetett alapelvekkel összhangban kerültek meghatározásra az ITS tematikus és területi céljai, az egyes tematikus célokhoz kapcsolódó eredmények elérése jelentené a gazdasági program sikerét is.

6.1.3.4 A települési környezetvédelmi fenntarthatósági tervvel való összhang

Fegyverneknek Környezetvédelmi Programja jelenleg nincs, rendelkezik viszont a „Local Agenda 21” Fenntartható Fejlődés Helyi Programja című dokumentummal, melyet a képviselő testület a 2014. augusztus 21-ei ülésén elfogadott 139/2014. (VIII.21.) sz. határozatával.

A program az alábbi környezeti prioritásokat nevesíti:

A káros anyagoktól való védelemmel és a természeti erőforrások hatékony hasznosításával garantáljuk a lakosság hosszú távú jólétét, valamint a növény- és állatvilág életkörülményinek és sokszínűségének fennmaradását.

- környezetismeret, környezettudatosság
- települési és épített környezet védelme
- a lakókörnyezet védelme a káros emisszió kibocsátásoktól (levegő, zaj)
- infrastrukturális helyzet javítása, fejlesztése,
- energiafelhasználás hatékony és megújuló lehetőségeinek kihasználása,
- zöldterületek védelme, fenntartása – növény és állatvilág fenntartása
- hulladékgazdálkodás.

Környezeti hatásokként az alábbiakat sorolja fel:

- a környezet minősége, állapota javul,
- a levegő minősége nem romlik,
- a talaj minősége javul,
- a felszín és felszín alatti vizek minősége javul, szennyezettsége csökken,
- a zaj és rezgés okozta környezetterhelés csökken,
- hulladékgazdálkodás helyzete javul,
- a zöldfelületi rendszerek állapota, minősége javul,
- biológiai aktivitásérték növekszik,
- védett területek és helyi értékek fennmaradnak,
- új védelem alá helyezendő területek, értékek kijelölése,
- természetes élőhely

Mint látható az ITS céljai nem állnak ellentmondásban a Local Agenda 21-ben foglalt feladatokkal, sőt, szinergikus kapcsolatuk miatt a feladatok és beruházások megvalósítása támogatja a kitűzött jövőkép megvalósulását.

7. ábra: Az integrált településfejlesztési stratégia elhelyezkedése a tervdokumentumok hierarchiájában

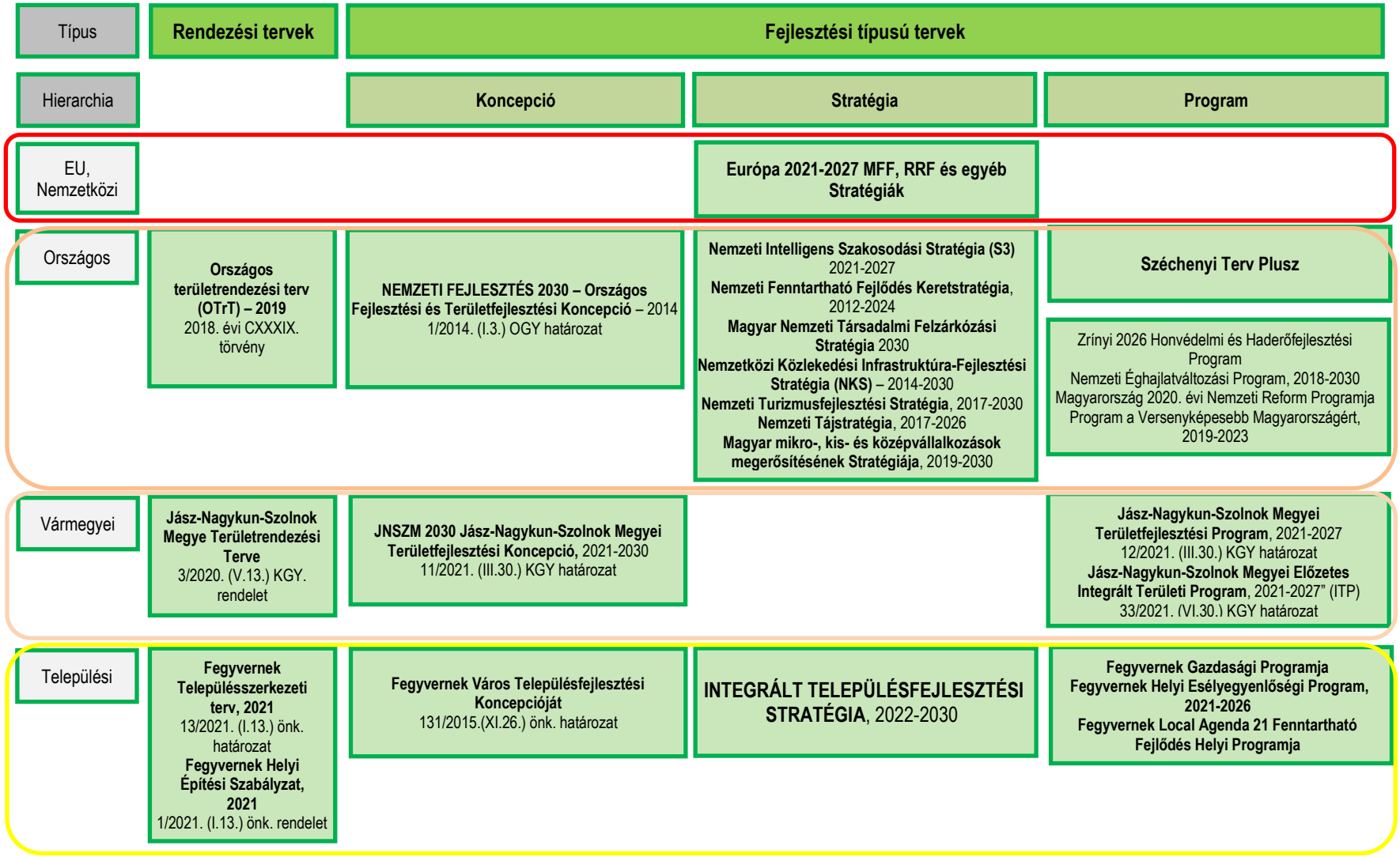

6.2 Belső összefüggések

A városi és városrészi szintű célok koherens rendszerben, egymást erősítve járulnak hozzá a stratégia tematikus céljainak és átfogó céljának megvalósításához. Feltárásra kerülnek a városi fejlesztések azon kapcsolódási pontjai is, melyek esetlegesen negatív hatást váltanak ki a város más területén, így lehetővé válik az esetlegesen felmerülő kockázatok megelőzése.

6.2.1 A célok és a helyzetértékelésben bemutatott problémák kapcsolata

Jelen fejezet célja, hogy bemutassa, hogy a stratégiában meghatározott célok teljesülése hogyan és milyen mértékben segíti elő a helyzetfeltáró fejezetekben meghatározott városi és városrészi problémák mérséklődését, illetve, hogy a célok milyen mértékben építenek a különböző területi szinteken definiált adottságokra. Az alábbi táblázatokban összefoglalva azonosítottuk a tematikus és területi célok, valamint a problémák és adottságok közötti összefüggéseket.

19. táblázat A célok és a helyzetértékelésben beazonosított legfontosabb problémák és adottságok kapcsolata

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
T1: Versenyképes, a digitális újításokat szem előtt, a lakosságot pedig helyben tartani képes gazdaságfejlesztés	■ Magas arányú elvándorlás (köztük a fiatal értelmiség száma magas) ■ Kedvezőtlen korösszetétel, elöregedő lakosság ■ Kicsi a város tőkevonzó képessége ■ A gazdaság nem rendelkezik húzóágazattal ■ Nagyobb létszámot foglalkoztató vállalatok száma elenyésző ■ Kevés a magasabb hozzáadott érték termelő vállalkozások száma ■ Az Ipari Zónába betelepült vállalkozók egy része túlságosan kicsi a gazdaságélénkítő szerephez ■ Elmaradott térségben található ■ A belterületi burkolt utak minősége sok helyen rossz; hasonlóan a városkörnyék országos útjainak állapota is kedvezőtlen, forráshiány miatt a főutak fejlesztésének folytatása is bizonytalan, a belterületen magas a kiépítetlen utak aránya ■ A gyorsforgalmi utak építésének elhúzódása ■ A településeket összekötő útfejlesztések elmaradnak ■ A gazdaságban Szolnok és Törökszentmiklós elszívó ereje érvényesül	■ Vasúti fővonal - Budapest – Záhony – elhalad a város mellett ■ Jó adottságok a többszektorú gazdaság, a gazdasági több lábon állás (élelmiszeripar, feldolgozóipar, idegenforgalom) kialakítására ■ Infrastruktúrával kiépített, bővítésre alkalmas ipari terület ■ Gazdaság fejlesztése számára jól feltárható területekkel rendelkezik az Ipari Zóna területén ■ Az iparterületek a központ érintése nélkül elérhetőek a főutakról ■ Az előirányzott gyorsforgalmi út fejlesztései (M4) tovább javítják a város külső kapcsolatait és logisztikai lehetőségeit

Középtávú városi célok (tematikus célok)	Megalapozó vizsgálatban azonosított problémák	Megalapozó vizsgálatban azonosított adottságok
T2: Élhető, vonzó, minőségi életkörülményeket biztosító kisváros kialakítása	■ Munkanélküliséggel sújtott terület ■ Magas arányú elvándorlás (köztük a fiatal értelmiség száma magas) ■ Csökkenő lakónépesség ■ Jelentős mértékű a természetes fogyás ■ Magas az eltartottak aránya ■ Kedvezőtlen korösszetétel, elöregedő lakosság ■ Szegregált területek a városban ■ Gyenge közéleti lakossági aktivitás ■ A gazdaság nem rendelkezik húzóágazattal ■ Nagyobb létszámot foglalkoztató vállalatok száma elenyésző ■ A gyűjtőúthálózat hiányos ■ Egyes belterületi közúti csomópontok, gyalogos vagy kerékpáros keresztezések forgalmi, közlekedésbiztonsági szempontból fejlesztésre szorulnak ■ Funkció nélküli közterületek ■ Növekvő gépjárműszám miatt növekvő parkolási nehézségek, romló forgalmi és környezeti állapot ■ A helyközi és távolsági közösségi közlekedés az állami szolgáltatóktól függ	■ Az intézményi ellátás többnyire kiépült ■ Rendelő működik a településen ■ A Fegyverneki- Holt-Tisza a település szélén helyezkedik el, mely fontos a mezőgazdaságnak és jelentős szerepet tölthet be a turizmusban ■ Kedvező környezeti állapot a nagyobb szennyező források hiánya miatt, illetve a szelektív hulladékgyűjtés megoldott ■ A kommunális hulladék gyűjtése és kezelése megoldott ■ A vonalas infrastruktúrák közel 100%-ban kiépítettek ■ Sportolásra alkalmas pálya, létesítmény ■ Aktív művészeti egyesület ■ Civil kulturális csoportok, események, hagyományápolók ■ Önszerveződő sportegyesületek hobby és versenysportokban egyaránt ■ Fejlődő városközpont ■ Városi könyvtár (közel 27.000 db-os gyűjtemény) ■ Az idősek nappali ellátása megoldott
T3: A természeti értékek megőrzését szem előtt tartó turisztikai vonzerő növelése	■ Szegregált területek a városban ■ Idegenforgalmi infrastrukturális háttér hiánya ■ Minőségi szálláshelyek hiánya, szálláshelyek kihasználtsága alacsony ■ A közlekedési- és közmű infrastruktúra minőségi fejlesztésre szorul ■ Parkolóhelyek hiánya ■ A kerékpáros közlekedés megoldatlan ■ A zöldfelületi rendszer nem teljes ■ Alacsony a város ismertsége ■ Erősödnek a város versenytársai ■ A közlekedési fejlesztések elhúzódása, elmaradása	■ Jó közlekedési kapcsolatok, külső elérhetőség ■ Horgásztó rendszer ■ Ipartörténeti emlékek (pl. malom) ■ Zöldfelületek növelése ■ Közösségi terek létrehozása/felújítása ■ Tavak megóvása, bekapcsolása a turisztikába
T4: Fenntartható, „okos” városfejlesztés	■ A potenciális turisztikai vonzerők infrastrukturális hiányosságai ■ A gazdaság húzóágazata a mezőgazdaság, relatíve alacsony foglalkoztatottsággal ■ Funkció nélküli zöldterületek ■ Kevés játszótér ■ Hiányos kerékpáros infrastruktúra ■ Kevés az öntözött mezőgazdasági terület ■ A megújuló energia hasznosítás szintje alacsony ■ Egyes közintézmények energetikai korszerűsítésre szorulnak ■ Elmaradott térségi elhelyezkedés ■ Kicsi a város tőkevonzó képessége ■ A gyorsforgalmi utak építésének elhúzódása	■ Kedvező környezeti állapot a nagyobb szennyező források hiánya miatt ■ A vezetékes infrastruktúrák kiépítettsége közel 100%-os ■ Magas a kerékpárosok részaránya a helyi forgalomban ■ Az előirányzott gyorsforgalmi útfejlesztések (M4) tovább javítják a város külső kapcsolatait és logisztikai lehetőségeit ■ Kedvező környezeti állapot a nagyobb szennyezőforrások hiánya miatt, illetve szelektív hulladékgyűjtő megléte ■ A kommunális hulladék gyűjtése és kezelése megoldott ■ A városi gyalogos közlekedés fejlesztése ■ EU pályázati források ■ Idősek nappali ellátása biztosított

A fenti táblázatból kitűnik, hogy a Stratégiában megfogalmazott célok logikai összefüggésben állnak a helyzetelemzésben megfogalmazott problémákkal és lehetőségekkel, azokra kíván reagálni.

6.2.2 A célok logikai összefüggései

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott városi és városrészi célok között azonosítható összefüggéseit mutatjuk be. Az alábbi összesítő táblában azt vizsgáljuk, hogy az egyes területi/városrészi célok teljesülése milyen mértékben segíti elő települési léptékű célok megvalósulását. Az alábbi táblázatban a tematikus és területi célok közötti összefüggések erősségét egy 0-3 skálán azonosítottuk, ahol a „0” a kapcsolódás hiányát, míg a „3” érték az erős kapcsolódást jelöli.

20. táblázat: A települési célok logikai összefüggései

	Városi szintű középtávú tematikus célok				
Városrészi célok	T1: Versenyképes, a digitális újításokat szem előtt, a lakosságot pedig helyben tartani képes gazdaságfejlesztés	T2: Élhető, vonzó, minőségi életkörülményeket biztosító kisváros kialakítása	T3: A természeti értékek megőrzését szem előtt tartó turisztikai vonzerő növelése	T4: Fenntartható, „okos" városfejlesztés	A kapcsolódások összesített erőssége
V1: A Városmag térségi alközponti jellegű funkcióinak megerősítése, vonzó és élhető települési környezet kialakítása, a társadalmi különbségek csökkentése	2	3	2	3	**10**
V2: Szapárfalu városrészben a települési környezet javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében, valamint a társadalmi különbségek csökkentése	1	3	1	3	**8**
V3: A turisztikai, rekreációs zónában a turizmus szerepének erősítése, a zöldfelületek rekreációs célú fejlesztése, megújítása, gazdasági funkciók erősítése	3	2	3	2	**10**
V4: A gazdasági ipari zónában komplex szolgáltatások nyújtására képes vállalkozási környezet kialakítása a vállalkozások foglalkoztatási kapacitásának, illetve a város tőkevonzó képességének növelése érdekében	3	1	0	2	**6**
A kapcsolódások összesített erőssége	**9**	**9**	**6**	**10**	

6.2.3 A stratégia megvalósíthatósága

A stratégia megvalósíthatósága számos külső és belső tényezőtől függ; ezek egy részét az önkormányzat közvetlenül biztosíthatja, más részére jelentős befolyása van, míg a tényezők jelentős része az önkormányzat tevékenységétől részben vagy egészben független adottságként jelentkezik. A legtöbb ilyen tényezővel kapcsolatban kockázatokat is azonosíthatunk, ezeket lásd részletesen a 7. „A stratégia megvalósításának főbb kockázatai" fejezetben. A megvalósítást befolyásoló legfontosabb tényezők:

- Partnerségi viszonyok: a megvalósítás alapfeltétele, hogy a város az összes érdekelt fél támogatását élvezze, és mind saját polgáraival, mind pedig járási, vármegyei és központi kormányzati partnereivel kölcsönös előnyökön nyugvó, a problémák megoldására koncentráló, kreatív párbeszédet folytasson. A partnerség kiépítése már a tervezés során megkezdődik, és a végrehajtás során a különböző ágazati partnerek bevonásával teljesedik ki. A partnerségi kérdéseket a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei" című fejezet fejti ki.
- Felelős vezetés: a stratégia megvalósításához – tekintettel a döntéshozói és operatív feladatok számosságára – felelős és aktív városvezetésre, és jól képzett, tájékozott operatív munkatársakra van szükség. A megfelelő szervezet és személyi állomány a biztosítéka annak, hogy a szükséges döntések megfelelő időben és megfelelő tartalommal megszülessenek, és a döntések alapján az operatív végrehajtó szervezet világos hatáskörökkel dolgozzon a megvalósításon. A vezetés és irányítás feladatait részletesen a 8.2 „Az ITS megvalósításának szervezeti keretei" tárgyalja.
- Nyomonkövetés, rugalmas tervezés: a változó társadalmi-gazdasági körülményekhez történő alkalmazkodás követelménye szükségessé teszi, hogy a stratégia elfogadása után is lehetséges rugalmasan tudjon alkalmazkodni a lehetőségekhez, külső adottságokhoz. Ehhez monitoring és kontrolling rendszer működtetése szükséges, amely lehetővé teszi a megvalósulás nyomon követését, az akadályozó tényezők azonosítását és megfelelő intézkedések meghozatalát. A monitoring és kontrolling témakörét a 8.5 „Monitoring rendszer kialakítása" című fejezet tartalmazza.
- Pénzügyi tervezés, pénzügyi források: a megvalósítás alapvető feltétele a pénzügyi források megfelelő időben történő rendelkezésre állása. Míg az előkészítés feladatai során ezek elsősorban önkormányzati források, addig a megvalósítás – tekintettel a szűkös belső anyagi lehetőségekre – elsősorban külső forrásokra támaszkodhat. A források biztosításának körülményeit, ütemezését és azok nagyságrendjét a 4.5 „A fejlesztések ütemezés", valamint a 4.6 „A fejlesztések összehangolt, vázlatos pénzügyi terve" című fejezet tartalmazza.

6.2.4 A célok megvalósítása érdekében tervezett tevékenységek egymásra gyakorolt hatása

Jelen fejezetben a stratégiában meghatározott, az önkormányzat döntése értelmében a 2030-ig terjedő időszakban prioritást élvező fejlesztések között azonosítható logikai összefüggéseket mutatjuk be. Azt vizsgáljuk, hogy az egyes beavatkozások milyen mértékben kapcsolódnak más beavatkozásokhoz, mennyiben segítik, vagy éppen rontják azok eredményességét.

Az ITS-ben azonosított beavatkozások köre úgy lett meghatározva, hogy azok

- minél nagyobb mértékben és integrált módon reagáljanak a helyzetelemzésben feltárt problémákra, hiányosságokra (6.2.1 fejezet),
- egyértelműen hozzájáruljanak a települési szintű és a magasabb rangú (vármegyei, országos, EU-s) célkitűzések eléréséhez (6.1 fejezet),
- kölcsönhatása pozitív eredményt mutasson – ezek kerülnek bemutatásra az alábbiakban.

Az ITS keretében nem szükséges minden egyes projekt esetében a konkrét hatások részletes bemutatása, sokkal inkább az egyes beavatkozás-típusok közötti hatásmechanizmusok feltárása. A tervezett fejlesztések nagy száma miatt tematikusan csoportosítva kerül bemutatásra a projektek kölcsönhatása, egymásra épülése:

- A gazdasági célú infrastrukturális fejlesztések lehetőséget teremtenek a munkahelyteremtésre és a munkahelyek jobb elérhetőségére. Ezek kedvező foglalkoztatási hatását egyértelműen felerősítik a

közvetlenül vagy közvetetten kapcsolódó gazdasági projektek. Amennyiben a város a dinamikus gazdasági fejlődés útján elindul, az a hátrányos helyzetű lakosság nagyobb mértékű foglalkoztatását is előidézheti – így indirekt kapcsolat mutatható ki a szociális városrehabilitáció felzárkóztatásra irányuló tevékenységeivel is.

- Az életminőség és életkörülmények javítása érdekében megvalósított projektek egyaránt kedvező hatással vannak a térségi szerepkör erősítésére, a város és a térség lakosságának életminőségére és egészségi állapotára, valamint a szűkebb és tágabb vonzáskörzetből idelátogató vendégek költése alapján a gazdaságra is.
- A turisztikai fejlesztések egyértelműen hozzájárulnak a város fenntarthatóságához, a munkahelyek bővítéséhez, ezáltal a lakosság életminőségének javulásához, a gazdaság fejlesztéséhez, valamint a gazdasági területek jobb kihasználásához és a közlekedésfejlesztéshez. A település megközelíthetőségét javító fejlesztések javítják a város külső megközelíthetőségét, így eredményesebbé tehetik a munkahelyteremtésre irányuló beavatkozásokat.
- A fenntartható városfejlesztés szerepkör erősítésére irányuló beavatkozások közvetett módon szinte az összes többi projektre hatással vannak, hiszen a népességmegtartó erő növelésével egyaránt biztosítható a város által nyújtott szolgáltatások iránti kereslet és a gazdasági szereplők számára rendelkezésre álló munkaerő-kínálat, de ugyanígy kedvező tendenciák indulhatnak el a társadalmi kohézió szempontjából is, ami a szociális városrehabilitáció esetében is fontos célkitűzés. Az energetikai beruházások jelentős hatással vannak a környezetre és a fenntartható üzemeltetésre, gazdálkodásra, valamint a lakosság életszínvonalának növelésére is.

A városi és városrészi, illetve a **városrészekre vonatkozó célok egymásra gyakorolt kölcsönhatása** egyértelműen **pozitív mérleget mutat**.

7 A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

A következő fejezetben fel kívánjuk mérni az alábbi tényezőkből fakadó, az eddig beazonosított, illetve a jövőben projektgenerálás keretében beazonosítani tervezett fejlesztési projektek megvalósítását, továbbá a jelen városfejlesztési stratégia és az ebben rögzített indikátorok teljesülését veszélyeztető kockázatokat.

A kockázatok elemzését a fontosabb kockázati csoportok beazonosításával kezdjük, majd téma specifikus módon – immár a kockázat kezelési stratégia keretében – javaslatokat fogalmazunk meg az egyes kockázati elemek kezelésére. Az egyes kockázatok esetében vizsgáljuk, hogy milyen valószínűséggel merülhet fel és milyen hatással bír a megvalósítás szakaszára.

A különböző kockázati tényezőket tematikus csoportokba rendezve Fegyvernek integrált településfejlesztési stratégiájának megvalósítása kapcsán az alábbi kockázati faktorokat azonosíthatjuk be:

- jogi-intézményi kockázatok: a jelzett kockázatok tekintetében a stratégiai program megvalósításra kijelölt intézményi háttér megléte, a hatáskörök megfelelő szétosztása, továbbá a humán kapacitás minősége jelenthetnek kockázatot. Jogi-közbeszerzési kockázat a törvényi, jogszabályi környezet változásaihoz kötődhet, illetve egyes, – főként összetett – beruházások kapcsán a közbeszerzési eljárás elhúzódása okozhatja a megvalósulás csúszását. Mindezek figyelembevétele kiemelt fontosságú feladat.
- pénzügyi-gazdasági kockázatok: az elégtelen finanszírozásból, a bizonytalan makrogazdasági tényezőkből adódó kockázati elemek, az egyes támogatási konstrukciók specifikus jellemzői, a saját forrás előteremtésének kérdései, illetve az adott fejlesztési elem fenntartáshoz kapcsolódó kockázatok.
- műszaki kockázatok: itt vettük számításba a tervezés, megvalósítás, illetve az üzemeltetés során felmerülő kockázatokat egyaránt
- társadalmi kockázatok: fontos tényező a stratégia megvalósíthatósága szempontjából a megfelelő együttműködő partnerek kiválasztása, a kapcsolatokat szabályozó szerződések pontos megfogalmazása, valamint a lakosság megfelelő bevonása a tervezési, programozási folyamatba. Jelentős kockázatokat rejt a lakosság nem megfelelő szintű tájékoztatása az adott programok tervezéséről, illetve megvalósításáról, a szükséges kommunikáció elmaradása a társadalmi támogatottság meglétét veszélyeztetheti.

21. táblázat: A stratégia megvalósíthatóságának főbb kockázatai

Sorszám	Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
1	A jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba történő változása	magas	jelentős	A jogszabályi változások folyamatos figyelemmel kísérése Rugalmas, gyors reagálás a megváltozó jogszabályi körülményekhez
2	Közbeszerzési eljárásokból adódó kockázatok (időbeli elhúzódások)	közepes	közepes	Az eljárásrend szigorú betartása minden érintett részéről A közbeszerzési dokumentumok megfelelő szakmai előkészítettségének biztosítása Közbeszerzési szakértő szolgáltatások igénybevétele
3	Hatósági dokumentumok hiánya, késése	közepes	közepes	A hatósági dokumentumok ügyintézési időkereteinek figyelembevétele Esetleges késésre, csúszásra előre felkészülés már az előkészítés során
4	Saját forrás előteremtésének kockázata	közepes	jelentős	Alternatív forráslehetőségek felkutatása
5	Hazai, illetve Európai Uniós fejlesztési források elmaradása	alacsony / közepes	jelentős	A forrás lehívás késedelmére való felkészülés
6	A tervezett projektek megvalósítási költsége jóval meghaladja a tervezett mértéket	közepes	közepes	Részletes projekttervek, átgondolt műszaki tervek, költségvetések készítése Tartalékkeret meghatározása
7	Egymásra épülő projektek esetében a kulcsprojekt meghiúsul	közepes	jelentős	Megfelelő ütemezés kialakítása a projektek megvalósításában, tartalékprojektek kijelölése, folyamatos projektgenerálási, projekt fejlesztési feladatok ellátása
8	Kommunikációs nehézségek fellépése a Stratégia megvalósításában résztvevő szereplők között	közepes	jelentős	Pontosan meg kell határozni az adott részterületek feladat- és felelősségi rendszerét, a pontos és világos eljárás rendet
9	A megvalósításhoz szükséges szakemberek hiánya	alacsony	közepes	Az Önkormányzat feladata, hogy megfelelő szakmai hátteret biztosítson
10	Előre nem látható műszaki problémák	magas	jelentős	Részletes tanulmánytervek készítése, alapos helyzetfelmérés
11	Nem megfelelő műszaki tervek vagy kivitelezés	alacsony	közepes	A tervezők és kivitelezők kiválasztása során kiemelt figyelem fordítása a szakmai alkalmasság, megfelelő referenciák meglétére
12	Többletmunka felmerülése	közepes	közepes	Esetleges többletmunkára felkészülés már az előkészítés során
13	A projektek, illetve a Stratégia által kitűzött célok, indikátorok nem, vagy csak részben teljesülnek	magas	jelentős	Folyamatos monitoring tevékenység kialakítása, tartalékprojektek kijelölése
14	A fejlesztési programokhoz szükséges befektetők, partnerek hiánya	közepes	közepes	Megfelelő marketing és promóciós tevékenységek, a befektetési lehetőségek kapcsán
15	Magyarország gazdasága lemarad a környezetétől, mely a városra is általánosan negatívan hat	alacsony	közepes	A város fejlődéséhez nem csupán a külső tényezőkre kell építeni, hanem saját erősségeit, adottságait is igyekszik kihasználni
16	A városok versenyében való lemaradás okozta munkahelyteremtés elmaradása, munkahelyek megszűnése, a munkanélküliség emelkedése	közepes	jelentős	Ahhoz, hogy a település a városok versenyében a legjobbak között kerüljön ki, városmarketing stratégiát alakít ki, valamint a gazdasági szereplőit partnerként kezeli

Sorszám	Kockázat megnevezése	Valószínűség (magas; közepes; alacsony)	Hatás mértéke (jelentős; közepes; alacsony)	Kockázatkezelés módja
17	Társadalmi szempontok kockázatai: lakossági ellenállás, negatív közvélemény	közepes	közepes	Igényfelmérés a lakosság körében Magas szintű partnerség biztosítása Folyamatos kommunikáció a lakossággal, helyi fórumok szervezése
18	A lakosság érdektelenné válik a település közös jövőképének, fejlesztéseinek meghatározását és megvalósítását illetően	közepes	jelentős	A település a helyi identitás kialakítására és fenntartására, valamint a külső imázs meghatározására nagy hangsúlyt fektet, elsősorban soft tevékenységek keretében
19	A fejlesztések során a természeti környezet sérül, melynek mértéke a tolerálható szintnél magasabb és a természet ezt nem képes helyreállítani	közepes	jelentős	A beruházások során az engedélyek kiadása és az ellenőrzések során a környezeti szempontok kiemelt figyelmet kapnak

8. ábra: A kockázatok bekövetkezésének valószínűsége és a hatás valószínű mértéke

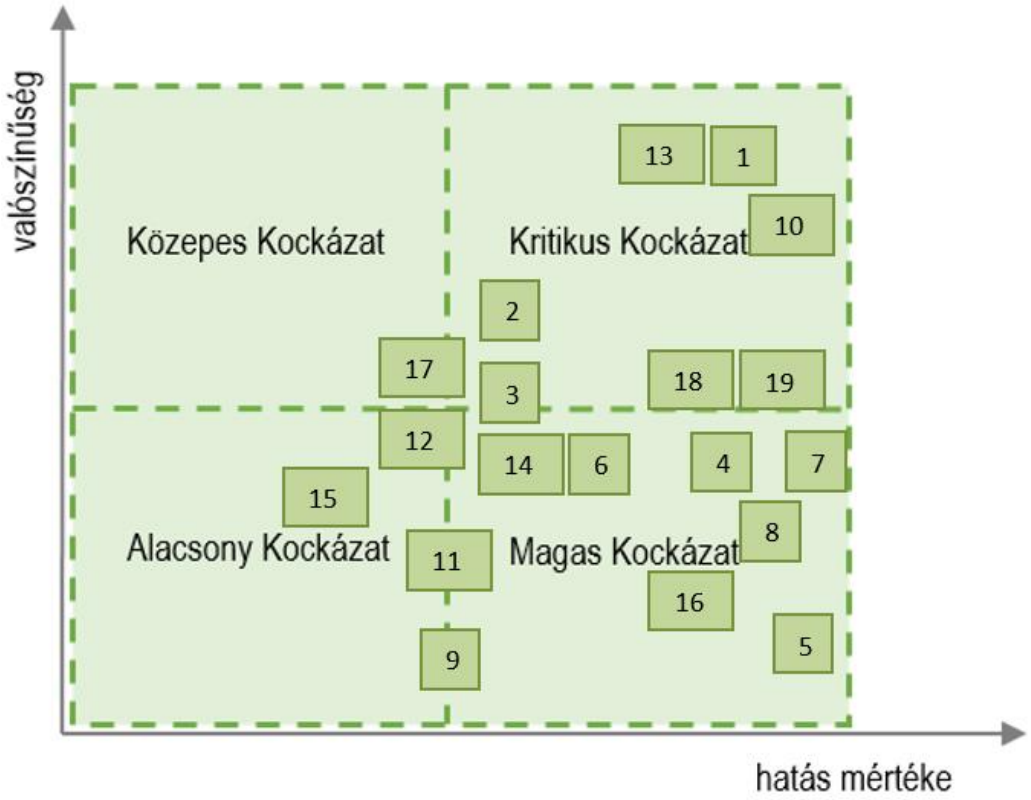

A megvalósítás szakaszában az egyes kockázatok más-más módon hathatnak a kivitelezés folyamatára. Fontos megvizsgálni, hogy az egyes kockázatok esetleges bekövetkezése esetén, milyen valószínűséggel és milyen mértékben hathatnak a megvalósítás folyamatára.

Vannak olyan kockázati tényezők, melyeknek nagy a valószínűsége és vele együtt a hatása is jelentős. Ezek a kockázatok jelentik a legnagyobb kihívást, hiszen ezek általában külső tényezők befolyásolják, és általában nem lehet irányítani, csak felkészülni rá. Ilyen kockázati tényezők Fegyvernek esetén a jogszabályi környezet kedvezőtlen irányba történő változásaiból adódó problémák, illetve az előre nem látható műszaki problémák. Kritikus problémának tekinthető, ha a projektek, illetve a Stratégia által kitűzött célok, indikátorok nem, vagy csak részben teljesülnek.

Az alacsony valószínűségű, de mégis jelentős hatású kockázatok komoly odafigyelést igényelnek. Ezek eshetőségére is szükséges felkészülni annak ellenére, hogy kicsi a valószínűsége, hiszen ezek okozhatják a

legnagyobb meglepetést a megvalósítást során. Ilyen kockázat a város esetében az Uniós fejlesztési források elmaradása vagy a saját forrás előteremtésének akadályai. Jelentős kockázati tényező a lakosság érdektelensége, illetve, ha a fejlesztések során a természeti környezet károsodik. Az egyik legnagyobb hatású kockázat a kulcsprojektek megvalósulásának meghiúsulása, hiszen a kulcsprojektek azok a tervbe vett fejlesztések, melyek alapvető feltételét képezik valamely (akár több) középtávú városi cél elérésének, ennek következtében, ha a projekt nem valósul meg, valamelyik cél nem, vagy nem teljes mértékben érhető el.

A közepes valószínűségű és hatású kockázatok közül kiemelendő a beruházások megvalósulásának időbeli csúszása, melyeket elsősorban a közbeszerzési eljárásból, illetve a hatósági dokumentumok késése okozhat. Ide sorolható még a nem megfelelő műszaki tervekből adódó időveszítés és az ebből adódó többletmunka szükségessége is.

Az azonosított és bemutatott kockázatok nyomon követése javasolt a stratégia monitoringja során, azzal egy időben, évente legalább egyszer. Amennyiben a felsorolt kockázatok valamelyike bekövetkezik, a megadott intézkedések végrehajtása javasolt. A stratégia megvalósítása során, illetve a felülvizsgálat során esetlegesen azonosítható újabb kockázatok kezelése elengedhetetlenül fontos, ezért szükséges ezek beépítése a kockázatkezelési stratégiába.

8 A megvalósítás eszközei és nyomon követése

8.1 A célok elérését szolgáló fejlesztési és nem beruházási jellegű önkormányzati tevékenységek

Az önkormányzat a stratégiában meghatározott céljainak elérésének érdekében több típusú, nem beruházási jellegű tevékenységet végez, illetve tervez megvalósítani a jövőben is:

- **Szabályozási tevékenység**e során meghatározza az egyes városrészek, területek terület felhasználásának módját. A tervezett fejlesztések illeszkednek a a szabályozási tervben rögzítettekhez, de szükség esetén az önkormányzat módosítja, aktualizálja.
- **Településrendezési szerződések**et az önkormányzat alkalmazhat nagyobb beruházások megvalósításakor. Ezek keretében a szabályozási tervben esetlegesen szükséges módosítások költségeit a beruházás végrehajtójának kell viselnie. Az ilyen típusú szerződések alkalmazását az önkormányzat továbbra is fenntartja.
- **Településfejlesztési szerződések**et az önkormányzat az elmúlt időszakban nem alkalmazott, jelentősebb ipari, vagy idegenforgalmi beruházások megvalósítása esetén alkalmazásuk lehetőségét megvizsgálja.
- A nem fejlesztési jellegű tevékenységek közül az egyik legfontosabb a városfejlesztés során gyakran alkalmazott **tervalku** folyamata, amely nem más, mint az önkormányzati partnerségen alapuló, magánkezdeményezésű fejlesztői projektek és az önkormányzat közötti viszonyt meghatározó – önkormányzati rendeletben szabályozandó – településrendezési szerződési eljárása. A fejlesztési projektek volumenének és komplexitásának nagyfokú eltérése miatt az önkormányzat mindig az egyes fejlesztőkkel egyedileg kíván településrendezési szerződésben rögzített tervalkut kötni. Az egyes fejlesztésekkel kapcsolatos elvárások megfogalmazása – a beadandó anyagok, a döntés menete – az illetékes hivatali osztályok bevonásával történik egyedileg, minden esetben az adott fejlesztésre szabva.
- **További eseti kedvezmények, beruházás-ösztönzés:** A város kezdetben **helyi adó kedvezményekkel, építési illetékkedvezmények biztosításával** funkcióbővítés céljából ösztönözheti a város a profitszegény kulturális és művészeti funkciók letelepedését. Az önkormányzat részéről lehetőségként kell számolni a jelenleg rendelkezésre álló önkormányzati területek – megfelelően komoly, jelentős számú munkaerőt foglalkoztató befektetői szándék esetében – kedvezményes, esetleg ingyenes rendelkezésre bocsátásával. Az önkormányzat ezen lehetőségek maximális kihasználásával és a megfelelő szerződéses garanciák alkalmazásával biztosíthatja a legintenzívebben az elsődleges célt a munkahelyteremtést, azaz a betelepülők számának növelését.
- A települési környezet szépítése, élhetőbbé tétele szempontjából hasznos és nem utolsósorban szemléletformáló hatással bír egy-egy **köztisztasági program szervezése, lakossági parlagfű mentesítési, virágosítási kampány szervezése, ösztönzése**, vagy a városszépítő egyesületek támogatása. A helyi nagyberuházókkal és a KKV-kal való partneri viszony kialakítása alapvetően fontos. Ez erősíthető például területhasználati díjkedvezménnyel is, továbbá az egyablakos ügyintézés fejlesztésével, az engedélyezési eljárások gyorsításával és könnyítésével a munkahelyteremtő beruházások esetében különösen. A város közzé kívánja tenni a honlapján és/vagy egyéb szakmai (gazdasági kamarák, ingatlan befektetők) honlapokon a fejlesztési lehetőségeket, az azokon elérhető lehetséges kapacitásokat, a beépítés szabályait/feltételeit, a területtel kapcsolatos környezeti korlátokat/feltételeket, hogy a tőkebefektetők a lehetőségekről információhoz jussanak.
- Tájékoztatásként a beruházásokhoz kapcsolódó egyéb – a térségben rendelkezésre álló munkaerő nagysága/kvalifikáltsága, a rendelkezésre álló/biztosítható közműkapacitások, a helyi adók rendszere, elnyerhető kedvezmények/támogatások, stb. – adatokat is elérhetővé kell tenni részben a városi honlaphoz kapcsolva vagy a befektetési lehetőségeket ismertető honlapról közvetlenül megközelíthető módon. A jövőben is kiemelten kezelik a hivatal kompetens dolgozói a befektetni kívánó vállalkozó érdeklődők megkereséseit, hogy az általuk igényelt paramétereknek (funkció, teleknagyság, beépítési lehetőségek, stb.) megfelelő telkeket leválogassák.

- Az **ipari-gazdasági területet menedzselő Önkormányzaton belüli szervezeti egység felállítása**, amely erőteljes marketingstratégia alkalmazásával és a szükséges partnerszervezetek (külső menedzsment cégek, szomszédos Ipari Parkok) felkutatásával, a velük való aktív kapcsolatépítéssel jelentős mértékben növeli a terület ismertségét, elvégzi a szükséges kiajánlásokat és befektetői érdeklődések közvetítését.
- **Folyamatos kommunikáció a különböző projektek potenciális megvalósítóival** (vállalkozások, térségi fejlesztő szervezetek, civil szervezetek, oktatási és egészségügyi intézmények fenntartói, stb.) az információáramlás biztosítása érdekében. Nyitottság az együttműködésre, aktív kapcsolatépítés, folyamatos párbeszéd a közös fejlesztési lehetőségek felkutatása és megvalósítása, valamint a projektgazdák támogatása érdekében.
- A város és a térség nevezetességeit és turisztikai szolgáltatóit bemutató komplex térségi turisztikai programcsomagok összeállítása, **a programcsomagok összeállítását és népszerűsítését végző szervezeti egység felállítása az illetékes Tourinform Irodával és TDM Irodával együttműködve**.
- A város ösztönözni kívánja a **funkcióvesztett, kiüresedett, használaton kívüli épületek hasznosítás**ának előnyben részesítését, ily módon a már meglevő épületállomány hasznosítása, rehabilitációja is megtörténik.

8.2 Az ITS megvalósításának szervezeti keretei

8.2.1 A városfejlesztés jelenlegi szervezeti rendszere

Az Önkormányzat településfejlesztési tevékenysége a jogszabályokban meghatározott módon történik. A **képviselőtestület** hatáskörébe tartozik a településfejlesztés stratégiai szintű irányítása, annak minden eszközét és elemét, minden elkészülő, fejlesztési elképzeléseket tartalmazó dokumentumot, stratégiát vagy programot a képviselőtestület fogad el határozattal vagy rendelettel.

A képviselőtestület döntései előkészítésére, végrehajtásának szervezésére és ellenőrzésére Pénzügyi Bizottságot, valamint Oktatási, Közművelődési, Ifjúsági és Sport, illetve Szociális és Egészségügyi Bizottságot választ. A bizottságok létszáma 5 fő, melyből 3 fő a képviselő-testület tagjaiból és 2 fő külsős tagként kerül megválasztásra.

A Pénzügyi Bizottság főbb feladatai:

- Szükség esetén véleményezik az önkormányzati hitelfelvétel megalapozottságát és indokait.
- Az éves költségvetési koncepciót véleményezi, véleményét a képviselő-testületi ülésen szóban ismerteti a napirend tárgyalásakor.
- Véleményezi az önkormányzat gazdasági programját.
- Véleményezi az önkormányzat és intézményei költségvetését érintő képviselő-testület elé terjesztett napirendi pontokat, kötelezettségvállalásokat.
- Véleményezi a pénzügyi tárgyú képviselő-testület elé kerülő rendelet-tervezeteket és szerződés-tervezeteket.
- Javaslatot tesz a polgármester, alpolgármester illetményének, tiszteletdíjának, költségtérítésének összegére, valamint a képviselők tiszteletdíjára.
- Ellátja a titkos szavazással kapcsolatos feladatokat.
- Kivizsgálja a képviselőket érintő összeférhetetlenségeket és kezdeményezi az összeférhetetlenség megállapítását.
- Ellátja az önkormányzati képviselők vagyonnyilatkozatával kapcsolatos feladatokat.
- Saját hatáskörben dönt az önkormányzat által a társadalmi szervezetek támogatására kiírt pályázatokról.
- Rangsorolja a piaci elven történő önkormányzati bérlakások pályázati kiírásra beérkezett pályázatokat.

Az Oktatási, Közművelődési, Ifjúsági és Sport Bizottság főbb feladatai:

- Véleményezi a hatáskörébe tartozó képviselő-testületi előterjesztéseket.
- Közreműködik az önkormányzat önként vállalt közfeladat körébe a település kulturális értékeinek védelmében.
- Javaslatot tesz az oktatási, közművelődési, ifjúsági és a települési sport tevékenységet érintő intézmények jövőbeni működésére.
- Véleményezi az oktatással, közművelődéssel, ifjúságpolitikával és a sporttal kapcsolatos rendelet-tervezeteket.
- Véleményezi az önkormányzat gazdasági programját.
- Véleményezi az oktatási, közművelődési, ifjúsági és sporttal kapcsolatos intézmények alapítására, tevékenységének módosítására, megszüntetésére irányuló döntés-tervezeteket.
- Véleményezi az oktatási, közművelődési, ifjúsági és sporttal kapcsolatos intézmény intézményvezetői megbízatásaira tett javaslatokat.
- Véleményezi az oktatási, közművelődési intézmények éves munkatervét.

A Szociális és Egészségügyi Bizottság főbb feladatai:

- Véleményezi a hatáskörébe tartozó képviselő-testületi előterjesztéseket.
- Javaslatot tesz az szociális és egészségügyi tevékenységet érintő intézmények jövőbeni működésére.
- Véleményezi a szociális és egészségügyi témájú rendelet-tervezeteket.
- Véleményezi az önkormányzat gazdasági programját.
- Véleményezi a szociális és egészségügyi intézmények alapítására, tevékenységének módosítására, megszüntetésére irányuló döntés-tervezeteket.
- Véleményezi a szociális és egészségügyi intézmények intézményvezetői megbízatásaira tett javaslatokat.
- Véleményezi a szociális és egészségügyi intézmények éves munkatervét.
- Önálló hatáskörben dönt a benyújtott települési támogatások odaítéléséről.

Az Önkormányzat Bizottságai mellett a **Polgármesteri Hivatal** egyes csoportjai is aktívan részt vesznek.

Az Igazgatási csoport feladatai közzé tartozik többek között:

- a környezetvédelmi és területfejlesztési feladatok ellátása
- telepengedélyezéssel kapcsolatos feladatok ellátása
- közterület használattal kapcsolatos feladatok ellátása

A Pénzügyi csoport közreműködik a pályázatok pénzügyi elszámolásában.

A Vagyongazdálkodási csoport nyilvántartja az önkormányzat vagyonát, gondoskodik az éves leltár elkészítéséről, a hatályos jogszabályok alapján vezeti az ingatlan vagyonkataszterét és a vagyonkataszteri nyilvántartásokból adatokat szolgáltat a kérelmezők részére. Ellátja a beruházások üzembe helyezését, aktiválását.

A Hivatal csoport rendszerén kívül található a települési menedzser, akinek feladata

- az önkormányzati, térségfejlesztési, hazai vállalkozói s egyéb pályázati felhívások, lehetőségek figyelemmel kísérése. A pályázati lehetőségekről tájékoztatja a Hivatal belső szervezeti egységeit és az intézményeket.
- Figyelemmel kíséri az éves költségvetésben jóváhagyott feladatokkal összefüggő fejlesztéseket, s azok végrehajtásáról tájékoztatja a Képviselő-testületet.

- Előkészíti a fejlesztésekkel/beszerzésekkel/beruházásokkal kapcsolatos döntéseket, szervezi és biztosítja a döntések végrehajtását.
- Elkészíti a fejlesztési és felújítási feladatokkal összefüggő előterjesztéseket.
- Közreműködik az önkormányzati fejlesztések előkészítésében, részt vesz az általános adatszolgáltatásokban, ide nem értve a pályázatok szakmai tartalmának meghatározását, amely a pályázat tárgya szerinti iroda feladata.
- Szükség esetén közreműködik az önkormányzat intézményei által benyújtásra kerülő pályázatok elkészítésében.
- A Beszerzési- és Közbeszerzési Szabályzat előírásai szerint részt vesz a beszerzési eljárásokban (előkészítés, koordinálás, lebonyolítás).
- Eleget tesz a pályázati, illetve közbeszerzési eljáráshoz szükséges dokumentálási kötelezettségének.
- Kapcsolatot tart a pályázatírókkal és a projektmenedzsment szervezetekkel a projekt tervezése során.
- Nyilvántartja az önkormányzat és intézményei által benyújtott pályázatokat, erről rendszeres időközönként tájékoztatja a Képviselő-testületet.
- Feladatkörében gondoskodik a közérdekű adatok nyilvánosságra hozataláról.
- Közreműködik a beruházási feladatok koordinációjában, műszaki átadás-átvételi eljárásokban, az önkormányzat beruházásaival kapcsolatos tervek elkészíttetésében.
- Gondoskodik a pályázatok utógondozásáról.
- Tájékoztatást nyújt, szükség esetén adatot szolgáltat a társadalmi és civil szervezeteknek, a nemzetiségi önkormányzatnak pályázataik előkészítése során

Az önkormányzatnak kifejezetten városfejlesztésre szakosodott cége nincs, azonban a városüzemeltetési és közüzemi, szolgáltatási feladatokat is ellátó **Fegyverneki Mezőgazdasági, Városüzemeltetési és Fejlesztési Intézmény** ilyen feladatok ellátásában is részt vesz (pl. beruházások, fejlesztések bonyolítása, irányítása, ellenőrzése).

8.2.2 Az ITS megvalósításának intézményi háttere

Az Önkormányzat a 2014-2020-as időszakban sikeresen valósított meg projekteket, melyeknek keretében számos közintézmény megújult és a lakosság közérzetének javítását eredményező fejlesztés valósult meg Fegyverneken. Az Önkormányzat munkáját a fejlesztésekben a Polgármesteri Hivatal szervezeti egységei hatékonyan és sikeresen támogatták.

Az ITS megvalósítására kialakítandó szervezeti háttérnek illeszkednie kell a 2021-2027-es időszakra kiépítendő országos és vármegyei szervezetrendszerhez, úgy, hogy a források lehívhatósága és elszámolhatósága biztosítható legyen.

Az önkormányzat jelenlegi településfejlesztési intézményrendszere, stratégiai és operatív menedzsmentje alkalmas az integrált településfejlesztési stratégia megvalósítására, a 2021-2027 közötti fejlesztések szervezeti rendszerének biztosítására, ezért az ITS megvalósítása során az intézményi struktúra megváltoztatása nem tervezett.

Az ITS megvalósítás és a városfejlesztés intézményrendszerén belül a **döntéshozói, stratégiai irányítói** szintet Fegyvernek Képviselő-testülete, a jegyző vagy a Polgármester jelenti, a feladattól, a Testület által delegált jogkörtől függően. A **döntés-előkészítési** feladatokat Fegyvernek Város Polgármesteri Hivatala, annak adott szervezeti egységei végzik.

A városban az elmúlt időszakban számos EU-s forrásból finanszírozott fejlesztés tudott megvalósulni, az önkormányzat városfejlesztési szervezetének munkájával hatékony pályázati tevékenység valósult meg. Mivel a pályázatok elnyerésének hatékonysága már a korábbi támogatási időszakban is megfelelő volt (több, támogatási szerződéssel rendelkező pályázat megvalósítása folyamatban van, illetve előkészítése történt meg az új időszakban történő benyújtásra).

Az önkormányzat tehát jelenlegi intézményi rendszerén nem kíván változtatni, a döntési jogkörben, illetve a döntés-előkészítés menetében változás nem várható.

8.3 A településközi koordináció mechanizmusai, együttműködési javaslatok

Fegyvernek városa több területen is folytat együttműködést a környező településekkel, illetve van lehetősége ezen kapcsolatok elmélyítésére.

A város a Törökszentmiklósi járás közigazgatási egységéhez tartozik, amely járásnak két város (Törökszentmiklós és Fegyvernek), valamint 5 község (Kengyel, Kuncsorba, Örményes, Tiszapüspöki, Tiszatenyő) a tagja.

A településközi koordinációban aktív szereplőként részt vesz a Magyar Államkincstár Jász-Nagykun-Szolnok Vármegyei Igazgatósága, mely a vonatkozó a pályázati kiírások elbírálásával, a tevékenységek befolyásolásával biztosítja a fejlesztések vármegyei összhangját, segédkezik az egymást gyengítő hatások kiküszöbölésében. A potenciális versenytársak és együttműködők (azonos méretű és adottságú települések) közötti párbeszéd a régión belül – hasonlóan a többi régióhoz – kevéssé jellemző.

Egyértelműen leszögezhető, hogy a városnak nem érdeke a pontszerű, elszigetelt fejlődés, hiszen, ha nagy a fejlettségbeli kontraszt a város és környéke között, akkor az negatívan befolyásolhatja a város egészének gazdasági-társadalmi fejlődését. A város és a környező települések közötti szoros egymásrautaltság alapja az erősségeket építeni és a gyengeségeket megszűntetni kívánó gondolkodásmód és a funkciók ésszerű megosztása.

A járás egységes fejlődéséhez elengedhetetlen, hogy a térség képessé váljon arra, hogy problémáit és szükségleteit közösen megfogalmazza, majd ezeket integrált programokká, komplex projektekké alakítsa. A párhuzamos kapacitások elkerüléséhez, valamint a város és környéke közötti esetleges konfliktusok (pl. szelektív migráció, párhuzamos kapacitások) megelőzéséhez tehát nemcsak Fegyvernek, hanem a környező települések fejlesztési igényeit is pontosan ismerni kell.

Kiemelt jelentőséggel bírnak a közlekedési feltételek javítására irányuló fejlesztések is. A felmerülő igények között a közúti fejlesztések mellett megjelennek a közösségi közlekedést érintő, valamint a kerékpárút-hálózatot érintő fejlesztések is.

Összességében megállapítható tehát, hogy Fegyvernek Integrált Településfejlesztési Stratégiájával a környező térség fejlesztési elképzeléseinek területi szintű kölcsönhatása pozitív mérleget mutat, a hatások szinergikusan kiegészítik, felerősítik egymást. Felesleges, párhuzamos kapacitásokat létrehozó, egymást kioltó fejlesztések nem valósulnak meg. A fejlesztések eredményeként az ellátott funkciók optimalizálására kerül sor az Európai Unió egyik legfontosabb alapelvének, a szubszidiaritás elvének figyelembevételével.

8.4 A partnerség biztosítása az ITS készítése és megvalósítása során

Fegyvernek Város Önkormányzata 2017-ben elkészítette a város fenntartható városfejlesztési programjának – integrált településfejlesztési stratégiájának (ITS) – társadalmasításához kapcsolódó Partnerségi egyeztetési tervét, összhangban a képviselőtestület által elfogadott partnerségi egyeztetési szabályzattal.

A partnerségi egyeztetési terv az alábbi jogszabály és útmutatók figyelembe vételével került kidolgozásra:

- **314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet** a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről
- **Útmutató** a kis- és középvárosok számára az Integrált Településfejlesztési Stratégia 2014 – 2020 elkészítéséhez (Munkaanyag) (Belügyminisztérium, 2014. december 11.)

- **Városfejlesztési Kézikönyv** (Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium, Területfejlesztésért és Építésügyért Felelős Szakállamtitkárság, második, javított kiadás, 2009. január 28.)

A partnerség megvalósításának a jogszabályi kötelezettségen túl is **fontos szerepe van** a tervezési folyamatban: egyrészt lehetőséget ad a partnerek fejlesztési elképzeléseinek megismerésérére, másrészt lényeges szerepe van az elkészülő (településfejlesztési koncepció és) integrált településfejlesztési stratégia társadalmi elfogadtatásában annak, hogy a partnerek már a tervezés során széles körben bevonásra kerülnek, véleményt nyilváníthatnak.

A partnerségi együttműködés folyamata a fenntartható településfejlesztés tervezési, megvalósítási és fenntartási szakaszaira is kiterjed.

A településfejlesztési dokumentumok egyeztetésének folyamatába az alábbi **partneri csoportok** kerülnek bevonásra:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör
    - államigazgatási szervek
    - önkormányzatok
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek
- Lakossági szint

Megvalósult egyeztetések:

- A 314./2012. Korm. rendelet alapján meghatározott kötelező véleményezői kör: A jogszabály által előírt államigazgatási egyeztetések megindítását Fegyvernek Város Polgármestere kezdeményezte 2023. február 13-án.
- Szakmai egyeztetésbe, véleményezésbe bevont partnerek: Az önkormányzati szakértők, illetve a helyi szakmai és civil szervezetek, valamint vállalkozók, intézményvezetők szakmai egyeztetésekbe való bevonására került sor. Az egyeztetések 2022. november, illetve 2023. február folyamán zajlottak.
- Lakossági szint: A lakosság tájékoztatása a stratégia készítéséről az egyeztetési anyag a város honlapján történő megjelentetésével, illetve Lakossági Fórumon történő ismertetéssel valósult meg.

A megvalósult egyeztetések dokumentációja (jelenéti ívek, emlékeztetők, prezentációk), valamint a kötelező államigazgatási egyeztetés keretében beérkezett észrevételek kezelésének dokumentációja elérhető az önkormányzatnál.

A partnerségi egyeztetési folyamat során beérkező vélemények kezelése egységes, előre rögzített módon történt, megtörtént a javaslatok, vélemények dokumentálása, nyilvántartása, majd szakmai feldolgozása. Az elfogadott vélemények beépítésre kerültek a megfelelő dokumentumokba, míg az el nem fogadott vélemények esetében megtörtént azok elutasításnak indoklása.

Megvalósultak az elfogadott koncepció és stratégia nyilvánosságát biztosító intézkedések, a dokumentumok a város honlapján – www.fegyvernek.hu – elérhetőek.

8.5 Monitoring rendszer kialakítása

A stratégia tervezése számos olyan feltevésen alapszik, amelyek a jelenlegi információk birtokában helyesnek és megalapozottnak tűnnek, s így okkal alapozhatjuk rájuk a stratégiai célokat és az azok elérése érdekében hozott intézkedéseket. Ugyanakkor részint az információk hiányos jellege miatt, részint a külső és a belső környezet (pl. gazdasági, szabályozási környezet) folyamatos változásai miatt a célok teljesülése, az elvárt eredmények és hatások létrejötte nem tekinthető automatikusnak. A hatásmechanizmusokat számos olyan tényező befolyásolja, amit jelenleg nem, vagy csak hiányosan ismerünk, illetve amelyek befolyásolhatósága a stratégia megvalósítását menedzselő szervezet számára erősen korlátozott.

Mindezekből adódóan a stratégia sikeres megvalósítása, a stratégia végrehajtása elképzelhetetlen egy olyan **visszacsatolási mechanizmus** nélkül, amely alapján a stratégia-alkotási folyamat minden pontján újból és újból

beavatkozhatunk, elvégezve a szükséges korrekciókat. E visszacsatolást a **monitoring rendszer** biztosítja. Alapja a megvalósításra vonatkozó folyamatos adatgyűjtés, információgyűjtés, ami alapján ellenőrizni tudjuk, hogy a kitűzött célok irányába haladnak-e a folyamatok, várható-e a tervezett hatások elérése. Ha ennek során kiderül, hogy a szándékolttól eltérően haladnak a folyamatok, s a célok várhatóan nem, vagy csak részben teljesülnek, akkor a monitoring rendszer feltárja az eltérés okait is, s ezzel lehetőséget teremt a döntéshozók számára, hogy beavatkozzanak a folyamatokba. Az eltérés jellegétől és mértékétől függ a szükséges korrekciós intézkedés, pl. módosítani szükséges a tevékenységek menetét, a stratégia végrehajtásának mikéntjét, a szervezeti kereteket, a feladatokhoz rendelt erőforrásokat. Ha a korrekció a meglévő tervek keretein belül nem végezhető el, akkor a tervek, de végső soron a stratégiai célok korrekciójára is sor kerülhet.

E logikából következik, hogy a monitoring rendszer elsődlegesen a stratégiáért felelős menedzsment, azaz a polgármester és a képviselő testület eszköze a megvalósítás kontrolljában, ami csak akkor tölti be funkcióját, ha azt folyamatosan működtetik. A működéshez szükséges információkkal való ellátás az operatív megvalósításban résztvevő szereplők bevonásával a Polgármesteri Hivatal releváns Csoportjának feladata.

8.5.1 Az ITS intézkedéseihez kapcsolódó output és eredményindikátorok meghatározása

A stratégia megvalósulásának nyomon követése, ezen belül a célok elérésének megbízható ellenőrzése csak akkor lehetséges, ha biztosított a célok mérhetősége. Ennek érdekében a stratégiában megfogalmazott valamennyi célhoz **objektíven ellenőrizhető mutatókat, indikátorokat** rendelünk. Az indikátorok meghatározása az alábbi alapelvek mentén történt:

- legyen specifikus, azaz konkrétan az adott célhoz kapcsolódjon
- legyen objektíven mérhető, egyértelmű
- legyen hozzáférhető (beszerzése / előállítása reális költségigényű)
- adjon releváns információt az előrehaladásról a stratégiai menedzsment számára
- egy célhoz több indikátor is kapcsolódhat, de a különböző célok indikátorai különbözőek

A stratégiában meghatározott általános célok eléréséhez település specifikus (a külső hatásokat lehetőség szerint kiszűrő) hatásindikátorok megnevezése történt meg az alábbiak szerint:

- **Fegyvernek „Egészséges város" mind természeti- és épített környezetében, mind lakosai, mind közösségei tekintetében**

- **Fegyvernek vonzó város, mely kellemes lakóhelyet, ösztönző gazdasági környezetet teremt polgárainak, utat nyitva az új kezdeményezéseknek**

Javasolt hatás indikátorok

- Munkanélküliek aránya, % (adatforrás: NFSZ adatközlés)
  - Cél: Csökkenés
- Vándorlási különbözet értéke Fegyverneken, fő (adatforrás: KSH adatközlés)
  - Cél: Pozitív egyenleg
- Vendégéjszakák száma Fegyverneken, db (adatforrás: KSH adatközlés)
  - Cél: Növekedés

A hatásindikátorok mérésének gyakorisága: 5 év.

A monitoring és értékelési rendszer, így a bázis- és célértékek végleges meghatározása akkor lehetséges, ha a stratégiában megfogalmazott projektek műszaki és tartalmi előkészítettsége eljut abba a fázisban, hogy a hozzájuk kapcsolódó eredmények, hatások és outputok azonosíthatóak és számszerűsíthetőek legyenek. A bázis- és célértékek meghatározására az ITS monitorozása (első éves felülvizsgálata) során kell majd pótolni.

Az eredmény- és output indikátorok definícióját az alábbi táblázatok összegzik, egyben azok forrása (mérési módja és gyakorisága) is meghatározásra kerül.

22. táblázat Tematikus célok eredményindikátorai

Tematikus cél	Eredmény indikátor	Definíciója	Mértékegység	Tervezett változás	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
T1: Versenyképes, a digitális újításokat szem előtt, a lakosságot pedig helyben tartani képes gazdaságfejlesztés	A város gazdasági teljesítőképessége	A városban működő vállalkozások által fizetett éves iparűzési adó	eFt	Növekedés	KSH	évente
T2. Élhető, vonzó, minőségi életkörülményeket biztosító kisváros kialakítása	Elégedettség a települési környezet minőségével	A lakosság elégedettsége a település épített és természeti környezetével	%	Növekedés	Önkormányzati beszámoló	5 évente
T3: A természeti értékek megőrzését szem előtt tartó turisztikai vonzerő növelése	Vendégéjszakák száma	A településen eltöltött vendégéjszakák száma	db	Növekedés	Önkormányzati felmérés	5 évente
T4: Fenntartható, „okos” városfejlesztés	A fosszilis energiahordozóktól való külső függőség csökkentése	Primer energia felhasználás	PJ	Csökkenés	Önkormányzati beszámoló	évente

23. táblázat: Területi (városrészi célok) eredményindikátorai

Területi (városrészi) cél	Eredmény indikátor	Definíciója	Mértékegység	Tervezett változás	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
V1: A Városmag térségi alközponti jellegű funkcióinak megerősítése, vonzó és élhető települési környezet kialakítása, a társadalmi különbségek csökkentése	Funkciók száma	Közösségi, közigazgatási vagy közszolgáltatási funkciót ellátó intézmények száma	db	Növekedés	Önkormányzati beszámoló	5 évente
V2: Szapárfalu városrészben a települési környezet javítása a jobb életminőség biztosítása érdekében, valamint a társadalmi különbségek csökkentése	Lakónépesség száma	A városrész lakónépességének száma	fő	Növekedés	KSH népszámlálás	10 évente
V3: A turisztikai, rekreációs zónában a turizmus szerepének erősítése, a zöldfelületek rekreációs célú fejlesztése, megújítása, gazdasági funkciók erősítése	Szolgáltatások kihasználtsága	A szálláshelyek, valamint az egyéb idegenforgalmi szolgáltatások kihasználtsága	db	Növekedés	Szolgáltatások kihasználtsága	5 évente
V4: A gazdasági ipari zónában komplex szolgáltatások nyújtására képes vállalkozási környezet kialakítása a vállalkozások foglalkoztatási kapacitásának, illetve a város tőkevonzó képességének növelése érdekében	A város gazdasági teljesítőképessége	A városrészben működő vállalkozások által fizetett éves iparűzési adó	eFt	Növekedés	Önkormányzat	évente

24. táblázat: Az ITS keretében tervezett fejlesztések output indikátorai

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Tervezett változás	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
Akcióterületi projektek					
1. A gazdasági fejlesztési terület infrastruktúrájának fejlesztése, különös tekintettel új ipari övezet kijelölésére, kialakítására a 4–es út melletti terület bevonásával	Fejlesztésben, bővítésben érintett terület mérete	m2	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Tervezett változás	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
2. Élhető város kialakítása	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	m2	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
3. Malom – Felhagyott ipari létesítmény és közvetlen környezetének rehabilitációja sport, rekreációs, szabadidős és rendezvény központ kialakításával	Felújításban érintett épületek száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
	Létrehozott vagy megújított funkciók száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
4. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 1. sz. leromlott városi területén	Társadalmi együttműködést erősítő programmal elért lakosság száma	fő	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
5. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 2. sz. leromlott városi területén	Társadalmi együttműködést erősítő programmal elért lakosság száma	fő	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
6. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 3. sz. leromlott városi területén	Társadalmi együttműködést erősítő programmal elért lakosság száma	fő	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
7. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 4. sz. leromlott városi területén	Társadalmi együttműködést erősítő programmal elért lakosság száma	fő	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
8. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 5. sz. leromlott városi területén	Társadalmi együttműködést erősítő programmal elért lakosság száma	fő	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
9. Társadalmi együttműködés erősítése Fegyvernek 6. sz. leromlott városi területén	Társadalmi együttműködést erősítő programmal elért lakosság száma	fő	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
10. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 1. sz. leromlott városi területén	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	fő	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
11. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 2. sz. leromlott városi területén	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	fő	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
12. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 3. sz. leromlott városi területén	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	fő	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
13. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 4. sz. leromlott városi területén	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	fő	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Tervezett változás	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
14. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 5. sz. leromlott városi területén	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	fő	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
15. Szociális városrehabilitáció Fegyvernek 6. sz. leromlott városi területén	Szociális városrehabilitációs programmal elért hátrányos helyzetű lakosság száma	fő	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
16. Kálváriadomb környezetrendezése, park építése	Megújult vagy újonnan kialakított zöldfelület nagysága	m2	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
17. 3.-4.-5. holtág: - Holt Tisza turisztikai célú rehabilitációja, fejlesztése	Fejlesztésben, bővítésben érintett terület mérete	m2	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
Kulcsprojektek					
18. Magas hozzáadott értékű mezőgazdasági termékek előállítása, ültetvénytelepítés, feldolgozó üzemek létesítése	Kialakított létesítmény mérete	m2	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
19. Megfelelő szakemberek képzése, a vállalkozások igényeinek megfelelően	Képzésben résztvevők száma	fő	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
20. Helyi és termelői piac fejlesztése a Dózsa György út 6. szám alatt	Kialakított létesítmények száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
21. Önkormányzat ingatlanállomány teljes komplex felújítása (lakás és nem lakás célú is)	Felújításban érintett épületek száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
22. Napelem park létrehozása	Kialakított létesítmény mérete	m2	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
23. Közintézmények energetikai fejlesztése	Felújított közintézmények száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
Hálózatos projektek					
24. 3.-4.-5. holtág: - Holt Tisza rehabilitáció – belvíz befogadási célú rekonstrukciója és gazdasági célú hasznosítása	Fejlesztésben, bővítésben érintett terület mérete	m2	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
25. Fegyvernek Város csapadékvíz csatornázása III. ütem – Szapárfalu	Felújított csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
26. Fegyvernek Város csapadékvíz csatornázása IV. ütem - Kisebb utcák bekötése, Téglagyári gödör hasznosítása	Felújított csapadék-vízvédelmi létesítmények hossza	m	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
27. Ivóvízhálózat felújítása, azbeszt vezeték cseréje	Felújított ivóvízhálózat hossza	m	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
28. Közösségi közlekedés fenntartható fejlesztése	A felújított vagy korszerűsített buszmegállók, buszöblök száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
29. Kerékpárosbarát közlekedésfejlesztés (kerékpárutak, -sávok kialakítása, kerékpártámaszok, B+R kerékpártárolók kihelyezése	Újonnan létrehozott kerékpárutak-, sávok hossza	km	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Tervezett változás	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
stb.)	Újonnan létrehozott kerékpárolók, kerékpártámaszok száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
30. Meglevő úthálózat felújítása, megerősítése, új kopóréteg építése	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
31. Belterületi utak fejlesztése	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
32. Járdahálózat felújítása	A felújított vagy korszerűsített utak teljes hossza	km	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
33. Kamerarendszer fejlesztése, bővítése	Fejlesztésben, bővítésben érintett eszközök száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
Egyéb projektek					
34. Osztatlan közös tulajdonok tulajdonviszonyi rendezése	Rendezett tulajdonviszonyú ingatlanok száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
35. Major fejlesztések (magán beruházások: Kasztel major, Bálint major, volt 4-es baromfitelep, Szapárfalui major) szárítók, hűtőházak	Fejlesztésben, bővítésben érintett épületek száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
36. Volt konzervgyár (KÜLTERÜLET) hasznosítása (magánberuházás)	Fejlesztésben, bővítésben érintett terület mérete	m2	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
37. Meglévő parkolók felújítása, bővítése	Felújított, újonnan létrejött parkolók száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
38. Gyalogosbarát közlekedésfejlesztések (pl. új gyalogátkelőhelyek létesítése, meglévők felújítása, közvilágítás fejlesztése, akadálymentesítés)	Újonnan kialakított vagy felújított gyalogátkelőhelyek száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
39. Fenntartható, környezettudatos hulladékgyűjtés – kommunális és szelektív hulladékgyűjtő edények-kukák kihelyezése, cseréje	Kihelyezett hulladékgyűjtő edények száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
40. Orvosi rendelő – Szapárfaluban	Felújításban érintett épületek száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
41. Rendőrség épületének felújítása	Felújításban érintett épületek száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
42. Művelődési és Közösségi Ház épületeinek teljes körű felújítása	Felújított közintézmények száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
43. Tanuszoda kialakítása	Kialakított létesítmény mérete	m2	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
44. Konyha fejlesztése	Fejlesztésben érintett épületek száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
45. Szapárfalui idősek klubja (3. sz. idősek klubja) felújítás	Felújításban érintett épületek száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente

Fejlesztések (beavatkozások) megnevezése	Output indikátor	Mértékegység	Tervezett változás	Indikátor forrása (mérés módja)	Mérés gyakorisága
46. Templomok felújítása (egyházi beruházás)	Felújításban érintett épületek száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
47. Nepomuki szobor (önkormányzati beruházás)	Felújításban érintett műemlékek száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
48. Ravatalozó fejlesztése	Fejlesztésben, bővítésben érintett épületek száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
49. Játszóterek, kondiparkok kialakítása, fejlesztése (gyermek és felnőtt)	Fejlesztésben, bővítésben érintett terület mérete	m2	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
50. Minőségi utcabútorok, eszközök telepítése, cseréje	Telepített eszközök, bútorok száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
51. Zöldfelületi fejlesztések, növények telepítése, cseréje	Zöldfelületi fejlesztésben érintett területek nagysága	m2	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
52. Korlátozott sebességű övezetek kijelölése	Kialakított területek nagysága	m2	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
53. Lakcímnyilvántartás rendezése	Üzembeállított lakcímnyilvántartó rendszer	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
54. Lakó-pihenő övezet kijelölése	Megújult vagy újonnan kialakított terület nagysága	m2	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
55. Fásítás, erdőtelepítés	Megújult vagy újonnan kialakított terület nagysága	m2	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
56. Bíró kastély fejlesztése	Fejlesztésben, bővítésben érintett épületek száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente
57. „Okos” fejlesztések köztéren (pl. napelem telepítése, okospad telepítése, wifi hálózat kiépítése)	Okos fejlesztések száma	db	Növekedés	projekt adatlap, időszakos beszámoló	évente

8.5.2 A monitoring rendszer működtetési mechanizmusának meghatározása

A monitoring az a programalkotást követő nyomon követési folyamat, amely a program végrehajtásának eredményességét kíséri figyelemmel, és visszacsatol a végrehajtás folyamatába, illetve indokolt esetben a program felülvizsgálatát eredményezheti. A monitoring célja, hogy elősegítse a stratégia hatékony megvalósítását, és biztosítsa, hogy változó külső és belső körülmények mellett is megfelelő erőforrások álljanak rendelkezésre a megvalósításhoz. A monitoring elválaszthatatlan a kontrolling fogalmától, amely a monitoring eredményeit felhasználva, szükség szerint és tervezett módon a stratégia megvalósítási folyamataiba vagy magába a stratégiába avatkozik be.

A jól működő monitoring rendszer alapja a világos beavatkozási logika összeállítása, a célrendszer megvalósítását szolgáló beavatkozások és projektek azonosítása, valamint a specifikus, mérhető, elérhető, reális és aktuális indikátorok pontos és egyértelmű meghatározása. A működtetési mechanizmus hatékonyságának biztosításához ki kell jelölni a monitoring

- felelősét,
- kivitelezőjét,
- gyakoriságát,
- formai elvárásait,
- a visszacsatolás módját.

A monitoring jelentések rendkívül fontos adalékok a program ütemezett (7 éves) felülvizsgálatának megalapozásához, illetve indokolt esetben rendkívüli módosításokat is eredményezhet egy-egy éves jelentés tartalma a programban. A monitoring jelentések az évente készülő akciótervek fontos háttérdokumentuma is, az ott megfogalmazott javaslatokat az akciótervekben is figyelembe kell venni A monitoring folyamatát az alábbi ábra összegzi.

9. ábra: A monitoring folyamatának összefoglalása

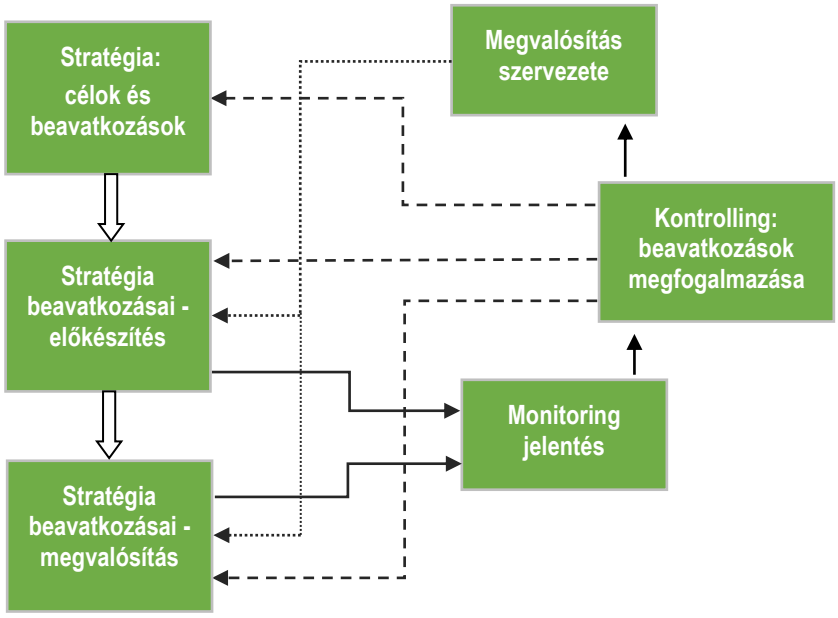

A monitoring folyamat szervezete:

- Képviselőtestület: a képviselőtestület javaslatokat fogalmaz meg és meghozza a folyamatokkal, illetve a konkrét beavatkozásokkal kapcsolatos döntéseket.

- Szakmai Bizottságok: javaslatot tesznek a képviselőtestület felé a stratégia megvalósítását érintő folyamatokra és konkrét beavatkozásokra.
- Monitoring Bizottság: éves rendszerességgel felülvizsgálja a stratégia megvalósításának folyamatát és javaslatokkal él az érintett bizottságok, illetve képviselőtestület felé; megtárgyalja és elfogadja az éves rendszerességgel készülő monitoring jelentést, valamint javaslatokat fogalmaz meg annak kapcsán; a Monitoring Bizottság tagjai:
  - polgármester,
  - a testületi bizottsági elnökök,
  - stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet képviselője,
  - civil szervezetek képviselője.
- Stratégia megvalósításáért felelős operatív szervezet – monitoring felelős: a végrehajtó szervezeten belül a monitoringért felelős munkatársat kell kijelölni. A munkatárs feladata, hogy – az egyes beavatkozások megvalósítóival történő rendszeres kapcsolattartás alapján – éves rendszerességgel elkészítse a megvalósítás folyamatáról szóló jelentést, azt az operatív szervezet vezetőjével egyeztesse, aki a jelentést a Monitoring Bizottság vezetője felé továbbítja.
- Stratégiai partnerek bevonása: a stratégia kialakításában résztvevő – a Partnerségi Tervben azonosított – szervezetek számára biztosított az éves monitoring jelentéshez való hozzáférés és előzetes véleményezési lehetőség.

A monitoring folyamatával kapcsolatos dokumentumok:

- Éves monitoring jelentés: a jelentést az operatív végrehajtó szervezet monitoringért felelős munkatársa készíti és egyezteti a szervezet vezetőjével. Az éves jelentést a Monitoring Bizottság javaslatai alapján az érintett testületi bizottságok, valamint a képviselőtestület minden évben megtárgyalja, elfogadja, illetve meghozza a szükséges intézkedésekkel kapcsolatos döntéseket. Az értékelési jellegű tevékenységekbe a város legfontosabb stratégiai partnerei is bevonásra kerülnek. Az éves jelentés tartalma:
  - a megvalósítással kapcsolatos tevékenységek előrehaladása,
  - a megvalósítással kapcsolatos problémák azonosítása,
  - a megvalósítás folyamatainak javítása érdekében végrehajtott intézkedések leírása,
  - a stratégiában azonosított számszerűsített indikátorok,
  - a megvalósításra fordított pénzügyi források,
  - a szervezettel, célokkal és beavatkozásokkal kapcsolatos javaslatok, amelyek tartalmazzák a felelősök és határidők meghatározását is,
  - a következő periódusra tervezett tevékenységek és a szükséges szervezeti erőforrások és pénzügyi források meghatározása.
- Adatbázis: az előre elkészített és folyamatosan frissítendő adatbázis biztosítja az ITS keretében tervezett beavatkozások előrehaladásának, valamint a stratégiai és projektszintű indikátorok teljesítésének objektív és naprakész nyomonkövethetőségét, valamint az esetlegesen felmerülő problémákat megfelelő kezelését. Az adatbázis az éves jelentések mellékletét képezi.

Rövidítésjegyzék

Rövidítés	Rövidítés jelentése
AT	akcióterület
CLLD	közösség által irányított helyi fejlesztések
DINOP Plusz	Digitális Megújulás Operatív Program Plusz
EFOP	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program
EFOP PLUSZ	Emberi Erőforrás Fejlesztési Operatív Program Plusz
EKR	Elektronikus Közbeszerzési Rendszer
ERFA	Európai Regionális Fejlesztési Alap
ESZA	Európai Szociális Alap
ETHAA	Európai Tengerügyi, Halászati és Akvakultúra-alap
EU	Európai Unió
GINOP	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program
GINOP Plusz	Gazdaságfejlesztési és Innovációs Operatív Program Plusz
GJ	gigajoule
HET	Helyreállítási és Ellenállóképességi Terv
HÉSZ	Helyi Építési Szabályzat
HR	humánerőforrás
hrsz.	helyrajzi szám
IKOP	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
IKOP Plusz	Integrált Közlekedésfejlesztési Operatív Program
ITP	Integrált Területi Program
ITS	integrált településfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
IVS	integrált városfejlesztési stratégia (2014-2020 közötti EU-s időszakhoz kapcsolódva)
KEHOP	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program
KEHOP Plusz	Környezeti és Energiahatékonysági Operatív Program Plusz
kkv	kis- és középvállalkozás
KÖFOP	Közigazgatás- és Közszolgáltatás Fejlesztési Operatív Program
KSH	Központi Statisztikai Hivatal
MAHOP	Magyar Halászati Operatív Program
MW	megawatt
NFGM	Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium
OFTK	Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció
OLAF	Európai Csalás Elleni Hivatal
OTrT	Országos Területrendezési Terv
PO	szakpolitikai célkitűzés
RRF	Helyreállítási és Ellenállóképességi Eszköz
S3	Nemzeti Intelligens Szakosodási Stratégia
SWOT	erősségek, gyengeségek, lehetőségek, veszélyek (strengths, weaknesses, opportunities, threats)
SZJA	személyi jövedelemadó
TÁMOP	Társadalmi Megújulás Operatív Program
TEIR	Országos Területfejlesztési és Területrendezési Információs Rendszer
TOP	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program
TOP PLUSZ	Terület és Településfejlesztési Operatív Program Plusz
VP	Vidékfejlesztési Program

Mellékletek

- Partnerségi lépések dokumentálása (Partnerségi Tervben vállalt lépések teljesülésének igazolása) – Jelenléti ívek, fotók (ha vannak), ppt-k, emlékezetők, államigazgatási egyeztetetés felkérő levél, beérkező vélemények és azokra adott tervezői válaszok

Jász-Nagykun-Szolnok Vármegye által választott Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer

Sorszám	Kritérium megnevezése	*Tartalmi magyarázat*	*Alkalmazás*
1.	**Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz**	*A kiválasztás kritériuma, a megye területfejlesztési programjához és az adott témában megjelenített indikátorokhoz való hozzájárulás.*	***IGEN** / NEM*
2.	**Klíma semleges megoldásokat alkalmazó fejlesztések előnyben részesítése**	*A kiválasztási kritérium értelmében az értékelésben előnyt élveznek azok a támogatási kérelmek, amelyek olyan megoldásokkal próbálják a települési/térségi szükségleteket kielégíteni, amelyeknek a környezeti hatása elhanyagolható.*	***IGEN** / NEM*
3.	**A digitális átállást elősegítő projektek előnyben részesítése**	*A kiválasztási kritérium értelmében az értékelésben előnyt élveznek azok a támogatási kérelmek, amelyek digitális technológiák innovációs célú kiaknázását tartalmazzák.*	*IGEN / NEM*
4.	**Komplex beruházások előnyben részesítése**	*A kiválasztási kritérium értelmében az értékelésben előnyt élveznek azok a támogatási kérelmek, amelyek a projekt által azonosított problémát többféle tevékenységgel, azok ötvözésével oldják meg.*	***IGEN** / NEM*
5.	**Hozzájárulás belső területi kiegyenlítődéshez**	*A kritérium bevezetése az adott földrajzi területen belüli bárminemű egyensúlytalanságot hivatott kiküszöbölni.*	***IGEN** / NEM*
6.	**Hozzájárulás belső társadalmi kiegyenlítődéshez**	*A kritérium a lakosságon belüli szociális és életminőségre vonatkozó különbségek kiegyenlítődését szolgálja.*	***IGEN** / NEM*
7.	**Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez**	*A kritérium alapján a beavatkozások gazdasági növekedéshez történő hozzájárulása kerül mérlegelésre.*	***IGEN** / NEM*